

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens budgetproposition för 2014 med förslag till anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (prop. 2013/14:1 utg.omr. 14) och oppositionspartiernas alternativa förslag till anslagsanvisning inom utgiftsområdet. Riksdagen fastställde den 20 november 2013 ramen för utgiftsområdet för 2014 till ca 70,4 miljarder kronor.

I betänkandet behandlas också ett lagförslag som regeringen lämnat i budgetpropositionen om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (Arbetsförmedlingens registerlag) och ett motionsyrkande som väckts med anledning av förslaget.

I betänkandet behandlas slutligen ett hundratal motionsyrkanden om arbetsmarknadspolitiska frågor som har väckts under den allmänna motions tiden 2013.

Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Utskottet välkomnar att läget på arbetsmarknaden är på väg åt rätt håll, men anser att arbetslösheten fortfarande ligger på en alltför hög nivå. Det är därför enligt utskottets mening välbetänt av regeringen att vidta åtgärder som stimulerar hushållens ekonomi, skapar nya och bredare vägar för ungdomar in på arbetsmarknaden och förbättrar förutsättningarna för långtidsarbetslösa att komma i arbete. Utskottet välkomnar regeringens förslag och riksdagens beslut om ett femte jobbskatteavdrag och om ett avskaffande av arbetslöshetsavgiften, eftersom de bidrar såväl till högre marginaler hos hushållen som till ökad sysselsättning genom en förstärkt arbetslinje. Regeringens stöd till parternas yrkesintroduktionsanställningar, s.k. YA-jobb, är mycket väl avvägt, och utskottet välkomnar den breda enighet som samlats kring förslaget. Utskottet tillstyrker de medel till handledning som regeringen föreslår ska kopplas till stödet. När det gäller insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden välkomnar utskot-

tet att regeringen arbetar kontinuerligt för att förbättra kvaliteten i jobb- och utvecklingsgarantin, i synnerhet sysselsättningsfasen. Utskottet ställer sig också bakom regeringens satsning på särskilda anställningsstöd, eftersom dessa stöd underlättar för arbetsgivare att se kvaliteterna även hos dem som varit borta från arbetsmarknaden en längre tid. Utskottet ser positivt på att regeringen föreslår en satsning på utvecklingsanställningar vid Samhall för att fler personer med funktionsnedsättning – i synnerhet ungdomar – ska ges möjligheten att lämna sysselsättningsfasen.

Utskottet värdesätter att regeringen arbetar utifrån målet att ge alla människor som kan arbeta möjlighet att göra det utifrån sina egna förutsättningar. Utskottet anser att den nationella handlingsplanen för arbetsmiljöpolitik som regeringen tagit fram och arbetar efter har varit positiv för regeringens satsningar på arbetsmiljöområdet. När det gäller frågan om arbetsmiljötillsyn anser utskottet att det är viktigt att tillsynsverksamheten är effektiv och inriktad på arbetsställen med hög risk. Utskottet noterar att tillgängliga indikatorer inom arbetsmiljöområdet pekar på en positiv utveckling sett över flera år. Det finns dock anledning att noga följa och analysera utvecklingen när det gäller antalet dödsolyckor och arbetsskador för att den långsiktiga minskningen ska kunna fortsätta. Utskottet välkomnar den satsning på kvinnors arbetsmiljö som Arbetsmiljöverket just nu genomför på uppdrag av regeringen. Utskottet ser även positivt på regeringens förslag att öka anslaget till Arbetsmiljöverket för att säkerställa att reformen om effektivare sanktioner för arbetsmiljö- och arbetstidsreglerna förverkligas. Ett väl balanserat och förutsägbart arbetsrättsligt system är enligt utskottets mening en viktig förutsättning för en hållbar tillväxt och en hög sysselsättning. Därför bör grunderna för arbetsrätten bestå också framöver, även om vissa mindre förändringar kan behöva göras.

När det gäller oppositionspartiernas förslag till anslagsanvisning kan utskottet konstatera att det i realiteten saknas ett trovärdigt gemensamt alternativ till alliansregeringens jobbpolitik. Den enda tydliga gemensamma inriktningen i oppositionspartiernas motioner är kraven på höjda skatter – som gör det dyrare att anställa och arbeta – för att finansiera olika typer av höjda ersättningar. Utskottet kan inte ställa sig bakom en sådan prioritering, eftersom den riskerar att leda till högre arbetslöshet och lägre sysselsättning. Sammantaget skulle oppositionspartiernas skattehöjningar innebära att kostnaden för att anställa skulle öka med tiotals miljarder kronor och att behållningen av att arbeta skulle minska. Utskottet anser att vissa av de arbetsmarknadspolitiska idéerna i oppositionspartiernas motioner är positiva, men kan samtidigt konstatera att de i allt väsentligt återspeglar insatser som regeringen redan har genomfört eller kommer att genomföra. Mot den bakgrunden kan det enligt utskottets mening inte anses vara kostnadseffektivt att exempelvis avsätta flermiljardbelopp på en orealistiskt snabb utbyggnad av YA-jobben, på konstruerade arbeten som knappast kan genomföras och på kraftigt höjda volymer av traditionell Amspolitik.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag till fördelning på anslag inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, liksom de bemyndiganden som regeringen föreslår. Oppositionspartiernas alternativa anslagsförslag för utgiftsområdet avstyrks av utskottet.

Förslag om ändring i Arbetsförmedlingens registerlag

Utskottet välkomnar regeringens förslag om ändring i Arbetsförmedlingens registerlag. Förslaget innebär att Arbetsförmedlingen ska få behandla uppgifter i en databas om att en enskild har vårdats med stöd av socialtjänstlagen eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen, om uppgifterna har lämnats i ett ärende. Skälet till förslaget är att denna typ av uppgifter kan förekomma i de aktivitetsrapporter som de arbetssökande ska lämna, genom att den enskilde lämnar uppgifterna i fritextfältet. Om inte Arbetsförmedlingen tillåts behandla dessa uppgifter i en databas kommer uppgifterna i aktivitetsrapporterna att behöva förhandsgranskas innan de läggs in i databasen. Detta skulle kraftigt motverka fördelarna med den valda lösningen för aktivitetsrapporten, en webbaserad blankett.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ändring i Arbetsförmedlingens registerlag och avstyrker följdmotionen.

Motioner om arbetsmarknadspolitik

Utskottet behandlar 110 icke budgetpåverkande motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2013 med olika frågor som rör arbetsmarknadspolitik, bl.a. om arbetsmarknadspolitikens inriktning, Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet, insatser mot ungdomsarbetslösheten och arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning och sociala företag.

Utskottet föreslår ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag som tar sin utgångspunkt i FunkA-utredningens förslag och beaktar de remissvar som lämnats på utredningens förslag. FunkA-utredningen hade i uppdrag att göra en bred översyn av de arbetsmarknadspolitiska insatserna för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och att se över regelverket för arbetshjälpmedel. Utredningen överlämnade i maj 2012 betänkandet Sänkta trösklar – högt i tak. Arbete, utveckling, trygghet (SOU 2012:31) och i januari 2013 betänkandet Arbetshjälpmedel och försäkringsskydd för arbete på lika villkor (SOU 2012:92). Utskottets ställningstagande i denna del innebär att ett motionsyrkande från Vänsterpartiet tillstyrks.

Utskottet avstyrker övriga motionsyrkanden bl.a. med hänvisning till insatser som regeringen har genomfört eller kommer att genomföra och pågående utrednings- och beredningsarbete.

Oppositionspartiernas ställningstaganden

Företrädarna för Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet följer upp bl.a. sina parti- och kommittémotioner med totalt 19 reservationer och 6 särskilda yttranden. Dessa partier deltar inte i beslutet om anslagstilldelningen inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, men redovisar i särskilda yttranden hur de anser att medel borde ha anvisats på anslagen inom utgiftsområdet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	7
Redogörelse för ärendet	13
Ärendet och dess beredning	13
Budgetprocessen i riksdagen	13
Utskottets överväganden	15
Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	15
Förslag om ändring i Arbetsförmedlingens registerlag	48
Arbetsmarknadspolitikens inriktning	52
Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet	55
Nyföretagande som en del av arbetsmarknadspolitikens	62
Insatser mot ungdomsarbetslösheten	64
Utbildningsinsatser inom arbetsmarknadspolitikens	69
Arbetsmarknaden för äldre	71
Insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden	73
Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning	76
Sociala företag och arbetskooperativ som en del av arbetsmarknadspolitikens	85
Frivilliginsatser som en del av arbetsmarknadspolitikens	88
Norden som en gemensam arbetsmarknad	89
Dokumentation vid kommunala arbetsmarknadsinsatser	90
Reservationer	92
1. Förslag om ändring i Arbetsförmedlingens registerlag, punkt 2 (MP, V)	92
2. Arbetsmarknadspolitikens inriktning, punkt 3 (S)	93
3. Arbetsmarknadspolitikens inriktning, punkt 3 (MP)	94
4. Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet, punkt 4 (S)	95
5. Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet, punkt 4 (MP)	97
6. Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet, punkt 4 (V)	98
7. Nyföretagande som en del av arbetsmarknadspolitikens, punkt 5 (MP)	101
8. Insatser mot ungdomsarbetslösheten, punkt 6 (S)	102
9. Insatser mot ungdomsarbetslösheten, punkt 6 (MP)	104
10. Utbildningsinsatser inom arbetsmarknadspolitikens, punkt 7 (S)	105
11. Utbildningsinsatser inom arbetsmarknadspolitikens, punkt 7 (V)	106
12. Arbetsmarknaden för äldre, punkt 8 (S)	107
13. Insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden, punkt 9 (MP)	108
14. Insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 11 (S)	109
15. Insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 11 (MP)	111
16. Sociala företag och arbetskooperativ som en del av arbetsmarknadspolitikens, punkt 13 (MP)	113
17. Sociala företag och arbetskooperativ som en del av arbetsmarknadspolitikens, punkt 13 (V)	114

18. Norden som en gemensam arbetsmarknad, punkt 15 (MP)	115
19. Dokumentation vid kommunala arbetsmarknadsinsatser, punkt 16 (SD)	116
Särskilda yttranden	117
1. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, punkt 1 (S)	117
2. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, punkt 1 (MP)	120
3. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, punkt 1 (SD)	122
4. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, punkt 1 (V)	125
5. Arbetsmarknadspolitikens inriktning, punkt 3 (V)	128
6. Insatser mot ungdomsarbetslösheten, punkt 6 (V)	128
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	130
Propositionen	130
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	131
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	147
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	148
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets anslagsförslag	150

Tabeller

Tabell 1 Regeringens budgetförslag för 2014 jämfört med 2013	18
Tabell 2 Regeringens förslag till bemyndiganden inom utgiftsområde 14	24
Tabell 3 Socialdemokraternas förslag till anslag för 2014	25
Tabell 4 Miljöpartiets förslag till anslag för 2014	27
Tabell 5 Sverigedemokraternas förslag till anslag för 2014	29
Tabell 6 Vänsterpartiets förslag till anslag för 2014	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

a) Anvisning av anslag

Riksdagen anvisar för budgetåret 2014 anslagen inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt utskottets förslag i bilaga 4. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 9 och avslår motionerna

2013/14:K394 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 10,

2013/14:C419 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkandena 14 och 17,

2013/14:Kr302 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 16,

2013/14:Kr339 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 7,

2013/14:N223 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 3,

2013/14:A206 av Hillevi Larsson (S),

2013/14:A248 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S),

2013/14:A293 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkandena 1 och 4,

2013/14:A295 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2013/14:A296 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 7 och 11,

2013/14:A319 av Jennie Nilsson (S),

2013/14:A327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1,

2013/14:A331 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 1–6,

2013/14:A360 av Mattias Karlsson m.fl. (SD),

2013/14:A365 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP) yrkandena 1, 3–5, 7 och 8,

2013/14:A384 av Christina Oskarsson och Jörgen Hellman (båda S),

2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 1, 12 och 19,

2013/14:A399 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 4–7, 12 och 13,

2013/14:A403 av Mattias Karlsson och Sven-Olof Sällström (båda SD) och

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 1, 6, 12–14, 20–22, 27, 29 och 31.

b) Bemyndigande för anslaget 1:3

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 025 000 000 kronor 2015 och 2016. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 3.

c) Bemyndigande för anslaget 1:4

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 13 000 000 000 kronor 2015–2017. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 4.

d) Bemyndigande för anslaget 1:6

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020 ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 1 000 000 000 kronor 2015–2020. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 5.

e) Bemyndigande för anslaget 1:7

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2015 och 2016. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 6.

f) Bemyndigande för anslaget 1:12

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:12 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 198 526 000 kronor 2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 7.

g) Bemyndigande för anslaget 2:1

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 18 400 000 kronor 2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 8.

2. Förslag om ändring i Arbetsförmedlingens registerlag

Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 2 och avslår motion

2013/14:A327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 1 (MP, V)

3. Arbetsmarknadspolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sf264 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 9,

2013/14:So624 av Hillevi Larsson m.fl. (S) yrkande 2,
2013/14:N351 av Lars Eriksson m.fl. (S) yrkande 2,
2013/14:A373 av Jan-Olof Larsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt
2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 2 och 3.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (MP)

4. Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:K394 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 9,
2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 7,
2013/14:A252 av Jan Ericson (M),
2013/14:A291 av Ann-Britt Åsebol (M),
2013/14:A296 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 1–6 och 10,
2013/14:A299 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 4,
2013/14:A301 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 2 och 3,
2013/14:A335 av Lars Beckman (M),
2013/14:A354 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden
(båda M),
2013/14:A362 av Johan Hultberg (M) yrkandena 1 och 2,
2013/14:A370 av Meeri Wasberg (S),
2013/14:A372 av Meeri Wasberg och Helén Pettersson i Umeå
(båda S),
2013/14:A374 av Lennart Axelsson och Matilda Ernkrans (båda S)
och
2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 4.

Reservation 4 (S)

Reservation 5 (MP)

Reservation 6 (V)

5. Nyföretagande som en del av arbetsmarknadspolitiken

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ub313 av Sten Bergheden (M) yrkande 5,
2013/14:A246 av Christer Adelsbo (S),
2013/14:A253 av Anders Ahlgren och Anders Åkesson (båda C),
2013/14:A261 av Clas-Göran Carlsson och Tomas Eneroth (båda S),
2013/14:A263 av Hans Rothenberg (M),
2013/14:A264 av Hans Rothenberg (M),
2013/14:A269 av Penilla Gunther (KD),
2013/14:A334 av Lars Beckman (M) och
2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 7 och 8.

Reservation 7 (MP)

6. Insatser mot ungdomsarbetslösheten

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:A214 av Teres Lindberg (S),
 2013/14:A233 av Fredrik Olovsson (S),
 2013/14:A286 av Helena Bouveng (M),
 2013/14:A289 av Billy Gustafsson (S),
 2013/14:A311 av Anna Wallén m.fl. (S),
 2013/14:A366 av Thomas Strand m.fl. (S),
 2013/14:A382 av Lena Sommestad m.fl. (S),
 2013/14:A390 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S),
 2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 2 och
 2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 15 och 16.

Reservation 8 (S)

Reservation 9 (MP)

7. Utbildningsinsatser inom arbetsmarknadspolitiken

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 4,
 2013/14:A296 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 8 och 9,
 2013/14:A352 av Thomas Strand och Louise Malmström (båda S) och
 2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 5.

Reservation 10 (S)

Reservation 11 (V)

8. Arbetsmarknaden för äldre

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So221 av Björn von Sydow (S) yrkande 6,
 2013/14:A213 av Lars-Arne Staxäng (M) och
 2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 17.

Reservation 12 (S)

9. Insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:A238 av Hillevi Larsson (S),
 2013/14:A293 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3,
 2013/14:A329 av Désirée Pethrus (KD),
 2013/14:A365 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP) yrkande 6 och
 2013/14:A375 av Finn Bengtsson m.fl. (M).

Reservation 13 (MP)

10. Insatser med anledning av FunkA-utredningens förslag

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag som tar sin utgångspunkt i FunkA-utredningens förslag och beaktar de remissvar som lämnats på utredningens förslag. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:A295 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkande 2 och
 avslår motion

2013/14:A316 av Annelie Karlsson (S).

11. Insatser för personer med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So252 av Roland Utbult (KD) yrkande 4,

2013/14:A299 av Désirée Pethrus (KD) yrkandena 1–3 och 5–7,

2013/14:A314 av Pia Nilsson (S) yrkande 1,

2013/14:A356 av Edward Riedl (M),

2013/14:A371 av Meeri Wasberg (S),

2013/14:A378 av Finn Bengtsson och Jan R Andersson (båda M) yrkande 2,

2013/14:A396 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 1–3 och

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 18 och 19.

Reservation 14 (S)

Reservation 15 (MP)

12. Lönebidrag

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:A205 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S),

2013/14:A231 av Penilla Gunther och Lars-Axel Nordell (båda KD),

2013/14:A232 av Lennart Axelsson (S),

2013/14:A247 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S),

2013/14:A257 av Louise Malmström och Billy Gustafsson (båda S),

2013/14:A270 av Emma Henriksson och Désirée Pethrus (båda KD),

2013/14:A317 av Annelie Karlsson och Christer Adelsbo (båda S),

2013/14:A330 av Staffan Danielsson och Helena Lindahl (båda C),

2013/14:A340 av Kurt Kvarnström och Peter Hultqvist (båda S),

2013/14:A342 av Gunnar Sandberg (S),

2013/14:A355 av Helena Bouveng (M) och

2013/14:A392 av Catharina Bråkenhielm m.fl. (S).

13. Sociala företag och arbetskooperativ som en del av arbetsmarknadspolitiken

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:N210 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkandena 16–21,

2013/14:A295 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,

2013/14:A300 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Saila Quicklund (båda M),

2013/14:A343 av Christer Adelsbo m.fl. (S) och

2013/14:A344 av Christer Adelsbo m.fl. (S).

Reservation 16 (MP)

Reservation 17 (V)

14. Frivilliginsatser som en del av arbetsmarknadspolitiken

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:A268 av Betty Malmberg (M) och

2013/14:A302 av Anita Brodén (FP) yrkandena 1 och 2.

15. Norden som en gemensam arbetsmarknad

Riksdagen avslår motion

2013/14:U315 av Åsa Torstensson m.fl. (C, FP, KD, MP) yrkande 3.

Reservation 18 (MP)

16. Dokumentation vid kommunala arbetsmarknadsinsatser

Riksdagen avslår motion

2013/14:A404 av Mattias Karlsson (SD).

Reservation 19 (SD)

Stockholm den 5 december 2013

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Jessica Polfjärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jessica Polfjärd (M), Maria Plass (M), Raimo Pärssinen (S)¹, Katarina Brännström (M), Maria Stenberg (S)², Gustav Nilsson (M), Patrik Björck (S)³, Christer Nylander (FP), Ann-Christin Ahlberg (S)⁴, Annika Qarlsson (C), Johan Andersson (S)⁵, Mehmet Kaplan (MP)⁶, Andreas Carlsson (KD), Mattias Karlsson (SD)⁷, Jenny Petersson (M), Kerstin Nilsson (S)⁸ och Ali Esbati (V)⁹.

¹⁻⁹ Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2013/14:1 i den del som avser utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv och motionsyrkanden med alternativa förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområdet. Regeringens och oppositionens anslagsförslag finns i bilaga 3. Utskottets anslagsförslag finns i bilaga 4.

I betänkandet behandlas också ett lagförslag som regeringen lämnat i budgetpropositionen om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och ett motionsyrkande väckt med anledning av förslaget. Till grund för lagförslaget ligger promemorian Förslag till ändring i 10 § Arbetsförmedlingens registerlag – utökad möjlighet att behandla lämnade uppgifter i en databas (dnr. A2013/1422/A) som har utarbetats inom Arbetsmarknadsdepartementet. Promemorian har remissbehandlats. Regeringen beslutade att begära in Lagrådets yttrande över lagförslaget. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I betänkandet behandlas slutligen ett hundratal motionsyrkanden om arbetsmarknadspolitiska frågor som har väckts under den allmänna motions tiden 2013.

En förteckning över samtliga förslag som behandlas i betänkandet finns i bilaga 1.

I anslutning till beredningen har information lämnats till utskottet av

- regeringen genom integrationsminister Erik Ullenhag
- regeringen genom arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson
- Arbetsförmedlingen genom tillförordnade generaldirektören Clas Olsson
- Statistiska centralbyrån genom överdirektören Mats Wadman
- Konjunkturinstitutet genom prognoschefen Jesper Hansson.

Arbetsmarknadsutskottet yttrade sig den 24 oktober 2013 till finansutskottet (yttr. 2013/14:AU1y) över förslagen till ramar för utgiftsområdena 13 och 14. Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet behandlas i arbetsmarknadsutskottets betänkande 2013/14:AU1.

Budgetprocessen i riksdagen

Riksdagen beslutar om statens budget i två steg genom den s.k. rambeslutsprocessen. I det första steget fastställer riksdagen bl.a. en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som summan av de utgifter som hör till utgiftsområdet högst får uppgå till (5 kap. 12 § andra stycket riksdagsordningen).

Arbetsmarknadsutskottet lämnade den 24 oktober 2013 ett yttrande till finansutskottet (ytr. 2013/14:AU1y) över bl.a. förslagen till ramar för utgiftsområdena 13 och 14.

Riksdagen beslutade den 20 november 2013, med bifall till finansutskottets förslag, utgiftsramen för 2014 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv till 70 374 895 000 kronor (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU1, rskr. 2013/14:56).

I rambeslutsprocessens andra steg fastställer riksdagen anslag och andra utgifter i staten för varje utgiftsområde genom *ett* beslut (5 kap. 12 § tredje stycket riksdagsordningen). I detta ärende ska arbetsmarknadsutskottet föreslå riksdagen anvisning av anslag m.m. inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Utskottets överväganden

Betänkandet har disponerats så att de förslag i budgetpropositionen och de motioner som bedöms påverka anslagen inom utgiftsområde 14 för budgetåret 2014 behandlas först. Därefter behandlas regeringens förslag i budgetpropositionen om en ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (Arbetsförmedlingens registerlag) och ett motionsyrkande som väckts med anledning av förslaget. Slutligen behandlas ett hundratal motionsyrkanden om arbetsmarknadspolitik som väckts under den allmänna motionstiden 2013.

Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv i enlighet med regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen begärt. Oppositionspartiernas alternativa förslag till medelsanvisning avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Propositionen

Arbetsmarknad

Regeringen anför i budgetpropositionen att målet för dess politik är full sysselsättning. Politiken måste skapa fler vägar till jobb eller eget företagande för dem som står långt från arbetsmarknaden. Enligt regeringens bedömning har den utdragna lågkonjunkturen förstärkt vissa strukturella problem på arbetsmarknaden. Grupper som tidigare har haft problem med att etablera sig på arbetsmarknaden, t.ex. lågutbildade ungdomar, personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och utrikes födda från länder utanför Europa, har fått det svårare. Även långtidsarbetslösheten har ökat. Regeringen gör bedömningen att det dröjer till 2015 innan läget på arbetsmarknaden tydligt förbättras, och arbetslösheten bedöms ligga kvar på en hög nivå under 2014. Den höga arbetslösheten är enligt vad regeringen anför en följd av att allt fler befinner sig på arbetsmarknaden samtidigt som efterfrågan på arbetskraft har varit dämpad. De flesta som söker arbete får dock jobb, även om det tar tid. Regeringen anser därför att det är viktigt att fortsatt stimulera arbetskraftsutbudet eftersom det på sikt påverkar sysselsättningen positivt.

Regeringen anför att den har gjort genomgripande reformer inom arbetsmarknadspolitiken de senaste åren i syfte att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Reformerna har inriktats på att stärka och tydliggöra arbetslinjen. Satsningar har gjorts för att stödja dem som står längst ifrån arbetsmarknaden. Regeringen pekar på att det i samband med budgetpropositionen för 2012 genomfördes ytterligare ett antal förändringar av arbetsmarknadspolitiken. Dessa syftade både till att möta inbromsningen i ekonomin och till att förstärka reformarbetet för att långsiktigt och strukturellt förbättra arbetsmarknadens funktionssätt, bl.a. genom införandet av ett nytt arbetssätt för Arbetsförmedlingen. Ytterligare satsningar gjordes i budgetpropositionen för 2013 för att få fler kvinnor och män i arbete, underlätta matchning och öka effektiviteten i de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

För 2014 uppgår resurserna för området Arbetsmarknad i regeringens förslag till ca 69,3 miljarder kronor. Som ett led i de s.k. trepartssamtalen med arbetsmarknadens parter föreslår regeringen ett ekonomiskt stöd till arbetsgivare för att uppmuntra anställning av unga (15–24 år) inom ramen för de yrkesintroduktionsavtal som parterna tecknat. Stödet utgår som en lönesubvention motsvarande en ordinarie arbetsgivaravgift och beräknas belasta budgetens inkomstsida med ca 102 miljoner kronor för 2014. Regeringen föreslår även ett ekonomiskt handledarstöd till arbetsgivarna om 2 500 kronor per anställd och månad. Införandet av stödet innebär en ny uppgift för Arbetsförmedlingen, som därför föreslås tillföras resurser för bl.a. ärendehandläggning, systemanpassning och informationsinsatser. Sammanlagt belastar stödet till yrkesintroduktionsanställningarna utgiftsområde 14 med ca 95 miljoner kronor. Ur trepartssamtalen kommer också förslag om bl.a. att avskaffa den s.k. arbetslöshetsavgiften, vilket innebär minskade intäkter för staten med ca 2,8 miljarder kronor, och att införa ett statligt stöd när anställda tillfälligt går ned i arbetstid och lön, för att bevara arbetstillfällena under en synnerligen djup lågkonjunktur (korttidsarbete).

Regeringen föreslår vidare en omfördelning av medel som innebär att 50 miljoner kronor avsätts 2014 för fler arbetsförmedlare med inriktning mot ungdomar. När det gäller insatser för långtidsarbetslösa framhåller regeringen att det särskilda anställningsstödet, tack vare den höga subventionsgraden, är en viktig insats för dem som står längst ifrån arbetsmarknaden. Regeringen föreslår att stödets maximala längd ska förlängas från nuvarande tolv månader till längst två år. Samtidigt anser regeringen att det tillfälligt förstärkta handledarstödet som lämnas till den som anställer en person i sysselsättningsfasen bör permanentas. Dessa satsningar motsvarar ca 172 miljoner kronor 2014 inom utgiftsområdet. Regeringen vill också göra en satsning om ca 94 miljoner kronor 2014 på tillfälliga utvecklingsanställningar vid Samhall, riktade till personer i sysselsättningsfasen som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Därutöver föreslås ca 97 miljoner kronor 2014 för program i sysselsättningsfa-

sen. Regeringen föreslår slutligen att ca 29 miljoner kronor 2014 bör tillföras bl.a. Arbetsförmedlingen, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) och arbetslöshetskassorna för att möjliggöra ett effektivt införande av den harmonisering av åtgärdsreglerna i aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen med reglerna för arbetslöshetsförsäkringen som regeringen aviserar i budgetpropositionen.

Arbetsliv

Regeringen anser att alla människor som kan och vill arbeta ska få möjlighet att göra det utifrån sina egna förutsättningar. Arbetsmiljön och övriga arbetsvillkor har stor betydelse för att detta ska bli möjligt. Arbetsmiljöarbetet ska förebygga ohälsa och olycksfall, men också bidra till att utveckla verksamheter och individer. Arbetsrätten ska skapa förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande. Grunderna för arbetsrätten bör enligt regeringens mening bestå. Arbetsvillkoren ska främja ett långsiktigt hållbart arbetsliv som gör det möjligt för så många som möjligt att träda in, utvecklas och kvarstå på arbetsmarknaden. Arbetsförhållandena ska vara sådana att de inte utestänger vissa grupper eller personer från arbete. Lönebildningen ska bidra till en väl fungerande samhällsekonomi och vara förenlig med en fortsatt hög sysselsättningsnivå, prisstabilitet och arbetsfred.

Regeringen framhåller att Sverige är en del av den globaliserade ekonomin med ett ökat internationellt beroende, vilket innebär utmaningar men också möjligheter. En stor utmaning ligger i att framgångsrikt och långsiktigt ta vara på all tillgänglig arbetskraft och att bryta utanförskapet för dem som står utanför arbetsmarknaden och arbetslivet. Arbetsförhållanden och arbetsvillkor har en stor betydelse för att man ska kunna möta utvecklingen på ett bra sätt. Utformningen av det arbetsrättsliga regelverket och arbetsmiljöpolitiken spelar en viktig roll i det avseendet.

För 2014 uppgår resurserna för området Arbetsliv i regeringens förslag till ca 740 miljoner kronor. För att arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningens krav ska få ett bra genomslag i samhället och kunna genomdrivas så effektivt som möjligt behöver lagstiftningen innehålla möjligheter till effektiva sanktioner när kraven inte följs. För att säkerställa att reformen om effektivare sanktioner för arbetsmiljö- och arbetstidsregler får önskad effekt föreslår regeringen därför en tillfällig förstärkning under 2014 av verkets anslag. Inför 2013 utökade regeringen Arbetsmiljöverkets nuvarande kunskapspridningsuppdrag till att myndigheten inrättade en nationell funktion för kunskapsområdet arbetsmiljö och arbetsliv. Regeringen föreslår att arbetet fortsätter 2014 med samma anslagsförstärkning som 2013.

Anslagen för utgiftsområdet

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att riksdagen för budgetåret 2014 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt tabell 1 nedan. Sammanlagt föreslås anslagen inom utgiftsområde 14 uppgå till 70 374 895 000 kronor för 2014 (*prop. 2013/14:1 utg.omr. 14 punkt 9*).

Av tabell 1 framgår även skillnaden jämfört med den budgeterade nivån för 2013 som riksdagen beslutade om hösten 2012, dvs. exklusive senare förändringar i samband med vårandringsbudgeten för 2013 och som föreslås i höständringsbudgeten för 2013.

Tabell 1 Regeringens budgetförslag för 2014 jämfört med 2013*Tusental kronor*

Anslag	Budget 2013*	Förslag 2014	Förändring	
1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	6 993 684	7 110 650	+116 966
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	31 175 947	32 134 598	+958 651
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	7 892 779	9 224 345	+1 331 566
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	17 356 578	17 831 288	+474 710
1:5	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	110 524	112 969	+2 445
1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	–	50 000	+50 000
1:7	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	35 729	38 623	+2 894
1:8	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	56 330	60 603	+4 273
1:9	Bidrag till administration av grundbeloppet	53 326	54 302	+976
1:10	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303	8 303	0
1:11	Bidrag till lönegarantierersättning	1 400 000	2 000 000	+600 000
1:12 [^]	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	1 425 000	1 009 200	–415 800
2:1	Arbetsmiljöverket	606 153	622 352	+16 199
2:2	Arbetsdomstolen	28 376	29 194	+818

Anslag		Budget 2013*	Förslag 2014	Förändring
2:3	Internationella arbetsorganisationen (ILO)	32 622	32 622	0
2:4	Medlingsinstitutet	57 322	55 846	-1 476
Summa		68 388 173	70 374 895	+1 986 722

* Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppen är således exklusive beslut om ändringar i statens budget för 2013.

^ Nytt anslag.

^ Nytt anslagsnummer (tidigare anslag 1:6).

Nedan presenteras kortfattat regeringens förslag till anslag för 2014 med huvudsaklig inriktning på det som förklarar förändringarna jämfört med 2013.

Anslaget 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

De reformer som föreslås i budgetpropositionen innebär att anslaget ökas med 82 miljoner kronor 2014, 81 miljoner kronor 2015, 81 miljoner kronor 2016 och 10 miljoner kronor fr.o.m. 2017. Reformerna innebär bl.a. fler förmedlare till unga, harmonisering av åtgärdsregler för aktivitetsstöd och administrativt stöd för yrkesintroduktion. Anslaget ökas med 205 miljoner kronor 2014 till följd av pris- och löneomräkning. Effekten av tidigare reformer medför att anslaget minskar med 170 miljoner kronor 2014.

Sammantaget ökas anslaget med ca 117 miljoner kronor jämfört med 2013 till ca 7,1 miljarder kronor 2014.

Anslaget 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

De nya åtgärder som redovisas i budgetpropositionen medför att utgifterna på anslaget blir 585 miljoner kronor lägre 2014 och därefter ca 1,7 miljarder lägre årligen. Det är framför allt det faktum att det särskilda anställningsstödet och det förstärkta särskilda anställningsstödet permanentas och att platserna i Samhall ökar som leder till att färre är i behov av ersättningar och att anslagsbelastningen därför minskar. Anslaget beräknas öka med ca 1,35 miljarder kronor 2014 till följd av makroekonomiska förändringar. Effekten av tidigare reformer medför att anslaget ökas med 189 miljoner kronor 2014.

Sammantaget ökas anslaget med ca 959 miljoner kronor jämfört med 2013 till ca 32,1 miljarder kronor 2014. Av detta belopp beräknas 14,9 miljarder kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning, 15,1 miljarder kronor för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning och 2,2 miljarder kronor för statliga ålderspensionsavgifter.

Anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen beräknas 2013 öka till i genomsnitt 202 200 personer per månad, inklusive ca 11 400 platser i form av anställningsstöd. Under 2014 beräknas 204 900 personer per månad delta i arbetsmarknadspolitiska program. De nya åtgärder som redovisas i budgetpropositionen innebär att utgifterna under anslaget ökar med 596 miljoner kronor per år under perioden 2014–2017. Det rör sig framför allt om permanentandet av anställningsstöden, men också bl.a. om ökade programresurser i sysselsättningsfasen och handledarstödet till yrkesintroduktionsanställningarna. Anslaget beräknas öka med ca 1,5 miljarder kronor 2014 till följd av makroekonomiska förändringar. Effekten av tidigare reformer medför att anslaget minskas med 767 miljoner kronor 2014.

Sammantaget ökas anslaget med ca 1,33 miljarder kronor jämfört med 2013 till ca 9,2 miljarder kronor 2014.

Anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Under 2012 hade i genomsnitt 88 800 personer per månad en anställning med lönebidrag, skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare, utvecklingsanställning (inkl. satsningarna Kulturarvslyftet och tidsbegränsade anställningar i Samhall), trygghetsanställning eller anställning i Samhall. Omfattningen av insatserna inklusive Samhall beräknas under 2013 uppgå till ca 91 800 personer i genomsnitt per månad, att jämföra med den i budgetpropositionen för 2013 beräknade omfattningen på 96 200 personer i genomsnitt per månad under 2013. Ökningen jämfört med 2012 förklaras främst av fler trygghetsanställningar och fler som har en utvecklingsanställning inom Samhall. För 2014 bedöms ca 96 000 personer befinna sig i program för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (Samhall och lönebidrag m.m.). Satsningen på tillfälliga anställningar inom Samhall medför att anslaget föreslås öka med 289 miljoner kronor 2014. Motsvarande årliga ökning beräknas även för 2015–2017. Anslaget beräknas öka med ca 360 miljoner kronor 2014 till följd av makroekonomiska förändringar. Effekten av tidigare reformer medför att anslaget minskas med 174 miljoner kronor 2014.

Sammantaget ökas anslaget med 475 miljoner kronor jämfört med 2013 till 17,8 miljarder kronor 2014. Av dessa medel beräknas ca 4,4 miljarder kronor för bidrag till Samhall i syfte att sysselsätta personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Anslaget 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Projektverksamheten i det nationella strukturfondsprogrammet för perioden 2007–2013 beräknas fortgå till 2015, varefter ett avslutsarbete ska genomföras. Förberedelser för ett nationellt socialfondsprogram för perioden 2014–2020 pågår i Regeringskansliet. Avsikten är att Svenska ESF-rådet ska vara förvaltande myndighet för detta program. Utöver de nämnda program-

men är Svenska ESF-rådet även ansvarig myndighet för Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare inom EU:s ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar 2007–2013. Verksamheten inom detta program beräknas fortgå till 2015 och ska därefter avslutas. Anslaget ökas med 2,6 miljoner kronor 2014 till följd av pris- och löneomräkning och minskas med 0,2 miljoner kronor till följd av tidigare beslut.

Sammantaget ökas anslaget med ca 2,4 miljoner kronor jämfört med 2013 till ca 113 miljoner kronor 2014.

Anslaget 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Anslaget får användas för utgifter för utbetalningar av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2014–2020. Utbetalningarna avser delfinansiering av det nationella socialfondsprogrammet för investeringar i tillväxt och sysselsättning. Anslaget får även användas för viss statlig medfinansiering av programmet.

Europaparlamentet och Europeiska rådet förväntas under hösten 2013 anta berörda förordningar för programperioden 2014–2020. Ett förslag till ett nationellt socialfondsprogram utarbetas nu inom Regeringskansliet. Regeringen beräknar att medlen från Socialfonden kommer att uppgå till ca 738 miljoner euro för perioden som helhet. Därtill beräknas ca 82 miljoner euro tilldelas för EU:s sysselsättningsinitiativ för unga. Till följd av osäkerhet avseende den faktiska tilldelningen från EU:s strukturfonder kan regeringen behöva återkomma till riksdagen i frågan. Liksom under programperioden 2007–2013 bör medel anvisas under anslaget för statlig medfinansiering av vissa insatser inom programmet. Övrig statlig medfinansiering kan därutöver ske under bl.a. ett antal andra anslag inom utgiftsområdet, i enlighet med ändamålen för dessa anslag.

Anslaget, som är nytt, föreslås för 2014 anvisas 50 miljoner kronor.

Anslaget 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

I och med den ökning av anslaget med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2014 som regeringen föreslår kommer institutets anslag att ha ökats med 10 miljoner kronor, och myndigheten bedöms ha resurser att fullt ut genomföra sitt utvidgade uppdrag inom utbildningsområdet. Anslaget ökas med 0,9 miljoner kronor 2014 till följd av pris- och löneomräkning.

Sammantaget ökas anslaget med ca 2,9 miljoner kronor jämfört med 2013 till 38,6 miljoner kronor 2014.

Anslaget 1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Regeringens förslag om en ökad harmonisering av åtgärdsreglerna för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning med reglerna för arbetslöshetsförsäkringen innebär även ett ökat tillsynsuppdrag för Inspektionen för

arbetslöshetsförsäkringen. Anslaget föreslås därför öka med 2,5 miljoner kronor 2014 och beräknas öka med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2015. Anslaget ökas med 1,8 miljoner kronor 2014 till följd av pris- och löneomräkning.

Sammantaget ökas anslaget med ca 4,3 miljoner kronor jämfört med 2013 till 60,6 miljoner kronor 2014.

Anslaget 1:9 Bidrag till administration av grundbeloppet

Under 2012 fick totalt 30 500 personer ersättning från Alfakassan, varav 14 600 personer var anslutna och 15 900 inte anslutna till kassan. Antalet anslutna ersättningstagare ökade med 8 procent och antalet icke anslutna minskade med 1 procent mellan 2011 och 2012.

Sammantaget ökas anslaget med ca 1,0 miljoner kronor jämfört med 2013 till 54,3 miljoner kronor 2014 till följd av pris- och löneomräkning.

Anslaget 1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Anslagsnivån är oförändrad, och regeringen föreslår att riksdagen anvisar ca 8,3 miljoner kronor till anslaget för 2014.

Anslaget 1:11 Bidrag till lönegarantiersättning

Antalet personer som har fått lönegarantiersättning vid konkurs eller företagsrekonstruktion uppgick till 36 000 under perioden juli 2012–juni 2013, vilket är en ökning med 27 procent jämfört med motsvarande period föregående år.

Sammantaget ökas anslaget med ca 600 miljoner kronor jämfört med 2013 till ca 2,0 miljarder kronor 2014.

Anslaget 1:12 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013

Bidraget från Europeiska socialfonden uppgår till ca 691,5 miljoner euro under programperioden, vilket motsvarar ca 6,2 miljarder kronor enligt gällande förordning (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder. På anslaget tillkommer den statliga medfinansieringen av insatser inom programmet för kompetensutveckling av sysselsatta om totalt ca 1,8 miljarder kronor för programperioden. Anslaget omfattar alltså såväl utbetalning av stödet från Europeiska socialfonden som den statliga medfinansieringen.

Sammantaget minskas anslaget med ca 416 miljoner kronor jämfört med 2013 till ca 1,0 miljarder kronor 2014.

Anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket

För att säkerställa att reformen om effektivare sanktioner för arbetsmiljö- och arbetstidsreglerna (prop. 2012/13:143) förverkligas föreslås att den tillfälliga höjning som gjordes av anslaget 2013 ökas från 2 till 4 miljoner kronor 2014. Inför 2013 utökade regeringen Arbetsmiljöverkets nuvarande kunskapsspridningsuppdrag till att myndigheten inrättade en nationell funk-

tion för kunskapsområdet arbetsmiljö och arbetsliv. Regeringen föreslår att den förstärkning om 2 miljoner kronor av myndighetens anslag som gjordes i budgetpropositionen för 2013 permanentas fr.o.m. 2014. Anslaget ökas med 15,1 miljoner kronor 2014 till följd av pris- och löneomräkning och minskas med 1 miljon kronor till följd av tidigare beslut.

Sammantaget ökas anslaget med ca 16,2 miljoner kronor jämfört med 2013 till ca 622 miljoner kronor 2014.

Anslaget 2:2 Arbetsdomstolen

Regeringen föreslår att anslaget liksom 2013 tillfälligt minskas med 2 miljoner kronor 2014 för att säkerställa att reformen om effektivare sanktioner för arbetsmiljö- och arbetstidsreglerna förverkligas. Anslaget ökas med 0,8 miljoner kronor 2014 till följd av pris- och löneomräkning.

Sammantaget ökas anslaget med ca 0,8 miljoner kronor jämfört med 2013 till ca 29,2 miljoner kronor 2014.

Anslaget 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Anslagsnivån är oförändrad, och regeringen föreslår att riksdagen anvisar ca 32,6 miljoner kronor till anslaget för 2014.

Anslaget 2:4 Medlingsinstitutet

Regeringen föreslår att anslaget tillfälligt minskas med 2 miljoner kronor 2014 för att säkerställa att reformen om effektivare sanktioner för arbetsmiljö- och arbetstidsreglerna förverkligas. Anslaget ökas med 0,6 miljoner kronor 2014 till följd av pris- och löneomräkning.

Sammantaget minskas anslaget med ca 1,5 miljoner kronor jämfört med 2013 till ca 55,8 miljoner kronor 2014.

Bemyndiganden

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 att den bemyndigas att under 2014 inom utgiftsområde 14 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag för sex raman-slag enligt tabell 2 nedan (*prop. 2012/13:1 utg.omr. 14 punkterna 3–8*).

Tabell 2 Regeringens förslag till bemyndiganden inom utgiftsområde 14
Tusental kronor

Anslag		Bemyndigandeperiod	Högsta bemyndigande- belopp
1:3	Kostnader för arbetsmark- nadspolitiska program och insatser	2015 och 2016	5 025 000
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	2015–2017	13 000 000
1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014– 2020	2015–2020	1 000 000
1:7	Institutet för arbetsmark- nads- och utbildningspoli- tisk utvärdering	2015 och 2016	9 000
1:12	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007– 2013	2015	198 526
2:1	Arbetsmiljöverket	2015	18 400

Motionerna

I detta avsnitt redovisas de fyra oppositionspartiernas respektive förslag till anslagsanvisning inom utgiftsområdet. En jämförelse mellan regeringens och respektive partis förslag till anslagsanvisning finns i tabellerna 3–6 nedan.

Socialdemokraternas förslag till anslag

För Socialdemokraterna är arbetslinjen enligt vad som framförs i motion 2013/14:A409 av *Ylva Johansson m.fl.* ett uttryck för en politisk värdering – alla ska göra rätt för sig och kunna känna delaktighet i samhället. Staten har ett ansvar att föra en politik som syftar till full sysselsättning, och individen har ett ansvar att sträva efter sysselsättning för egen del. Både omställning och trygghet är enligt vad som framförs i motionen viktiga delar i den socialdemokratiska arbetslinjen. Ett perspektiv som det enligt Socialdemokraterna talas för lite om är vad som händer med kompetensnivån i samhället under längre perioder av hög arbetslöshet. Särskilt skadlig i detta perspektiv är ungdoms- och långtidsarbetslösheten. Att pressa tillbaka ungdoms- och långtidsarbetslösheten är därför i sig enligt vad Socialdemokraterna anför ett viktigt sätt att hålla kompetensnivåerna uppe.

Socialdemokraternas förslag till anslagsanvisning i förhållande till regeringens förslag framgår av tabell 3 nedan (*yrkande 1*).

Tabell 3 Socialdemokraternas förslag till anslag för 2014*Tusental kronor*

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (S)
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	32 134 598	+3 600 000
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 224 345	+9 466 000
2:1	Arbetsmiljöverket	622 352	+100 000
Totalt utgiftsområde		70 374 895	+13 166 000
14			

Anslaget 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

I Socialdemokraternas förslag för att bygga upp arbetslöshetsförsäkringen igen prioriterar partiet enligt motion 2013/14:A409 *yrkande 27* att höja taket och ersättningsnivån i försäkringen. För att fler ska få ett rimligt inkomstskydd vid arbetslöshet föreslås att taket i arbetslöshetsförsäkringen höjs från dagens 680 kronor till 910 kronor per dag. Partiet anser också att man måste höja ersättningsnivån för alla till 80 procent under hela ersättningsperioden. Partiet anvisar sammanlagt en 3,6 miljarder kronor högre nivå för anslaget för 2014 än regeringen.

Anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Socialdemokraterna föreslår i motion 2013/14:A409 *yrkande 6* att man bör utforma en satsning på bristyrken i nära samverkan med det privata näringslivet och andra arbetsgivare. Partiet föreslår att 800 miljoner kronor för 2014 investeras i sammantaget 6 000 nya platser inom bristyrkesutbildning.

Socialdemokraterna föreslår i samma motion också en 90-dagarsgaranti för ungdomar (*yrkande 12*). Partiet anser att den som är ung och utan arbete senast efter 90 dagar ska erbjudas ett riktigt jobb, en utbildning som leder till jobb eller en kombination av utbildning och praktik som leder vidare till jobb. Till garantin avsätts sammanlagt ca 5,5 miljarder kronor för 2014. Som en del av garantin föreslår partiet att det införs ett utbildningskontrakt för unga utan gymnasieutbildning (*yrkande 13*). Kontraktet innebär att den arbetslöse snarast anvisas en individuellt utformad plan där studier som leder fram till gymnasieexamen kan kombineras med praktik eller arbete. Som en annan del av garantin vill Socialdemokraterna göra ytterligare satsningar på yrkesintroduktionsjobb för arbetslösa unga (*yrkande 14*). Utöver regeringens förslag anvisar partiet medel till 16 000 nya yrkesintroduktionsjobb i kommuner och landsting genom ett stöd till långtidsarbetslösa ungdomar och 5 000 nya yrkesintroduktionsjobb för långtidsarbetslösa ungdomar i det privata näringslivet.

Enligt Socialdemokraterna bör fas 3 avskaffas (*yrkande 21*). Liknande yrkanden framförs även i de enskilda motionerna 2013/14:A206 av *Hillevi Larsson (S)*, 2013/14:A248 av *Kurt Kvarnström och Carin Runeson (S)*, 2013/14:A319 av *Jennie Nilsson (S)* samt 2013/14:A384 av *Christina Oskarsson och Jörgen Hellman (S)*. Socialdemokraterna anser att det behöver genomföras en bred palett av insatser för att avskaffa fas 3, varför man avsätter sammanlagt ca 4,1 miljarder kronor för sådana insatser. En sådan insats som partiet föreslår är enligt motion 2013/14:Kr339 *yrkande 7* av *Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl.* införandet av s.k. extratjänster. Även i motion 2013/14:A409 *yrkande 20* framförs förslaget om extratjänster. Staten ska stå för kostnaden för extratjänsterna, som ska höja kvaliteten i välfärden eller ideell sektor, eller inrättas för att höja boendekvaliteten i miljonprogrammets bostadsområden och som ska gå till dem som nu befinner sig i fas 3. Det är dock enligt Socialdemokraterna i nämnda motion sannolikt inte möjligt eller ens önskvärt att från dag ett erbjuda extratjänster till alla fas 3-deltagare. Partiet vill därför bl.a. ge deltagare i fas 3 möjlighet att komma vidare med bibehållen ersättning på 10 000 av de nya platser som man föreslår inom bristyrkesutbildning, komvux, yrkesvux, yrkeshögskola samt högskola och universitet (*yrkande 22*).

Partiet anvisar sammanlagt för anslaget en ca 9,5 miljarder kronor högre nivå för 2014 än regeringen.

Anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket

Socialdemokraterna framför i motion 2013/14:A409 *yrkande 29* att det krävs mer resurser till Arbetsmiljöverket. Resurserna behövs dels till fler inspektioner, dels för att det ska vara möjligt att förnya olika förordningar. Partiet för i motionen också fram förslag om de regionala skyddsombuden (*yrkande 31*). Partiet anser att den regionala skyddsombudsverksamheten måste bli bättre och att det därför behövs ett statligt stöd till avancerad utbildning. De regionala skyddsombuden föreslås även få ett vidgat uppdrag som innebär att de får rätt att besöka och bygga upp ett strukturerat arbetsmiljöarbete på arbetsplatser där det finns kollektivavtal men där det saknas fackliga medlemmar. I det socialdemokratiska budgetförslaget anvisas Arbetsmiljöverket 100 miljoner utöver regeringens förslag för 2014.

Miljöpartiets förslag till anslag

Miljöpartiet ser enligt motion 2013/14:A365 av *Mehmet Kaplan m.fl.* arbetslösheten som ett samhällsproblem som måste tas itu med gemensamt. Partiet vill ha en ny arbetslinje som bygger på en politik som bidrar till nya jobb och en arbetsmarknad där fler inkluderas men färre slits ut. Partiet säger sig ha en kraftfull politik för att bryta ungdomsarbetslösheten och sätta unga i arbete. Politiken spänner över flera utgiftsområden eftersom det utöver rena arbetsmarknadsåtgärder handlar om att satsa på skola, komvux, yrkeshögskola, yrkesutbildningar och företagande samt att för-

ändra skattepolitiken. Sammantaget föreslår Miljöpartiet enligt motionen ett robust paket med potential att skapa över 50 000 nya jobb och utbildningsplatser till unga.

Miljöpartiets förslag till anslagsanvisning i förhållande till regeringens förslag framgår av tabell 4 nedan (*yrkande 1*).

Tabell 4 Miljöpartiets förslag till anslag för 2014

Tusental kronor

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	32 134 598	+2 500 000
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 224 345	+2 860 000
2:1	Arbetsmiljöverket	622 352	+40 000
Totalt utgiftsområde		70 374 895	+5 400 000
14			

Anslaget 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Av motion 2013/14:A365 framgår att Miljöpartiet föreslår ett höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen. Preliminärt handlar det om 200 kronors höjning av högsta dagpenning de första 100 dagarna. Därefter sänks nivån trappstegsvis över tid. Den slutliga nivån läggs 50 kronor över dagens högsta ersättningsnivå. Partiet anvisar 2,5 miljarder kronor mer än regeringen för förbättringar i arbetslöshetsförsäkringen.

Anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Miljöpartiet vill enligt motion 2013/14:A365 att sommarjobb ger ungdomar möjlighet till egen försörjning och något meningsfullt att göra när möjligheterna till fritidsaktiviteter minskar under sommaren. Partiet vill därför tillföra resurser till kommunerna så att unga mellan 15 och 17 år erbjuds sommarjobb (*yrkande 3*). Partiet framför samma förslag även i motionerna 2013/14:K394 *yrkande 10* av Maria Ferm *m.fl.*, 2013/14:C419 *yrkande 17* av Åsa Romson *m.fl.* och 2013/14:A398 *yrkande 19* av Gustav Fridolin *m.fl.*. Till detta ändamål anslås 500 miljoner kronor.

Miljöpartiet anser enligt motion 2013/14:A365 *yrkande 4* att kommunerna ska kunna sluta avtal med Arbetsförmedlingen om att bilda startcentraler som fungerar som lokala arbetsförmedlingar för unga. Startcentralerna är tänkta att samla alla de resurser som en ung arbetslös person kan behöva under ett tak: näringslivssamordnare, traditionella arbetsförmedlare, socionomer osv. Partiet framför förslaget också i motion 2013/14:A398 *yrkande 1*. Även i motion 2013/14:C419 *yrkande 14* framför Miljöpartiet förslaget med det förtydligandet att startcentralerna i så hög grad som möj-

ligt bör placeras i områden med hög arbetslöshet, exempelvis förörternas miljonprogram. Partiet föreslår att 160 miljoner kronor anvisas för ändamålet.

Miljöpartiet välkomnar i motion 2013/14:A365 parternas arbete med att ta fram yrkesintroduktionsavtal, liksom att regeringen föreslår att dessa s.k. YA-jobb subventioneras. Partiet tror emellertid att regeringen underskattar behoven på arbetsmarknaden och vill därför anslå ytterligare 1,5 miljarder kronor för yrkesintroduktion utöver regeringens förslag (*yrkande 5*).

Miljöpartiet föreslår i motion 2013/14:A365 fler platser på yrkesutbildningar för att förbättra matchningen mellan arbetsgivarnas behov och de arbetssökandes kompetens. Partiet vill tillföra 2 500 nya helårsplatser till branschriktade arbetsmarknadsutbildningar (*yrkande 7*). Förslaget framförs även i motion 2013/14:A398 *yrkande 12*. Partiet föreslår att 200 miljoner kronor anvisas för ändamålet.

Miljöpartiet anser enligt motion 2013/14:A293 *yrkande 1* av *Gunvor G Ericson m.fl.* att fas 3 i jobb- och utvecklingsgarantin bör avvecklas. Partiet vill enligt motionen i stället införa flexjobb enligt dansk modell, kompletterat med jobb i välfärden. Partiet vill utreda flexjobben, men anser att regeringen bör ge Arbetsförmedlingen i uppgift att i samarbete med kommuner och privata aktörer införa välfärdsjobb som ett alternativ till fas 3 (*yrkande 4*). Partiet föreslår att 500 miljoner kronor anvisas för införandet av välfärdsjobb.

Partiet anvisar sammanlagt för anslaget en ca 2,9 miljarder kronor högre nivå för 2014 än regeringen.

Anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket

Miljöpartiet vill enligt vad som framförs i motion 2013/14:A365 se ett mer aktivt tillsynsarbete och förebyggande insatser mot ohälsa och arbets-skador. För att detta ska bli möjligt krävs enligt partiet ökade resurser till Arbetsmiljöverket (*yrkande 8*). Partiet föreslår att 40 miljoner kronor mer än i regeringens förslag anvisas under anslaget.

Sverigedemokraternas förslag till anslag

Sverigedemokraterna anför i beskrivningen av sitt alternativa budgetförslag att Alliansen enligt partiets mening inte har lyckats infria sina löften om att komma till rätta med arbetslösheten och utanförskapet. Sverigedemokraterna anser att regeringen genom en ansvarslös invandringspolitik och genom att underminera grundtryggheten för arbetslösa och sjuka har skapat ett överutbud av arbetskraft och förvärrat sysselsättningsproblemen, utanförskapet och mismatchningen på arbetsmarknaden. Partiet vill vända den negativa utvecklingen. Genom att flytta resurser från regeringens verkninglösa åtgärder och genom besparingar inom verksamheter som är

direkt negativa för samhällsutvecklingen anser man att utrymme skapas för offensiva satsningar på jobb, utbildning och ökad trygghet för såväl arbetslösa som arbetstagare.

Sverigedemokraternas förslag till anslagsanvisning i förhållande till regeringens förslag som framförs i motion 2013/14:A360 av *Mattias Karlsson m.fl.* framgår av tabell 5 nedan.

Tabell 5 Sverigedemokraternas förslag till anslag för 2014

Tusental kronor

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (SD)
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	32 134 598	+ 1 815 300
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 224 345	-7 200
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	17 831 288	-14 000
1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	2 000 000	-900
2:1	Arbetsmiljöverket	622 352	+100 000
Nytt anslag	Statligt stöd till fackförbund		+75 000
Nytt anslag	Statligt stöd till föreningsjobb		+250 000
Nytt anslag	Kunskapscenter för förbättrad arbetsmiljö		+75 000
Totalt utgiftsområde		70 374 895	+2 293 200
14			

Anslaget 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Enligt vad som framförs i motion 2013/14:A399 yrkande 7 av *Jimmie Åkesson m.fl.* vill Sverigedemokraterna stärka och reformera den svenska arbetslöshetskassan. Partiet vill höja taket i a-kassan till 900 kronor per dag, vilket beräknas medföra en höjning av anslaget med 2,2 miljarder kronor. Samtidigt vill partiet förbättra för deltidsarbetslösa genom en återgång till den s.k. 300-dagarsregeln till en kostnad om 1,1 miljarder kronor. Partiet vill också återinföra 100-dagarsregeln som gör det möjligt för en arbetssökande att under de första 100 dagarna av arbetslöshet fokusera på arbeten inom sitt kompetensområde och sin geografiska närhet. Sverigedemokraterna vill enligt ovan nämnda motion även vidareutveckla starta eget-bidraget genom att låta det omfatta unga redan från 20 år och låta det gälla i nio månader i stället för nuvarande sex månader, vilket beräknas kosta 201 miljoner kronor (yrkande 12). Av motion 2013/14:A360 framgår att partiet säger sig vilja avveckla de kostsamma instegsjobben helt redan från

2014 och därmed spara 557 miljoner kronor på anslaget. Ett yrkande om att stoppa den etniska diskrimineringen på arbetsmarknaden genom slopade instegsjobb framförs också i motion 2013/14:A403 av *Mattias Karlsson och Sven-Olof Sällström (SD)*. Av motion 2013/14:A360 framgår att Sverigedemokraterna även räknar med en minskad anslagsnivå om 1,1 miljarder kronor till följd av det förslag om lärlingsjobb som man presenterar. Förslagen om minskad invandring beräknas minska anslaget med 28,7 miljoner kronor. Anslaget föreslås enligt Sverigedemokraternas förslag sammanlagt bli ca 1,8 miljarder kronor högre än regeringens förslag för 2014.

Anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Av motion 2013/14:A360 framgår att Sverigedemokraterna vill anvisa 7,2 miljoner kronor mindre än regeringen till anslaget 2014.

Anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

I motion 2013/14:Kr302 *yrkande 16* av *Jimmie Åkesson m.fl.* förordar Sverigedemokraterna arbetsfrämjande insatser på kulturområdet. Sverigedemokraterna har tidigare framfört att det s.k. Kulturarvslyftets inriktning mot utförsäkrade är alltför snäv. Partiet anser därför att satsningen som regeringen föreslår bör omarbetas så att arbetslösa med kompetens inom kulturbevarande arbete ges förtur till de arbeten och tjänster med lönebidrag som erbjuds.

Av motion 2013/14:A360 framgår att Sverigedemokraterna vill anvisa 14 miljoner kronor mindre till anslaget än regeringen 2014.

Anslaget 1:11 Bidrag till lönegarantiersättning

Av motion 2013/14:A360 framgår att Sverigedemokraterna vill anvisa 0,9 miljoner kronor mindre till anslaget än regeringen 2014.

Anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket

Av motion 2013/14:A399 *yrkande 4* framgår att Sverigedemokraterna anser att man bör stärka Arbetsmiljöverkets resurser. Enligt partiets mening bör Arbetsmiljöverkets resurser höjas till minst de nivåer de låg på innan regeringen tvingade verket till besparingar. Anslaget föreslås enligt Sverigedemokraternas förslag bli 100 miljoner kronor högre än regeringens förslag för 2014.

Nytt anslag Statligt stöd till fackförbund

Sverigedemokraterna anför i motion 2013/14:A399 att fackföreningarna efter att den borgerliga regeringen tillträdde 2006 fråntogs det ekonomiska stöd för fortbildning av skyddsombud som de fram till dess hade rätt till. I dag saknar vartannat aktivt skyddsombud utbildning, och antalet skyddsombud har minskat kraftigt. Partiet anser att man bör återställa det statliga

stödet till fortbildning av skyddsombud (*yrkande 5*). Sverigedemokraterna föreslår därför ett nytt anslag för ändamålet, som anvisas 75 miljoner kronor för 2014.

Nytt anslag Statligt stöd till föreningsjobb

Sverigedemokraternas ambition är enligt vad som framförs i motion 2013/14:A399 att antalet deltagare i fas 3 gradvis ska minska och att verksamheten successivt ska fasas ut. Som ett av flera led i denna strävan anser partiet att en satsning på s.k. föreningsjobb bör göras (*yrkande 13*). Målsättningen bör vara att via lönesubvention kunna erbjuda ett större antal långtidsarbetslösa kollektivavtalsenliga löner upp till minst 75 procent av en heltidslön. Sverigedemokraterna föreslår därför ett nytt anslag för ändamålet som anvisas 250 miljoner kronor för 2014.

Nytt anslag Kunskapscenter för förbättrad arbetsmiljö

Sverigedemokraternas bedömning i motion 2013/14:A399 är att ett center som fokuserar på forskning och utveckling inom arbetsmiljöfrågor skulle vara gynnsamt för såväl arbetstagare som arbetsgivare. Partiets uppfattning är därför att man bör inrätta ett nationellt kunskapscenter för arbetsmiljöforskning (*yrkande 6*). Sverigedemokraterna föreslår ett nytt anslag för ändamålet, som anvisas 75 miljoner kronor för 2014.

Vänsterpartiets förslag till anslag

Vänsterpartiets arbetsmarknadspolitik syftar enligt vad som anförs i motion 2013/14:A327 av *Jonas Sjöstedt m.fl.* till att nå målet om full sysselsättning och att skapa ett arbetsliv präglat av goda arbetsvillkor, bra arbetsmiljö, ökat inflytande och utvecklingsmöjligheter för löntagarna. En arbetslöshetsförsäkring som ger inkomstrygghet, en effektiv arbetsförmedling och ett ambitiöst arbetsmiljöarbete är viktiga beståndsdelar i denna politik. Sju år av borgerlig arbetsmarknadspolitik kan enligt Vänsterpartiet summeras i lägre sysselsättningsgrad, högre arbetslöshet, fördubblad långtidsarbetslöshet och försämrad matchning. Partiet anser att det är uppenbart att det behövs en omläggning av hela arbetsmarknadspolitiken. För att minska arbetslösheten behövs först och främst en ekonomisk politik som prioriterar investeringar och stimulanser som skapar fler arbetstillfällen, men det behövs också en aktiv utbildnings- och arbetsmarknadspolitik och ett ambitiöst arbetsmiljöarbete.

Vänsterpartiets förslag till anslagsanvisning i förhållande till regeringens förslag framgår av tabell 6 nedan (*yrkande 1*).

Tabell 6 Vänsterpartiets förslag till anslag för 2014*Tusental kronor*

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (V)
1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 110 650	+300 000
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	32 134 598	+9 230 000
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 224 345	+193 000
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	17 831 288	+1 415 000
2:1	Arbetsmiljöverket	622 352	+115 000
Totalt utgiftsområde		70 374 895	+11 253 000
14			

Anslaget 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

För att kunna ge adekvat stöd till varje arbetssökande behövs enligt vad Vänsterpartiet framför i motion 2013/14:A295 av *Josefin Brink m.fl.* särskilda kunskaper både om olika funktionsnedsättningar och de hjälpmedel som finns att tillgå. Arbetsförmedlingen bör därför få ett tydligt uppdrag att säkerställa att det finns arbetsförmedlare med fördjupade kunskaper om funktionsnedsättningar över hela landet (*yrkande 3*). För att Arbetsförmedlingen ska kunna anställa specialiserade handläggare och handläggare med uppdrag att särskilt arbeta med unga arbetslösa, föreslår Vänsterpartiet enligt vad som framgår av motion 2013/14:A327 en ökning av anslaget med 300 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2014.

Anslaget 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Vänsterpartiet anser enligt motion 2013/14:A331 av *Josefin Brink m.fl.* att ett antal nödvändiga förändringar som minskar de negativa effekterna av regeringens sabotage mot arbetslöshetsförsäkringen kan göras omgående utan föregående utredning. Partiet anser att nedtrappningen av ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet ska slopas så att ersättningsnivån är 80 procent av den tidigare lönen under hela ersättningsperioden samt för tid med aktivitetsstöd (*yrkande 1*). Partiet anser också att den högsta dagpenningen ska höjas till 960 kronor 2014 och därefter indexeras till löneutvecklingen (*yrkande 2*). Grundbeloppet ska höjas till 410 kronor per dag 2014 och därefter indexeras till löneutvecklingen (*yrkande 3*). Vänsterpartiet begär att regeringen snarast återkommer med förslag om borttagande av 75-dagarsregeln vid deltidsarbetslöshet (*yrkande 4*). Partiet anser vidare att karensdagarna i arbetslöshetsförsäkringen ska minskas med två per år under 2014–2016 (*yrkande 5*). Slutligen förordar Vänsterpartiet att alla som uppfyller grundvillkoret i 9 § lagen om arbets-

löshetsförsäkring och har varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen i tre månader utan att få arbete ska få rätt till ersättning med grundbeloppet (*yrkande 6*).

Partiet anvisar enligt vad som framgår av motion 2013/14:A327 sammanlagt för anslaget en ca 9,2 miljarder kronor högre nivå för 2014 än regeringen.

Anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

I motion 2013/14:A296 *yrkande 7* av Josefin Brink m.fl. föreslår Vänsterpartiet att antalet platser i arbetsmarknadsutbildningen fördubblas. Partiet anslår medel till 13 000 fler årsplatser än regeringen 2014. Detta innebär en ökning av anslaget med 1 763 miljoner kronor 2014.

Av motion 2013/14:A327 framgår att Vänsterpartiet vill satsa på ett brett paket av insatser för arbetslösa unga, som utöver utbildningsinsatser innehåller ett generationsväxlingsprogram i tre delar: utbildningsvikariat, traineeanställningar och lärlingsanställningar. Dessa satsningar föreslås belasta budgetens inkomstsida.

Vänsterpartiet vill enligt vad som anförs i motion 2013/14:A296 *yrkande 11* avveckla fas 3, sysselsättningsfasen. I stället avsätts utrymme för att samtliga deltagare i programmet ska kunna erbjudas utbildning inom komvux, yrkesvux, yrkeshögskola eller arbetsmarknadsutbildning. Partiet vill också inrätta 17 000 s.k. övergångsjobb som i första hand är avsedda att erbjudas dem som i dag deltar i fas 3 men som även ska kunna erbjudas långtidsarbetslösa unga. Vänsterpartiet föreslår också enligt vad som framförs i motion 2013/14:N223 *yrkande 3* av Kent Persson m.fl. en satsning på företagsvikariat. Företagsvikariatens innebär att personer som har en anställning och tar tjänstledigt för att starta eget ska kunna få stöd för start av näringsverksamhet under förutsättning att arbetsgivaren anställer en arbetslös som vikarie. Partiet anslår 2 miljoner kronor till 1 000 företagsvikariat 2014.

Av motion 2013/14:A327 framgår att partiets satsningar på utbildning och subventionerade anställningar innebär att man räknar med sammanlagda minskningar av kostnaderna för regeringens arbetsmarknadspolitiska program med ca 2,4 miljarder kronor 2014. Till satsningarna på utbildningsvikariat, lärlingsanställningar och övergångsjobb vill partiet koppla ett stöd för merkostnader hos arbetsgivarna som ökar anslaget med 924 miljoner kronor 2014. Eftersom Vänsterpartiet vill lägga ned fas 3 säger partiet nej till regeringens föreslagna satsning på förstärkt särskilt anställningsstöd och minskar anslaget med 56 miljoner kronor 2014.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet enligt vad som framgår av motion 2013/14:A327 en ökning av anslaget med 193 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2014.

Anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Av motion 2013/14:A327 framgår att Vänsterpartiet anslår medel för att höja taket för lönebidragsersättningen med 2 000 kronor per månad. Takhöjningen gäller även offentligt skyddat arbete, utvecklingsanställning och trygghetsanställning, som omfattas av samma reglering. Samtidigt skapar partiet utrymme för 2 000 fler lönebidragsanställningar. Detta innebär att anslaget föreslås öka med 1,4 miljarder kronor 2014. För att öka tillgången till moderna och flexibla arbetshjälpmedel vill Vänsterpartiet öka anslaget med 15 miljoner kronor 2014.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med ca 1,4 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag för 2014.

Anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket

Av motion 2013/14:A327 framgår att Vänsterpartiet – för att förstärka Arbetsmiljöverkets tillsynsarbete – som ett första steg vill öka anslaget med 60 miljoner kronor 2014. Partiet avsätter också 40 miljoner kronor för utökad utbildning av skyddsombud och 10 miljoner kronor till de regionala skyddsombudens verksamhet 2014. Därutöver föreslås att anslaget ökas med 5 miljoner kronor för att göra det möjligt med en tillfällig satsning på tillgänglighetskonsulter. Vänsterpartiet framför förslaget om tillgänglighetskonsulter även i motion 2013/14:A295 *yrkande 1*.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 115 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2014.

Utskottets ställningstagande

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Utskottet noterar med tillfredsställelse att sysselsättningen fortsätter att öka på den svenska arbetsmarknaden. Under tredje kvartalet 2013 var antalet sysselsatta i åldern 15–74 år enligt Statistiska centralbyråns (SCB) statistik 4 786 000 personer, vilket är en ökning med 51 000 personer jämfört med samma kvartal 2012. Ökningen, som gäller såväl kvinnor som män, är statistiskt signifikant.

Motsvarande siffra för det tredje kvartalet 2006 var 4 530 000 personer, vilket innebär att 256 000 fler människor går till arbetet i Sverige i dag än när alliansregeringen tillträdde. Antalet arbetade timmar har under samma period ökat med 7,3 miljoner timmar till 126,9 miljoner timmar. Dessa ökningarna avspeglar enligt utskottets mening en anmärkningsvärd förbättring av arbetsmarknadens funktionssätt, där regeringens arbetslinje – som gjort det mer lönsamt att jobba och sänkt kostnaderna för att anställa – varit en starkt bidragande orsak. Förbättringen är särskilt anmärkningsvärd och glädjande mot bakgrund av den unikt allvarliga lågkonjunktur som drabbat Sverige och omvärlden under perioden.

Utskottet kan konstatera att den positiva utvecklingen är anmärkningsvärd även mot bakgrund av de demografiska förändringar Sverige genomgått det senaste årtiondet. Av den information som lämnades av SCB vid utskottets sammanträde den 24 oktober 2013 framgick bl.a. att personer i åldersgruppen 25–64 år som en andel av alla i åldern 15–74 år – dvs. den åldersgrupp som är allra mest aktiv på arbetsmarknaden – har minskat i Sverige med 4 procentenheter mellan 2001 och 2012. Motsvarande nedgång i resten av Norden är mindre, och i resten av Europa observeras istället en uppgång. Enligt SCB:s bedömning är den minskade andelen personer i åldersgruppen 25–64 år en bidragande orsak till att sysselsättningsgraden sjunkit i Sverige under perioden, samtidigt som sysselsättningsgraden stigit i EU som helhet, bl.a. eftersom andelen i den mest arbetsföra gruppen där har stigit.

En annan bidragande orsak till att sysselsättningsgraden har sjunkit som SCB nämner i sin analys är den högre andel utrikes födda som kommit till Sverige jämfört med till övriga EU och som i genomsnitt uppvisar en lägre sysselsättningsgrad än inrikes födda. Utskottet kan samtidigt konstatera att 272 000 personer – eller nästan 90 procent – av den sysselsättningsökning om totalt 310 000 personer i gruppen 15–74 år som tillkommit under det senaste decenniet utgjorts av utrikes födda personer. Än tydligare är utvecklingen i den mest arbetsföra gruppen 25–64 år, där antalet sysselsatta bland inrikes födda *minskade* med 58 000 personer mellan 2001 och 2012, medan antalet sysselsatta bland utrikes födda under samma period ökade med 256 000 personer. Det framstår för utskottet som uppenbart att de människor som har kommit till Sverige från andra länder har varit ett värdefullt tillskott på den svenska arbetsmarknaden under 2000-talet och bidragit till att lindra en negativ demografisk utveckling som i förlängningen hotar att undergräva den svenska välfärdsmodellen.

Utskottet kan konstatera att bilden av att de människor som kommer till vårt land i hopp om ett bättre liv eller på flykt undan krig och förtryck inte bidrar till den gemensamma välfärden alltså är i grunden falsk. Samtidigt instämmer utskottet i slutsatsen av den långtidsanalys för perioden fram till 2035 som SCB redovisade inför utskottet den 24 oktober 2013 om att det är viktigt att sysselsättningsgraden i gruppen utrikes födda närmar sig nivån för den inrikes födda befolkningen. Utrikes föddas och äldres deltagande på arbetsmarknaden identifieras i långtidsanalysen som två faktorer med stor betydelse för framtidens sysselsättning och försörjningsbörda. Utskottet vill därför lyfta fram som särskilt glädjande att sysselsättningen bland utrikes födda i gruppen 15–74 år steg med 31 000 personer det tredje kvartalet 2013 jämfört med samma tid förra året och att sysselsättningsgraden mellan samma mätpunkter steg med 0,5 procentenheter. Utrikes födda svarade därmed för huvuddelen av den totala sysselsättningsökningen om totalt 51 000 personer under mätperioden.

Även i övrigt anser utskottet att det finns anledning till viss optimism när det gäller utvecklingen på arbetsmarknaden. Utskottet noterar att SCB anser att arbetskraftsundersökningen för oktober 2013 sammantaget tyder på ett förbättrat arbetsmarknadsläge jämfört med utvecklingen under föregående månader. Mätningen visar enligt SCB på en oväntat stark utveckling av såväl antalet arbetade timmar som antalet sysselsatta, i synnerhet bland unga. Även arbetslösheten och arbetskraften uppvisar en positiv trend. Utskottet noterar i sammanhanget att Sverige enligt SCB:s temarapport om långtidsarbetslöshet (Statistiska meddelanden Risker för långtidsarbetslöshet 2013-11-25) är ett av de länder i Europa som hade lägst andel långtidsarbetslösa, 37,1 procent 2012, definierat som en arbetslöshets tid på sex månader.

Utskottet välkomnar att läget på arbetsmarknaden är på väg åt rätt håll men anser att arbetslösheten fortfarande ligger på en alltför hög nivå. Det är därför enligt utskottets mening välbetänkt av regeringen att vidta åtgärder som stimulerar hushållens ekonomi, skapar nya och bredare vägar för ungdomar in på arbetsmarknaden och förbättrar förutsättningarna för långtidsarbetslösa att komma i arbete.

Insatser för fler i arbete och ett långsiktigt hållbart arbetsliv

Mot bakgrund av den fortsatt alltför höga arbetslöshetsnivån ser utskottet positivt på att regeringen använder styrkan i Sveriges offentliga finanser till att stödja tillväxt och sysselsättning och motverka att den höga arbetslösheten, som följt i finanskrisens spår, biter sig fast.

Utskottet noterar exempelvis att regeringen gör bedömningen att de befintliga jobbskatteavdragen på sikt leder till 106 000 fler sysselsatta bland de under 65 år. Den förstärkning av jobbskatteavdraget som regeringen föreslår beräknas på sikt leda till en ytterligare ökning av antalet sysselsatta med ca 13 000 och totalt sett en ökning av antalet arbetade timmar med motsvarande ca 16 000 helårsarbetskrafter. Reformen är därmed enligt utskottets mening ett viktigt steg mot högre sysselsättning. Även regeringens förslag om en höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt kan förväntas stärka drivkrafter för arbete och öka antalet arbetade timmar. Utskottet välkomnar också (jfr yttr. 2013/14:AU1y) att regeringen – som en del av uppgörelsen med arbetsmarknadens parter – har föreslagit och riksdagen har beslutat om att den s.k. arbetslöshetsavgiften ska avskaffas, vilket innebär lägre medlemsavgifter till arbetslöshetskassorna. Minskningen kan förväntas medföra att fler väljer att bli medlemmar i en arbetslöshetskassa. En ytterligare positiv effekt av förändringen är att marginaleffekten för den enskilde av att gå från arbetslöshet till arbete, dvs. arbetslinjen, förstärks. Utskottet kan konstatera att kostnaden för staten för att avskaffa arbetslöshetsavgiften är betydande, ca 2,8 miljarder kronor i minskade intäkter för 2014 och miljardkostnader även efterföljande år. Mot bakgrund av vikten av en arbetslöshetsförsäkring med hög anslutnings-

grad, den fortsatt höga arbetslösheten och de förväntade positiva sysselsättnings effekterna av reformen anser utskottet emellertid att det är en kostnad som kan försvaras.

När det gäller de insatser som regeringen föreslår inom utgiftsområde 14 vill utskottet inledningsvis understryka sin tillfredsställelse över att regeringen tagit initiativ till samtal med arbetsmarknadens parter och att dessa samtal på många områden nu bär frukt, bl.a. i form av att arbetslöshetsavgiften avskaffas. De yrkesintroduktionsavtal som parterna har träffat på ett antal olika avtalsområden är ett bra exempel på en insats som är ägnad att minska ungdomsarbetslösheten och samtidigt göra ungdomar mer anställningsbara. Utskottet välkomnar därför att regeringen, som en del av överenskommelserna i trepartssamtalen, har föreslagit och riksdagen har beslutat om att ett statligt stöd för yrkesintroduktionsanställningar ska införas, för att stimulera parterna att ingå avtal om sådana anställningar. Själva stödet påverkar inte utgifterna i statens budget men innebär att statens intäkter enligt regeringens prognos bedöms minska med 102 miljoner kronor 2014. För att skapa utrymme för arbetsgivaren att avsätta tid för handledning och för att handledaren ska ha tillräcklig kompetens för uppgiften föreslår regeringen också ett ekonomiskt handledarstöd till arbetsgivarna. Handledarstödet lämnas under samma period som lönesubventionen och beräknas öka utgifterna på anslaget 1:3 med 53 miljoner kronor för 2014. Ytterligare 30 miljoner kronor tillförs anslaget för bidrag till parterna för att informera om yrkesintroduktionsavtalen. Arbetsförmedlingen tilldelas också 10 miljoner kronor via förvaltningsanslaget 1:1 för administrativt stöd till reformen. Utskottet anser stödet till yrkesintroduktionsanställningarna vara mycket väl avvägt och välkomnar den breda enighet som råder om förslaget.

När det gäller insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden välkomnar utskottet att regeringen arbetar kontinuerligt för att förbättra kvaliteten i jobb- och utvecklingsgarantin, i synnerhet sysselsättningsfasen. Det är angeläget att insatserna anpassas till individerna så att de efter de egna förutsättningarna stegvis kan närma sig arbetsmarknaden, bl.a. genom korta, relevanta utbildningar som leder till jobb. Men vägen tillbaka till arbete kan ta tid. I ljuset av detta anser utskottet att regeringens förslag om att förlänga det särskilda anställningsstödet från nuvarande ett till två år är en välbetänkt satsning för att öka arbetsgivarnas vilja att anställa långtidsarbetslösa personer. Regeringen föreslår samtidigt att det förstärkta handledarstödet, som får lämnas till den som anställer en person i sysselsättningsfasen med särskilt anställningsstöd, förlängs och permanentas. Sammantaget innebär satsningarna på anställningsstödet att anslaget 1:3 ökas med 538 miljoner kronor, medan anslaget 1:2 kan minskas med 366 miljoner kronor när deltagarna går från ersättning till arbete med lön. Utskottet ställer sig bakom satsningen eftersom den sänker tröskeln för arbetsgivare att se kvaliteterna även hos dem som varit borta från arbetsmarknaden en längre tid.

Det är enligt utskottets mening särskilt angeläget att unga med en funktionsnedsättning får insatser för att komma i arbete. Utskottet ser därför positivt på att regeringen föreslår en satsning på utvecklingsanställningar vid Samhall, för att fler ska ges möjligheten att lämna sysselsättningsfasen. Satsningen – som innebär en höjning av anslaget 1:4 med 289 miljoner kronor – ska riktas till personer i sysselsättningsfasen som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, där unga med funktionsnedsättning prioriteras. Utskottet anser att denna satsning väl kompletterar den satsning på särskilt informations- och uppföljningsstöd (SIUS) som inleddes förra året och som för 2014 innebär ytterligare 55 miljoner kronor på anslaget 1:4. Arbetsförmedlingen anför i en återrapportering till regeringen att prioriteringen av ungdomar med funktionsnedsättning medför att SIUS används i stor omfattning för denna grupp (Arbetsförmedlingens sektorsansvar för funktionshinderspolitiken, andra tertiet 2013). Under perioden januari till augusti 2013 har 1 482 unga fått ett arbete med SIUS-stöd. Arbetsförmedlingen påpekar vidare att en förordningsändring som trädde i kraft den 1 februari 2013 möjliggör en kombination av SIUS och utvecklingsanställning. Arbetsförmedlingen anser att detta har visat sig vara mycket positivt för gruppen unga, och för över 450 personer har denna kombination redan använts. Det är enligt utskottets mening betydelsefullt och glädjande att regeringen prioriterar insatser för ungdomar med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Utskottet värdesätter att regeringen arbetar utifrån målet att ge alla människor som kan arbeta möjlighet att göra det utifrån sina egna förutsättningar. Utskottet anser att regeringen bedriver en tydlig politik för att skapa förhållanden i arbetslivet som gör det möjligt att nå det målet. En god arbetsmiljö och ett bra arbetsmiljöarbete innebär ett arbetsliv där fler får möjlighet att delta på arbetsmarknaden. Det är viktigt inte minst för att kunna möta den demografiska utvecklingen och det stundande generationsskiftet på arbetsmarknaden. Utskottet noterar att Pensionsåldersutredningen i sitt slutbetänkande Åtgärder för ett längre arbetsliv (SOU 2013:25) pekar på vikten av ökade insatser för att minska antalet personer som inte kan arbeta ett helt arbetsliv. Enligt utredningen, som presenterar ett antal förslag på områden där insatser bör göras, finns det bl.a. behov av en bred och långsiktig satsning på just arbetsmiljön. Utskottet anser att den nationella handlingsplanen för arbetsmiljöpolitik som regeringen tagit fram och arbetar efter har varit positiv för regeringens satsningar på arbetsmiljöområdet. Det huvudsakliga syftet med handlingsplanen, som gäller för perioden 2010–2015, är att peka ut i vilken riktning utvecklingen inom arbetsmiljöområdet bör gå och vilka områden som bör prioriteras för kommande insatser. I den halvtidsavstämning av handlingsplanen som regeringen har gjort i budgetpropositionen framhålls att prioriteringarna i handlingsplanen har fungerat väl och att den har varit ett bra styrinstru-

ment på arbetsmiljöområdet. Regeringen anser att handlingsplanen bör fortsätta gälla under resterande period. Utskottet delar regeringens bedömning.

När det gäller frågan om arbetsmiljötillsyn noterar utskottet att Arbetsmiljöverket har avrapporterat det pilotprojekt om tillsyn genom s.k. screening som Arbetsmiljöverket genomförde under perioden 2010–2012. Regeringen gör i budgetpropositionen bedömningen att den aktuella metoden inte är en metod som bör ersätta den form av tillsynsverksamhet som Arbetsmiljöverket i nuläget arbetar med. Utskottet uppskattar att arbetsmiljöområdet är föremål för nytänkande och finner inte någon anledning att göra en annan bedömning än regeringen. Utskottet anser att det är viktigt att tillsynsverksamheten är effektiv och inriktad på arbetsställen med hög risk. Samtidigt som systemen för att minska riskerna i arbetsmiljön ska förbättras måste arbetsmiljöns möjligheter att bidra till hälsa i högre grad uppmärksammas och utvecklas.

Utskottet noterar att tillgängliga indikatorer inom arbetsmiljöområdet pekar på en positiv utveckling sett över flera år. Antalet dödsolyckor i arbetet ökade visserligen något under 2011 men minskade under 2012 relativt kraftigt till 45 och är därmed på en historiskt låg nivå. Utskottet anser dock, liksom regeringen, att det finns anledning att noga följa och analysera utvecklingen när det gäller antalet dödsolyckor och arbetsskador för att den långsiktiga minskningen ska kunna fortsätta. Det är viktigt att ta hänsyn till riskutveckling på olika områden. Hot och våld i arbetslivet respektive stress i arbetet är områden som kan behöva uppmärksammas särskilt. Även kvinnors arbetsmiljö och överrepresentation inom sjukskrivnings- och arbetsskadestatistiken är enligt utskottet viktigt att följa. Utskottet välkomnar den satsning på kvinnors arbetsmiljö som Arbetsmiljöverket just nu genomför på uppdrag av regeringen. Satsningen syftar till att ge ökad kunskap om kvinnors arbetsmiljö och bättre metoder för att i tillsynsarbetet uppmärksamma risker för belastningsskador, och den sträcker sig över perioden 2011–2014.

Utskottet vill betona vikten av att kunskapen från arbetsmiljö- och arbetslivsforskningen når ut till samhällets alla delar för att komma till nytta vid beslutsfattande och praktiskt arbetsmiljöarbete. Inför 2013 utökade regeringen Arbetsmiljöverkets nuvarande kunskapsspridningsuppdrag på så vis att myndigheten skulle inrätta en nationell funktion för kunskapsområdet arbetsmiljö och arbetsliv. Regeringen ökade i samband med det anslaget till Arbetsmiljöverket för denna verksamhet. Utskottet välkomnar att regeringen för 2014 föreslår att Arbetsmiljöverkets arbete på området ska få fortsätta med samma anslagsförstärkning som 2013. Utskottet ser även positivt på regeringens förslag att öka anslaget till Arbetsmiljöverket för att säkerställa att reformen om effektivare sanktioner för arbetsmiljö- och arbetstidsreglerna förverkligas. Lagändringarna, som bl.a. innebär att sanktionsavgifter i stor utsträckning kommer att ersätta straffsanktioner i arbetsmiljölagen (1977:1160) och i arbetstidslagstiftningen, träder i kraft den

1 juli 2014 (prop. 2012/13:143, bet. 2012/13:AU11, rskr. 2012/13:284). Utskottet delar regeringens uppfattning att det krävs tillgång till effektiva sanktioner när krav inte följs för att arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningens krav ska få ett bra genomslag i samhället. En ökad användning av sanktionsavgifter är ett steg i rätt riktning.

Inte bara arbetsmiljön utan även övriga arbetsvillkor har stor betydelse för att ge människor som kan arbeta möjlighet att göra det utifrån sina egna förutsättningar. Att anpassa arbetsvillkoren efter dagens varierande arbetsmarknad är viktigt för att nå regeringens mål om att föra Sverige mot full sysselsättning och minska utanförskapet. Den svenska modellen utgör enligt utskottets mening en god grund för en väl fungerande arbetsmarknad. Ett väl balanserat och förutsägbart arbetsrättsligt system är en viktig förutsättning för en hållbar tillväxt och en hög sysselsättning. Därför bör grunderna för arbetsrätten bestå också framöver, även om vissa mindre förändringar kan behöva göras. Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att det ska vara lätt att anställa. Även om tillsvidareanställningar ska vara grunden på den svenska arbetsmarknaden spelar tidsbegränsade anställningar en viktig roll, inte minst för svagare gruppers möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Som utskottet framhållit ovan välkomnar utskottet regeringens samarbete med arbetsmarknadens parter inom ramen för trepartssamtalen. En ytterligare följd av samtalen är förslaget att införa ett statligt subventionerat system för stöd vid s.k. korttidsarbete som regeringen presenterar i årets budgetproposition och som riksdagen nyligen har beslutat om. Utskottet har tidigare lyft fram förslagets betydelse för en bättre fungerande arbetsmarknad och tillstyrkt de lagförslag och lagändringar som är sammankopplade med förslaget (yttr. 2013/14:AU1y).

Utskottet vill också peka på att det pågår en rad utredningar på arbetslivsområdet om stärkt skydd för arbetstagare som slår larm, om utstationering på svensk arbetsmarknad, om inhyrning och företrädesrätt till återanställning och om registerutdrag i arbetslivet.

Oppositionspartiernas förslag till insatser

Oppositionspartierna framför var för sig förslag till anslagsanvisning på utgiftsområde 14, vilka skiljer sig dels från regeringens förslag, dels från varandra (se bilaga 3).

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det i realiteten saknas ett trovärdigt gemensamt alternativ till alliansregeringens jobbpolitik. Oppositionens förslag på utgiftsområdet spretar i alla möjliga riktningar. Bortsett från ett mekaniskt avståndstagande från regeringens politik saknar oppositionspartierna såväl en gemensam problemanalys som gemensamma förslag till lösningar på de problem man tycker sig se. Utskottet ser därför inget reellt alternativ till regeringens politik.

Den enda tydliga gemensamma inriktningen i oppositionspartiernas motioner är kraven på höjda skatter – vilket gör det dyrare att anställa och arbeta – för att finansiera olika typer av höjda ersättningar. Utskottet kan

inte ställa sig bakom en sådan prioritering, eftersom den riskerar att leda till högre arbetslöshet och lägre sysselsättning. Sammantaget skulle oppositionspartiernas skattehöjningar innebära att kostnaden för att anställa skulle öka med tiotals miljarder kronor och att behållningen av att arbeta skulle minska.

Utskottet vill i sammanhanget också peka på hur otillfredsställande det är att Socialdemokraterna som enda oppositionsparti i bl.a. motion 2013/14: A409, där partiets anslagsanvisning på utgiftsområde 14 presenteras, har frångått riksdagens etablerade praxis att tydligt redovisa vilken effekt de egna förslagen beräknas ha på statens utgifter respektive inkomster samt vilken effekt förslagen bedöms ha på budgetåren efter det första. Att på detta sätt försvåra möjligheterna att på ett rättvisande sätt jämföra de olika budgetalternativen minskar enligt utskottets mening medborgarnas insyn och går emot intentionerna med den statliga budgetprocessen.

Utskottet övergår nu till att behandla oppositionspartiernas förslag till anvisning på anslag i förhållande till regeringens förslag.

Anslaget 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

När det gäller anslaget 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader är det endast Vänsterpartiet som föreslår en annan anvisning än regeringen. Utskottet kan konstatera att Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag 2012 tillfördes 1,2 miljarder kronor, vilket motsvarade en höjning med mer än 20 procent jämfört med 2011. Det var en historisk satsning på Arbetsförmedlingen. Utskottet noterar att anslaget föreslås ligga kvar på denna höga nivå 2014, varför Arbetsförmedlingens medelstilldelning över lag får betecknas som mycket god.

Vänsterpartiet anser att ytterligare medel bör tillföras myndigheten för att den ska kunna anställa specialiserade handläggare och handläggare med uppdrag att särskilt arbeta med unga arbetslösa. Utskottet vill uppmärksamma Vänsterpartiet på att Arbetsförmedlingens resurser redan 2012 ökades med knappt 300 miljoner kronor årligen för att man tidigt skulle kunna ge stöd till dem som riskerar långtidsarbetslöshet men även till dem som står närmare arbetsmarknaden. För 2014 beräknas ökningen uppgå till drygt 200 miljoner kronor. Regeringen förstärkte dessutom resurserna för Arbetsförmedlingen med 46 miljoner kronor 2013–2015 riktat mot ungdomar för att möjliggöra mer väglednings- och matchningsinsatser tidigt i arbetslösheten. Utöver dessa satsningar föreslår regeringen i budgetpropositionen ytterligare 50 miljoner kronor just för att myndigheten ska kunna anvisa förmedlare att jobba särskilt med ungdomar. Dessutom tillförs 10 miljoner kronor för administrationen av stödet till yrkesintroduktionsanställningarna, som också riktar sig till ungdomar.

När det gäller specialiserade handläggare med inriktning på framför allt arbetshjälpmedel noterar utskottet att Arbetsförmedlingen i sin årsredovisning för 2012 skriver att myndigheten, för att möta de ökade behoven av specialistinsatser som bl.a. sjukförsäkrings- och etableringsreformen innebu-

rit, tvärtemot vad Vänsterpartiet påstår har ökat antalet specialister under 2012. Vid utgången av 2012 var 940 specialister anställda på myndigheten. Utskottet utgår från att Arbetsförmedlingens ledning kontinuerligt säkerställer att myndigheten har de personalresurser som krävs för att den ska kunna uppfylla sina uppdrag.

Anslaget 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

När det gäller anslaget 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd noterar utskottet att oppositionspartierna väljer att avsätta betydande budgetresurser till åtgärder som riskerar att leda till högre arbetslöshet. Partierna reserverar mellan ca 2 och 9 miljarder kronor i nettoutgifter av det begränsade reformutrymmet för en mer generös arbetslöshetsförsäkring. För åtminstone Vänsterpartiet är bruttoutgifterna för de föreslagna förändringarna betydligt högre, men partiet väljer att räkna med att den egna politiken genom någon form av dynamiska effekter ska resultera i stora anslagsbesparingar. I Vänsterpartiets fall tillkommer dessutom ytterligare miljardbelopp i avdragsrätt för medlemskap i arbetslöshetskassa, vilket medför lägre inkomster för staten. Utskottet har svårt att se att sådana ensidiga satsningar på åtgärder som riskerar att höja arbetslösheten kan vara statsfinansierade.

Utskottet redogjorde i föregående års yttrande till finansutskottet över utgiftsramarna (2012/13:AU1y) för svensk och internationell forskning som entydigt visar att höjd ersättningsgrad generellt ökar arbetslöshetstiden. Utskottet noterade också att forskningen visar att det finns fördelar med en s.k. fallande ersättningsprofil av den typ som finns i den svenska försäkringen, eftersom sökintensiteten ökar i slutet av en ersättningsperiod.

Utskottet noterar att de komponenter i arbetslöshetsförsäkringen som Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) och andra forskare lyfter fram som viktiga för att inte försäkringens utformning ska bidra till högre arbetslöshet är de där alliansregeringen har försökt att omforma försäkringen. Förutom de komponenter som hittills nämnts betonar forskarna bl.a. vikten av kontroll (bl.a. Forslund & Vikström i LU2011 bil. 1) och fördelarna med en obligatorisk försäkring (bl.a. IFAU remissvar 2008-08-14). Långtidsutredningens forskare sammanfattar sin bedömning av den svenska arbetslöshetsförsäkringen på följande sätt (LU2011 bil. 9 s. 76): "Utformningen av den svenska arbetslöshetsförsäkringen har tagit i beaktande alla de incitamentsmekanismer som är kända att påverka utflödet och inflödet i arbetslöshet."

Utskottet vill betona att svaret på hur man bäst ska göra avvägningen mellan graden av trygghet och graden av omställning i arbetslöshetsförsäkringen inte är enkelt att finna eller kan sökas i forskningslitteraturen. Att det emellertid handlar om just en *avvägning* mellan två viktiga värden framstår som tydligt för utskottet. I ett läge med svag konjunktur och en

redan alltför hög nivå på arbetslöshet och långtidsarbetslöshet vore det enligt utskottets mening riskfyllt och felaktigt att, som oppositionspartierna föreslår, som enskild åtgärd kraftigt höja taket i försäkringen.

Än mer problematiskt vore det naturligtvis att, som framför allt Vänsterpartiet förordar, dessutom återställa alla de ändringar av arbetslöshetsförsäkringen som alliansregeringen har genomfört. Allianspartiernas reformering av försäkringen har haft stöd i forskning, vilket också har varit ett viktigt skäl till att de genomförts. Utskottet utesluter inte att justeringar kan vara befogade och följer med intresse arbetet i den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen men anser att grundprinciperna i regeringens reformer varit de rätta.

Anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser, m.m.

Även när det gäller anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser kan utskottet konstatera att oppositionspartierna föreslår högre nivåer än regeringen, om man till anslaget också för Sverigedemokraternas förslag om s.k. föreningsjobb. Oppositionspartiernas förslag till anvisning skiljer sig dock kraftigt åt inbördes, från ett par hundra miljoner kronors ökning från Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna till en ökad anvisning om nästan 10 miljarder kronor från Socialdemokraterna. Det är enligt utskottets mening tydligt att oppositionspartiernas inställning till arbetsmarknadspolitiska insatser inte är förenliga med varandra.

När det inledningsvis gäller ungdomsinsatser kan utskottet konstatera att den s.k. 90-dagarsgaranti som Socialdemokraterna föreslår förefaller vila på missuppfattningen att ungdomar inte ges det stöd de behöver när de kontaktar Arbetsförmedlingen. Som utskottet tidigare påpekat (senast i yttrande 2013/14:AU1y) har arbetslösa ungdomar, liksom andra arbetslösa, rätt till ett individuellt stöd i sitt arbetssökande från den första inskrivningsdagen. Samtidigt är det enligt utskottets mening viktigt att ha i åtanke att ungdomars situation på arbetsmarknaden karakteriseras å ena sidan av att nivån på arbetslösheten relativt sett är högre än för befolkningen i genomsnitt, men å andra sidan av att tiden i arbetslöshet är kortare för ungdomar än för den arbetslösa i gemen. Därför förefaller det utskottet välbetänkt att Arbetsförmedlingen i normalfallet inledningsvis satsar på stöd till direkt jobbsökande och inte från första dagen anvisar arbetslösa ungdomar i allmänhet till olika typer av insatser som har högre risk för inlåsning och är mer kostsamma.

Med detta sagt vill utskottet påminna om att riksdagen i förra årets budgetbehandling antog regeringens förslag om ett ungdomspaket, som innehöll satsningar inom både utbildnings- och arbetsmarknadsområdet. Utskottet delar naturligtvis Socialdemokraternas övertygelse om att ungdomar inte får hamna i långtidsarbetslöshet. Möjligheten till tidiga programinsatser för ungdomar som av särskilda skäl bedöms stå långt från

arbetsmarknaden som finns sedan 2012 är därför viktig. Arbetsförmedlaren har en avgörande roll för att bedöma vilka arbetslösa som löper hög risk att fastna i arbetslöshet och därför behöver tidiga insatser.

Utskottet kan också instämma i vikten av att ungdomar skaffar sig en gymnasieexamen, vilket är tanken bakom det socialdemokratiska förslaget om ett s.k. utbildningskontrakt. De komponenter som ingår i förslaget förefaller enligt vad utskottet kan bedöma emellertid i allt väsentligt redan vara införda eller aviserade av regeringen. Att ungdomar ska ha en individuell plan har genomförts genom Arbetsförmedlingens bedömningsverktyg och de förstärkta möjligheterna att tidigt ge ungdomar stöd. Möjligheten att varva studier med praktik genomförs bl.a. genom de åtgärder för att förbättra såväl den skolförlagda yrkesutbildningen som den lärlingsutbildning som nu föreslås, genom yrkesintroduktionsanställningarna och genom det aviserade förslaget om en gymnasial lärlingsanställning. Den högre ersättningsnivån tillgodoses genom att regeringen ytterligare förlänger satsningen på att ge ungdomar mellan 20 och 24 år som saknar fullständig grund- eller gymnasieutbildning möjlighet att få den högre bidragsnivån inom studiemedlen om de återgår till sådana studier.

Utskottet noterar vidare att bl.a. Internationella arbetsorganisationen (ILO) har nämnt den svenska jobbgarantin för ungdomar som en av flera förebilder för den europeiska ungdomsgarantin (Youth guarantees: a response to the youth employment crisis?, april 2013). Alliansens politik på området framhålls således, tvärt emot farhågorna i den socialdemokratiska motionen, snarast som ett exempel att lära av för andra medlemsstater.

Som ovan anförts välkomnar utskottet att regeringens förslag om stöd till parternas yrkesintroduktionsanställningar (YA-jobb) riktade till ungdomar har vunnit brett stöd även bland oppositionspartierna. Utskottet noterar samtidigt att Socialdemokraterna och Miljöpartiet lämnar ytterligare förslag i sina budgetalternativ, där miljardbelopp utöver trepartsöverenskommelsen ska pumpas in i systemet via anslaget 1:3. Det är emellertid för utskottets del uppenbart att volymen på denna typ av åtgärd måste anpassas till parternas behov. Det framstår som oansvarigt att ge intrycket av att en oerhört kraftig medelsökning redan nästa år skulle kunna absorberas av det framväxande systemet. Den stegvisa upptrappning som föreslås i regeringens modell förefaller utskottet som betydligt mer verklighetsanpassad än de överdimensionerade system som Socialdemokraterna och Miljöpartiet föreslår.

När det gäller insatser för långtidsarbetslösa förefaller det huvudsakliga svaret i de tre rödgröna partiernas budgetalternativ vara olika konstruktioner med namn som välfärdsjobb, övergångsjobb och extratjänster, som är tänkta att ersätta den nuvarande sysselsättningsfasen i jobb- och utvecklingsgarantin. Gemensamt för dessa arbeten är att de är statligt subventionerade till 100 procent, att de trots detta ska ge kollektivavtalsenlig lön men att de samtidigt inte får innehålla arbetsuppgifter som gör att de ersätter vanliga arbeten. Utskottet har för sin del svårt att se hur dessa konstrue-

rade arbeten ska kunna inlemmas i den ordinarie arbetsmarknaden, sida vid sida med ordinarie arbetstagare som utför de ordinarie arbetsuppgifterna till samma lön. Utskottet ställer sig också frågande till vilka incitamentseffekter som uppstår när det gäller exempelvis arbetssökande för människor i tidigare faser av jobb- och utvecklingsgarantin, om de är garanterade en anställning vid övergången till sysselsättningsfasen. Utskottet bedömer inte de rödgröna partiernas olika förslag som en framkomlig väg för att föra långtidsarbetslösa tillbaka till arbetsmarknaden.

Utskottet vill samtidigt peka på att potentiella arbetsgivare redan i dagsläget i de flesta fall kan beviljas betydande subventioner om de vill anställa en person som befinner sig i sysselsättningsfasen, genom bl.a. nystartsjobb, särskilt anställningsstöd och lönebidrag. (En översikt ges i 2012 års ekonomiska vårproposition [prop. 2011/12:100] s. 118.) Som utskottet nämnt ovan föreslår regeringen också, i syfte att möjliggöra ett ökat utflöde från jobb- och utvecklingsgarantin till arbete, bl.a. en permanent förstärkning av det särskilda anställningsstödet. Långtidsarbetslösa ungdomar kvalificerar sig för nystartsjobb för unga, vilket innebär att arbetsgivaren kompenseras med ett belopp motsvarande arbetsgivaravgiften. Utskottet noterar att en studie från IFAU (2012:12) visar att nystartsjobb gör att arbetssökande får arbete med stöd fortare än vad de annars skulle ha fått. Nystartsjobben medför att flödet från arbetslöshet till subventionerad anställning ökar med i genomsnitt 17 procent. Resultaten tyder därmed enligt utskottets bedömning på att nystartsjobben skapar nya jobb.

Utskottet gör vidare bedömningen att det för många av dem som varit borta länge från arbetsmarknaden och nu befinner sig i sysselsättningsfasen inte är bristen på en tillräckligt stor subvention som är det främsta hindret för att få ett arbete. De rödgröna partiernas förslag om en 100-procentig subventionsgrad torde därför inte vara avgörande. Det handlar i stället enligt utskottets mening – vilket också berörs i bl.a. den socialdemokratiska motionen – om att attityden hos många arbetsgivare, inte minst inom den offentliga sektorn, skulle behöva förändras så att de ser kapaciteten hos människorna, snarare än deras arbetslöshet.

Utskottet kan slutligen konstatera att samtliga rödgröna partier föreslår extra miljardpåslag till traditionell arbetsmarknadsutbildning. Arbetsmarknadsutbildningar kan i och för sig ha sin plats i den arbetsmarknadspolitiska arsenalen, men utskottet noterar att Statskontoret har visat att det är en mycket kostsam åtgärd (Statskontoret 2012:28). Utskottet kunde i förra årets budgetbehandling konstatera (bet. 2012/13:AU2) att i synnerhet Socialdemokraterna krävt kraftiga volymökningar i fråga om yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning vid varje riksmöte – under såväl hög- som lågkonjunktur – sedan alliansregeringen tillträdde. Utskottet drog då slutsatsen att de grundläggande byggstenarna i den socialdemokratiska arbetsmarknadspolitiken tycks vara desamma oavsett hur arbetsmarknaden utvecklas och oavsett konjunktur. Detta års budgetmotion ger inte utskottet anledning att ompröva denna slutsats.

Utskottet anser att de arbetsmarknadspolitiska idéer i oppositionspartiernas motioner som utskottet ovan har lyft fram som positiva i allt väsentligt återspeglar insatser som regeringen redan har genomfört eller kommer att genomföra. Mot den bakgrunden kan det enligt utskottets mening inte anses vara kostnadseffektivt att avsätta flermiljardbelopp på en orealistiskt snabb utbyggnad av YA-jobben, på konstruerade arbeten som knappast kan genomföras och på kraftigt höjda volymer av traditionell Ams-politik.

Anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

När det gäller anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. är det endast Vänsterpartiet som i någon högre grad avviker från regeringens förslag till anvisning. Vänsterpartiets förslag om ytterligare medel hänför sig huvudsakligen till ett förslag om höjt tak vid lönebidragsanställningar. Utskottet noterar att den s.k. FunkA-utredningen i sitt betänkande Sänkta trösklar – högt i tak (SOU 2012:31) har föreslagit en större reform av de arbetsmarknadspolitiska stöden till personer med funktionsnedsättning. Reformen skulle innebära att ett antal stödformer, däribland lönebidrag, avskaffas och ersätts av två nya former av lönestöd: lönestöd för utveckling och lönestöd för trygghet. Utredningen förordar också bl.a. att taket för de nya formerna av lönestöd höjs. Utskottet kan konstatera att utredningens förslag har remissbehandlats och nu bereds inom Regeringskansliet. Med tanke på den omfattande förändring av arbetsmarknadspolitiken för personer med funktionsnedsättning som föreslås i utredningen vore det enligt utskottets mening inte lämpligt att genomföra förslag som inte tar hänsyn till helheten innan beredningen av utredningsförslagen har slutförts.

Anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket

Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet vill samtliga höja anslaget till Arbetsmiljöverket för att bl.a. lägga mer resurser på tillsynsverksamheten så att fler inspektioner kan genomföras. Tillsyn över efterlevnaden av arbetsmiljölagen är en av Arbetsmiljöverkets kärnuppgifter och således en uppgift som är högt prioriterad. Vid planeringen och prioriteringen av inspektionsverksamheten väljer verket vanligen ut de arbetsplatser som bedöms vara särskilt riskutsatta, men verket arbetar också i projekt och kampanjer som berör särskilda problem eller branscher. Särskilda satsningar under 2012 har bl.a. varit kvinnors arbetsmiljö och bemanningsbranschen. Ett mål för verket har varit att öka den del av inspektörernas tid som används till inspektion. Antalet förrättningar per heltidsarbetande inspektör 2009 var 115. Under 2011 ökade antalet besök till 145 per inspektör och för 2012 stannade siffran på 137. Med förrättningar avses alla besök på arbetsplatser för inspektion, uppföljning, utredning, samverkan, samråd eller information. Nedgången under 2012 kan förklaras av att flera projekt har krävt personalintensiva inspektionsmetoder och att många inspektörer har medverkat i utvecklingsprojekt eller kompetenshöjande kurser. Utskottet noterar dock att en tydlig ökning har

skett sett över flera år. Utskottet anser att utgångspunkten för att bedöma Arbetsmiljöverkets verksamhet måste vara vad myndigheten faktiskt åstadkommer på arbetsmiljöområdet och inte att, som flera av de motionerande partierna verkar ägna sig åt, mekaniskt räkna antalet arbetsmiljöinspektörer. Utskottet anser att Arbetsmiljöverket får mycket uträttat inom ramen för tillsynsverksamheten och gläder sig åt att inspektionsverksamheten har effektiviserats på senare år.

När det gäller frågan om resurser till utbildning av skyddsombud och den regionala skyddsombudsverksamheten, som lyfts fram i motioner av Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet, vill utskottet understryka skyddsombudens viktiga roll i det svenska arbetsmiljösystemet. Staten ger också årligen ett bidrag till den regionala skyddsombudsverksamheten på drygt 100 miljoner kronor. Ett väl fungerande lokalt skyddsarbete är av central betydelse i det riskförebyggande arbetet, och skyddsombuden har en viktig roll i detta sammanhang. Utskottet anser att arbetsmarknadens parter har en avgörande roll för att få till stånd ett väl fungerande arbetsmiljöarbete. Som exempel är det den lokala arbetstagarorganisationen som utser skyddsombud på arbetsplatsen, och arbetsmiljölagstiftningen förutsätter en samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare. Utskottet vill framhålla att regeringen i den nationella handlingsplanen för arbetsmiljöpolitiken har angett att det kan komma att behövas kompetensstöd vid generationsväxling för skyddsombud och regionala skyddsombud. Utskottet delar regeringens uppfattning att det dock främst är en fråga för arbetsmarknadens parter. I fråga om ett vidgat uppdrag för de regionala skyddsombuden, som Socialdemokraterna tar upp i motion 2013/14:A409 yrkande 31, vill utskottet peka på att frågan har behandlats av utskottet tidigare under valperioden, senast i betänkande 2012/13:AU11. Utskottet vill på nytt lyfta fram det tydliga inflytande som arbetsmarknadens parter har för utvecklingen på området.

Vänsterpartiet framför i två motioner ett förslag om en tillfällig satsning på s.k. tillgänglighetskonsulter och vill öka anslaget 2:1 med 5 miljoner kronor för att göra satsningen möjlig. Utskottet anser att frågan om att ta ställning till tillgänglighetskonsulter inte är aktuell eftersom det ännu inte finns någon lagstiftning på plats om förbud mot diskriminering på grund av bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Med hänsyn till frågan om ett kunskapscenter för arbetsmiljöforskning, som Sverigedemokraterna vill se i motion 2013/14:A399 yrkande 6, får utskottet på nytt lyfta fram att Arbetsmiljöverket inför 2013 fick ett utökat kunskapspridningsuppdrag med uppdraget att inrätta en nationell funktion för kunskapsområdet arbetsmiljö och arbetsliv. Som framhållits ovan föreslår regeringen att den anslagsförstärkning Arbetsmiljöverket fick med anledning av den verksamheten ska fortsätta under 2014. Utskottet vill även peka på de satsningar på forskning inom arbetslivsområdet som framgår av proposition 2012/13:30 Forskning och innovation i form av ökningsar av forskningsanslaget till Forskningsrådet för arbetsliv och social-

vetenskap (FAS, som den 1 juli 2013 bytte namn till Forskningsrådet för arbetsliv, hälsa och välfärd – Forte) 2013–2016. Utskottet anser att forskning inom arbetsmiljöområdet bidrar till samhällsutvecklingen och att det är betydelsefullt att forskningen bedrivs med hög kvalitet och i tillräcklig omfattning.

Sammanfattande ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till anslagsanvisning för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, liksom de bemyndiganden som regeringen föreslår i fråga om anslagen 1:3, 1:4, 1:6, 1:7, 1:12 och 2:1 inom utgiftsområdet. Utskottet avvisar oppositionspartiernas alternativa förslag till anslagsanvisning.

Det innebär att utskottet tillstyrker proposition 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkterna 3–9 och avstyrker motionerna 2013/14:K394 (MP) yrkande 10, 2013/14:C419 (MP) yrkandena 14 och 17, 2013/14:Kr302 (SD) yrkande 16, 2013/14:Kr339 (S) yrkande 7, 2013/14:N223 (V) yrkande 3, 2013/14:A206 (S), 2013/14:A248 (S), 2013/14:A293 (MP) yrkandena 1 och 4, 2013/14:A295 (V) yrkandena 1 och 3, 2013/14:A296 (V) yrkandena 7 och 11, 2013/14:A319 (S), 2013/14:A327 (V) yrkande 1, 2013/14:A331 (V) yrkandena 1–6, 2013/14:A360 (SD), 2013/14:A365 (MP) yrkandena 1, 3–5, 7 och 8, 2013/14:A384 (S), 2013/14:A398 (MP) yrkandena 1, 12 och 19, 2013/14:A399 (SD) yrkandena 4–7, 12 och 13, 2013/14:A403 (SD) och 2013/14:A409 (S) yrkandena 1, 6, 12–14, 20–22, 27, 29 och 31.

Förslag om ändring i Arbetsförmedlingens registerlag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om ändring i Arbetsförmedlingens registerlag och avslår motionsyrkandet.

Jämför reservation 1 (MP, V).

Bakgrund

De grundläggande bestämmelserna om behandling av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (1998:204). Personuppgiftslagen är generellt tillämplig, men om det i en annan lag eller förordning har meddelats avvikande bestämmelser gäller de bestämmelserna. Syftet med de särskilda registerförfattningarna, exempelvis lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, nedan kallad Arbetsförmedlingens registerlag, har varit att anpassa regleringen till de särskilda behov som myndigheterna har i sina respektive verksamheter och att göra avvägningar mellan behovet av effektivitet i den berörda verksamheten och behovet av skydd för den enskildes integritet. Av 9 § Arbetsförmedlingens

registerlag framgår bl.a. att känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen, som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och uppgifter som rör hälsa eller sexualliv får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende. Av 10 § Arbetsförmedlingens registerlag framgår att uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716), s.k. ömtåliga personuppgifter, inte alls får behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas.

Genom en ändring som trädde i kraft den 1 september 2013 (prop. 2012/13:12, bet. 2012/13:AU6, rskr. 2012/13:173) fick 9 § Arbetsförmedlingens registerlag sin nuvarande lydelse. Innan ändringen fick andra känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen än sådana som avslöjar etniskt ursprung och rör hälsa inte alls behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas. Skälet till ändringen var att regeringen i propositionen 2012/13:12 Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m. föreslog att det skulle införas en skyldighet för den arbetssökande att lämna information till Arbetsförmedlingen om sitt arbetssökande i en aktivitetsrapport, som i första hand utgörs av en webbaserad blankett med ett fritextfält. I propositionen 2012/13:12 konstaterade regeringen sammanfattningsvis att Arbetsförmedlingen i princip inte kommer att ha någon möjlighet att styra över vad den enskilde redovisar i aktivitetsrapporten och att den risk för intrång i enskildas personliga integritet som ändringen i Arbetsförmedlingens registerlag medför inte väger tyngre än behovet av effektiva arbetssätt för Arbetsförmedlingen. Därför föreslogs att samtliga typer av känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen skulle få behandlas i en databas, om uppgifterna hade lämnats i ett ärende.

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i Arbetsförmedlingens registerlag (*prop. 2013/14:1 utg.omr. 14 punkt 2*). Regeringen konstaterar att det har framkommit att det finns behov av ytterligare ändringar i lagen, utöver den tidigare ändringen av 9 §. Det finns nämligen en risk för att den enskilde i aktivitetsrapportens fritextfält lämnar sådana uppgifter som omfattas av 10 § samma lag, vilket innebär att dessa uppgifter, i strid med 10 §, kommer att finnas i Arbetsförmedlingens databas. En sådan risk kan inte uteslutas, även om myndigheten utfärdar tydliga skriftliga instruktioner om att sådana uppgifter inte ska lämnas i rapporten, eftersom man inte kan utgå från att alla tar del av eller följer instruktionerna. Arbetsförmedlingens handläggare kommer därför att vara tvungna att förhandsgranska uppgifterna i aktivitetsrapporterna innan de läggs in i databasen. Detta kommer på grund av mängden aktivitetsrapporter att innebära ett omfattande arbete och kräva avsevärda handläggarresurser. Regeringen anser att

det som framkommit om nödvändigheten av att förhandsgranska uppgifterna i aktivitetsrapporterna på grund av den nuvarande utformningen av 10 § Arbetsförmedlingens registerlag kraftigt motverkar fördelarna med den valda lösningen, en webbaserad blankett som skickas i elektronisk form.

I propositionen 2012/13:12 (s. 76–81) har regeringen gjort en analys av hur ändringen i 9 § Arbetsförmedlingens registerlag påverkar den personliga integriteten och av de regler som ska skydda denna. Analysen är av betydelse även för en ändring i 10 § samma lag.

Regeringen konstaterar att förslaget om att uppgifter som avses i 10 § Arbetsförmedlingens registerlag, som har lämnats i ett ärende, ska få behandlas i en databas medför ett försämrat integritetsskydd för den enskilde, eftersom sådana ömtåliga uppgifter i enskilda fall kan hamna i Arbetsförmedlingens databas. Det är samtidigt viktigt att regleringen av behandlingen av personuppgifter inte omöjliggör effektiva arbetssätt för Arbetsförmedlingen, vilket förutsätter att uppgifterna som lämnas i aktivitetsrapporten kan hanteras elektroniskt. Regeringen bedömer att det försämrade integritetsskydd som blir följderna av lagändringen kompenseras tillräckligt genom de skyddsåtgärder som nämns i budgetpropositionen, särskilt Arbetsförmedlingens nya strikta behörighetssystem. Regeringen anser därför att även uppgifter enligt 10 § Arbetsförmedlingens registerlag, om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen, ska få behandlas i en databas, men endast om de har lämnats i ett ärende. Regeringen föreslår att lagändringen ska träda i kraft den 1 februari 2014.

Motionen

Vänsterpartiet föreslår i motion 2013/14:A327 yrkande 3 av Jonas Sjöstedt m.fl. att regeringens förslag om ändring i Arbetsförmedlingens registerlag ska avslås. Vänsterpartiet är motståndare till systemet med aktivitetsrapporter. Den föreslagna utvidgningen av vilka integritetskänsliga uppgifter Arbetsförmedlingen får hantera i sina register stärker partiet ytterligare i dess uppfattning. Vid en sådan kartläggning av människors personliga förhållanden måste lagstiftaren kunna belägga att det man uppnår med åtgärden står i proportion till integritetskränkningen. Vänsterpartiet anser inte att det finns belägg för att aktivitetsrapporterna skulle medföra positiva resultat för vare sig enskilda eller samhället som kan motivera en sådan integritetsrisk.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Vänsterpartiet motsätter sig systemet med aktivitetsrapporter och har invändningar när det gäller risken för integritetskränkning. I betänkande 2012/13:AU6 tog utskottet ställning till frågan om införande av aktivitetsrapporten och den ökade risk för otillbörliga intrång i den personliga integriteten som aktivitetsrapporten skulle kunna leda till. Samman-

taget ansåg utskottet att den risk för intrång i enskildas personliga integritet som förslagen kunde medföra var liten och försvarbar med hänsyn till nyttan av förslagen. De överväganden som gjordes i betänkande 2012/13:AU6 aktualiseras nu igen, eftersom det i budgetpropositionen föreslås att även uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen, ska få behandlas i en databas, om uppgifterna har lämnats i ett ärende. Skälet till förslaget är att även denna typ av uppgifter kan förekomma i aktivitetsrapporten om den enskilde lämnar uppgifterna i fritextfältet. Om inte Arbetsförmedlingen tillåts behandla dessa uppgifter i en databas kommer Arbetsförmedlingens handläggare att vara tvungna att förhandsgranska uppgifterna i aktivitetsrapporterna innan de läggs in i databasen. Utskottet delar regeringens bedömning att detta kraftigt kommer att motverka fördelarna med den valda lösningen, en webbaserad blankett.

Utskottet anser därför att det är väl motiverat att – som regeringen föreslår – även tillåta att Arbetsförmedlingen i en databas får behandla sådana uppgifter som anges i 10 §. En viktig förutsättning för att få behandla uppgifterna i en databas är emellertid att de har lämnats i ett ärende.

Förslaget att utöka Arbetsförmedlingens möjlighet att behandla personuppgifter i en databas till sådana personuppgifter som avses i 10 § medför ett försämrat integritetsskydd för den enskilde, genom att sådana uppgifter i enskilda fall kan hamna i Arbetsförmedlingens databas. Utskottet vill därför, precis som i betänkande 2012/13:AU6, understryka vikten av att Arbetsförmedlingen följer upp att regelverket följs och aktivt arbetar för att uppnå en fullgod datasäkerhet och ett fullgott integritetsskydd samt uppmärksammar den sökande på att de uppgifter som hon eller han lämnar kommer att behandlas i en databas. Utskottet vill även framhålla att det är angeläget att det, så långt som möjligt, endast är uppgifter som behövs för handläggningen av ärenden som anges av den enskilde i aktivitetsrapporten och därmed förs in i Arbetsförmedlingens databas. Utskottet förlitar sig, i likhet med regeringen, på att Arbetsförmedlingen kommer att meddela nödvändiga och lämpliga föreskrifter om detta.

Mot denna bakgrund anser utskottet att den ökade risk för intrång i den personliga integriteten som förslaget kan medföra är liten och försvarbar med hänsyn till fördelarna med förslaget. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens förslag och anser att riksdagen bör bifalla proposition 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 2, och avslå motion 2013/14:A327 (V) yrkande 3.

Arbetsmarknadspolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om inriktningen på arbetsmarknadspolitik.

Jämför reservationerna 2 (S) och 3 (MP) samt särskilt yttrande 5 (V).

Motionerna

Socialdemokraterna uttrycker i motion 2013/14:A409 yrkande 2 av *Ylva Johansson m.fl.* sin syn på inriktningen på arbetsmarknadspolitik. Partiet anser att arbetslinjen är ett uttryck för en politisk värdering som innebär att alla ska göra rätt för sig och känna delaktighet i samhället. Staten har ett ansvar att föra en politik för full sysselsättning, och individen har ett ansvar att sträva efter sysselsättning för egen del. Att människor arbetar och försörjer sig är grunden i en socialdemokratisk välfärdsmodell som skapar hög sysselsättning, låg arbetslöshet, jämlikhet och ökat välstånd. Både omställning och trygghet är viktiga delar i den socialdemokratiska arbetslinjen, som också innehåller skyldigheter, som att arbeta efter förmåga, aktivt söka jobb och utveckla sin kompetens. Arbetslösa ska ha rätt till ersättning när de söker jobb men också ha ansvar för att byta yrke om så behövs, vidareutbilda sig eller flytta för att få ett jobb. Socialdemokraterna förespråkar en arbetsmarknadspolitik där målet är full sysselsättning, och en starkare arbetslinje är partiets medel för att nå dit. Full sysselsättning är enligt partiet även det viktigaste målet för den ekonomiska politiken. Partiet anser i linje med detta att det ekonomiska ramverket behöver kompletteras med ett sysselsättningspolitiskt ramverk (*yrkande 3*). Ett sysselsättningspolitiskt ramverk med ett övergripande mål tydliggör enligt partiet politikens inriktning. Det stärker även styrningen inom Regeringskansliet och myndigheterna mot att lyfta fram nya förslag som verkar i riktning mot full sysselsättning. Ramverket ska enligt partiet följa utvecklingen i sysselsättningsgraden, antalet arbetade timmar och arbetslösheten. Socialdemokraterna har slagit fast ett tydligt mål för jobben: Sverige ska mellan 2014 och 2020 öka antalet kvinnor och män som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin så mycket att vi når lägst arbetslöshet i EU. Med ett sysselsättningspolitiskt ramverk kan den samlade ekonomiska politiken ta tydligare steg mot full sysselsättning. I motion 2013/14:N351 av *Lars Eriksson m.fl.* (S) betonas att arbete åt alla är själva grunden för välfärds-samhället, och också grunden i den socialdemokratiska politiken. Motionärerna anser att behovet av åtgärder i arbetsmarknadspolitik behöver ses över (*yrkande 2*). Behovet av en politik för full sysselsättning framhålls även i motion 2013/14:A373 av *Jan-Olof Larsson m.fl.* (S). Motionärerna pekar särskilt på behovet av insatser för att skapa fler jobb i Västsverige (*yrkande 1*) och av att förbättra villkoren för alla som arbetar (*yrkande 2*).

Även i motion 2013/14:So624 yrkande 2 av Hillevi Larsson m.fl. (S) understryks vikten av en höjd ambitionsnivå inom arbetsmarknads- och utbildningspolitiken.

Miljöpartiet framhåller i motion 2013/14:Sf264 av Åsa Romson m.fl. friåret, eller alterneringsledighet som det kallas i Finland, som en mänsklig reform som ökar rörligheten på arbetsmarknaden. Partiet vill att det ska tillsättas en utredning med uppdrag att utforma ett förslag på hur friår eller alterneringsledighet kan införas på dagens arbetsmarknad (yrkande 9).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Socialdemokraterna i motion 2013/14:A409 yrkande 2 liksom förra året framför att man vill ge arbetsmarknadspolitiken en inriktning byggd på arbetslinjen. Denna socialdemokratiska arbetslinje sägs innebära att staten har ett ansvar att föra en politik som syftar till full sysselsättning och att individen har ett ansvar att sträva efter sysselsättning för egen del. På ett retoriskt plan positionerar sig partiet således nära den arbetslinje som Alliansen på ett framgångsrikt sätt har gjort till kärnan i sysselsättningspolitiken och som bidragit till att sysselsättningen stigit med över 200 000 personer sedan 2006, trots en djup och ihållande lågkonjunktur.

Utskottet ser sig emellertid föranlett att påpeka att den retoriska omsvängning som Socialdemokraterna gjorde under föregående riksmöte inte heller detta riksmöte har fått något märkbart genomslag i partiets faktiska politik. Utskottet vill påminna om att Socialdemokraterna under de gångna två mandatperioderna har motsatt sig samtliga fem jobbskatteavdrag, reformerna av sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen, nedsättningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar, införandet av avdrag för hushållsnära tjänster, sänkningen av momsen på restaurang- och cateringtjänster samt sänkningen av skiktgränsen för statlig inkomstskatt. Socialdemokraterna har även motsatt sig merparten av de övriga alliansreformer som har inneburit en förstärkt arbetslinje, just i form av att staten har tagit sitt ansvar för att föra en politik som syftar till full sysselsättning och att individen har ålagts att ta ansvar för att sträva efter sysselsättning för egen del.

Utskottet kan konstatera att Socialdemokraterna i vissa fall har gjort snabba omsvängningar och accepterat genomförda arbetslinjereformer – exempelvis jobbskatteavdragen – trots den högljudda och onyanserade kritik man framfört när de infördes. På många områden står partiet emellertid fast vid en politik som i praktiken är ägnad att motverka den arbetslinje man på ett retoriskt plan nu säger sig stå bakom.

Ett tydligt exempel på det senare är den s.k. 100-dagarsregeln i arbetslöshetsförsäkringen, som Alliansen avskaffade 2007 eftersom den riskerade att hämma geografisk och yrkesmässig rörlighet på arbetsmarknaden. Socialdemokraterna anser enligt vad som anförs i motion 2013/14:A409 att den som är arbetslös ska ha ansvar för att byta yrke om så behövs, vidare-

utbilda sig eller flytta för att få ett jobb. Trots det samlade man så sent som våren 2011 en riksdagsmajoritet bestående av Sverigedemokraterna och de rödgröna partierna bakom ett krav på att återinföra 100-dagarsregeln. Andra tydliga exempel är Socialdemokraternas miljardsatsningar i samtliga partiets budgetalternativ de senaste två mandatperioderna på högre arbetslöshetsersättning och mer av traditionell arbetsmarknadspolitik, trots att sådana åtgärder kan förväntas leda till högre arbetslöshet och inlåning i åtgärder.

Då utskottet inte kan se att Socialdemokraternas förslag till inriktning av arbetsmarknadspolitiken motsvaras av en praktisk politik med samma inriktning kan utskottet inte ställa sig bakom motionen i denna del. Det samma gäller de näraliggande förslag som framförs i ett par enskilda motioner.

Frågan om ett sysselsättningspolitiskt ramverk med ett övergripande mål som tas upp i den socialdemokratiska motionen 2013/14:A409 yrkande 3 diskuterade utskottet i detalj i samband med behandlingen av 2012 års ekonomiska vårproposition (yttr. 2011/12:AU6y). Utskottet påminde då bl.a. om att tanken på siffersatta mål för sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitiken inte är ny, eftersom tidigare socialdemokratiska regeringar under perioder hade kvantitativa mål såväl för arbetslösheten som för sysselsättningen. Erfarenheterna av de tidigare enkla kvantitativa målen pekar på risken med att sådana mål ger incitament att utnyttja egenheter i statistiken för att uppfylla mål, i stället för att föra en politik för varaktigt höjd sysselsättning och minskat utanförskap.

Utskottet vill lyfta fram att målet för den nuvarande regeringens sysselsättningspolitik – liksom för många tidigare regeringar – är full sysselsättning. Det är enligt utskottets mening ett självklart och nödvändigt mål. Men lika självklart och nödvändigt är att målet inte definieras eller kvantifieras på ett sätt som riskerar att motverka att politiken får avsett fokus, så som den tidigare socialdemokratiska regeringens kvantitativa mål gjorde.

Det utskottet nu framfört ska naturligtvis inte tas till intäkt för att kvantitativa uppgifter om arbetsmarknadens utveckling saknar intresse. Utskottet anser tvärtom att sådana indikatorer är helt nödvändiga, bl.a. för att man i tid ska kunna upptäcka och åtgärda negativa förändringar på arbetsmarknaden. Det är enligt utskottets mening emellertid angeläget att i sammanhanget skilja på kvantitativa mål och indikatorer. Regeringen använder i sitt sysselsättningspolitiska ramverk en mängd kvantitativa indikatorer som vid en sammanvägd tolkning fångar den komplexa, nyansrika och mångfacetterade bilden av utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden.

Utskottet ställer sig även i fortsättningen bakom regeringens sysselsättningspolitiska ramverk och anser inte att något kvantitativt mål för sysselsättningspolitiken bör införas.

Utskottet kan avslutningsvis inte undgå att förvånas över att Miljöpartiet i motion 2013/14:Sf264 yrkande 9 återigen för fram förslaget om friår. I en tid då debatten generellt handlar om hur en framtida brist på arbetskraft

ska hanteras och hur antalet arbetade timmar ska kunna öka vill Miljöpartiet investera i en reform som avser att bidra till en utveckling i rakt motsatt riktning. På utskottets sammanträde den 24 oktober 2013 redovisade SCB en långtidsprognos för arbetsmarknadsutvecklingen fram till 2035 där myndigheten gör bedömningen att försörjningsbördan ökar kraftigt om inte vissa grupper – huvudsakligen äldre och utrikes födda – ökar sin sysselsättningsgrad.

Mot bakgrund av att Miljöpartiet nu beskriver friåret som ett sätt att ge människor chansen att starta nya företag kan utskottet påminna om att IFAU i en av sina utvärderingsrapporter (IFAU 2004:6) om det tidigare friårsförsöket konstaterade att endast 6 procent av deltagarna hade startat ett eget företag, medan 55 procent ägnade sig åt rekreation. Av samma utvärdering framgår också att hälften av det fåtal friårslediga som startade företag skulle ha gjort det även utan subventionen. I en annan utvärderingsrapport av friåret (IFAU 2005:10) fann IFAU bl.a. att anställda som varit friårslediga fick lägre lön när de återgick till arbetet än de skulle ha haft om de inte varit friårslediga. Friårsledigheterna påverkade inte sjukfrånvaron positivt men ledde däremot till pensionering vid lägre ålder.

Det framstår som klart för utskottet att det tidigare friårsexperimentet på punkt efter punkt visade sig ha huvudsakligen negativa effekter såväl för de enskilda som för arbetsmarknaden. Förslaget klargör samtidigt enligt utskottets mening med all önskvärd tydlighet de skillnader i synen på värdet av arbete som finns mellan Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Oppositionen saknar enligt utskottets bedömning helt den gemensamma analys av behoven på arbetsmarknaden som skulle krävas för utvecklandet av en trovärdig gemensam politik.

Med det anförda anser utskottet att motionerna 2013/14:Sf264 (MP) yrkande 9, 2013/14:So624 (S) yrkande 2, 2013/14:N351 (S) yrkande 2, 2013/14:A373 (S) yrkandena 1 och 2 samt 2013/14:A409 (S) yrkandena 2 och 3 bör avslås.

Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. en förändring av Arbetsförmedlingens arbetssätt, att konkurrensutsätta förmedlingsverksamheten och krav på platsanmälan av lediga tjänster.

Jämför reservationerna 4 (S), 5 (MP) och 6 (V).

Bakgrund

I den lydelse av lagen (1993:440) om privat arbetsförmedling som trädde i kraft den 1 januari 2013 (prop. 2011/12:178, bet. 2012/13:AU5, rskr. 2012/13:53) regleras arbetsförmedling som bedrivs av någon annan än den

offentliga arbetsförmedlingen. I 6 § stadgas att den som bedriver arbetsförmedling inte får begära, avtala om eller ta emot ersättning av arbets sökande för att erbjuda eller anvisa dem arbete.

Den 2 juli 2007 upphävdes lagen (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen (prop. 2006/07:89, bet. 2006/07:AU13, rskr. 2006/07:179) som stadgade att arbetsgivare som avsåg att anställa arbetstagare på ledig plats i sin verksamhet längre än 10 arbetsdagar var skyldiga att anmäla platsen till den offentliga arbetsförmedlingen.

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion 2013/14:A409 yrkande 4 av *Ylva Johansson m.fl.* att styrningen och utvecklingen av Arbetsförmedlingen bör ändras. Myndigheten ska bl.a. få större frihet att använda sina resurser och i ökad utsträckning styra mot och följa upp resultatet, dvs. om människor kommer i arbete eller inte. Partiet vill utveckla och göra om Arbetsförmedlingen till en matchningsspecialist tillsammans med andra aktörer, och låta arbetsförmedlarna använda sin kunskap på bästa sätt. *Meeri Wasberg (S)* pekar i motion 2013/14:A370 på vikten av tillgång till relevanta och anpassade arbetshjälpmedel och vill bl.a. att området arbetshjälpmedel ska ingå i regeringens planerade översyn av Arbetsförmedlingen. *Meeri Wasberg och Helén Pettersson i Umeå (S)* anser i motion 2013/14:A372 att en bättre matchning kan nås genom ett närmare samarbete mellan Arbetsförmedlingen och universitet eller högskolor. I motion 2013/14:A374 av *Lennart Axelsson och Matilda Ernkrans (S)* förespråkas att Arbetsförmedlingen samverkar med kommunerna för att få bäst effekt av arbetsmarknadspolitiken.

Miljöpartiet framhåller i motion 2013/14:K394 av *Maria Ferm m.fl.* att dagens alltmer specialiserade arbetsmarknad kräver en mer specialiserad och effektiv arbetsförmedling. Partiet vill därför att en lämplig myndighet ska få i uppdrag att införa ett bedömningssystem som ger mer individualiserad hjälp till arbetssökande (yrkande 9). Partiet resonerar även kring att det behövs fler fristående specialiserade arbetsförmedlare som ska konkurrera på lika villkor med Arbetsförmedlingens förmedlingsverksamhet.

Flera enskilda motionärer från allianspartierna vill också se en konkurrensutsättning när det gäller Arbetsförmedlingens förmedlingsuppdrag. Det gäller *Ann-Britt Åsebol (M)* i motion 2013/14:A291, *Désirée Pethrus (KD)* i motion 2013/14:A299 yrkande 4, *Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (M)* i motion 2013/14:A354 och *Johan Hultberg (M)* i motion 2013/14:A362 yrkande 1. Flera av motionärerna lyfter fram det australiensiska systemet som förebild och vill se ett system där ersättningen till aktörerna på en konkurrensutsatt förmedlingsmarknad bygger på ett prestationsbaserat system. I den sistnämnda motionen föreslås även att regeringen bör se över frågan i utredningsdirektiven i regeringens kommande

breda översyn av Arbetsförmedlingens verksamhet (*yrkande 2*). *Jan Ericson (M)* vill i motion 2013/14:A252 se en försöksverksamhet i form av alternativa skattefinansierade arbetsförmedlingar. *Lars Beckman (M)* anser i motion 2013/14:A335 att Gävleborg borde vara ett utmärkt län för en sådan försöksverksamhet.

Vänsterpartiet anför i motion 2013/14:A296 av *Josefin Brink m.fl.* att en sammanhållen statlig arbetsförmedling med nationell överblick är en förutsättning för en väl fungerande arbetsmarknad. Om alla kategorier av arbetssökande och arbetsgivare som söker personal använder en och samma arbetsförmedling maximeras möjligheterna till god matchning. Partiet vill se en förändring av Arbetsförmedlingens resurser och arbetssätt (*yrkande 1*), bl.a. så att arbetsförmedlarna får större frihet att göra individuella bedömningar av vilka insatser som behövs och när de behövs. Partiet vill även att det införs ett formellt krav på att arbetsgivare ska anmäla alla lediga platser till Arbetsförmedlingen (*yrkande 2*). Förslaget om platsanmälan framför partiet också i motion 2013/14:A301 *yrkande 2* av *Christina Høj Larsen m.fl. (V)*. I samma motion föreslås också att regeringen bör återkomma med ett uppdrag till Arbetsförmedlingen att systematisera anordnandet av rekryteringsmässor över hela landet (*yrkande 3*). I tidigare nämnda motion 2013/14:A296 framhåller *Vänsterpartiet* även vikten av att alla arbetssökande ska ges stöd och insatser från Arbetsförmedlingen (*yrkande 3*). Partiet menar att det saknas belägg för att privata aktörer ökar arbetssökandes utsikter till jobb och vill att systemet med de s.k. kompletterande aktörerna avvecklas och kontrakten med de privata jobbroacherna avslutas (*yrkande 4*). Vidare vill partiet ändra på utformningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen och i stället satsa på aktiva åtgärder med högre kvalitet som stärker de arbetssökandes möjligheter till anställning (*yrkande 5*). Det är helt centralt att arbetsgivare som tar emot subventioner och stöd från Arbetsförmedlingen följer tillämpliga lagar och lever upp till god sed på arbetsmarknaden. *Vänsterpartiet* konstaterar dock att missbruk förekommer på området och anser därför att det är viktigt med öppenhet och skärpta krav på och kontroller av arbetsgivare som tar emot subventioner och stöd (*yrkande 6*). Partiet lyfter även fram att arbetssökande män i dag erbjuds åtgärder i högre grad än vad arbetssökande kvinnor gör. Enligt partiet måste därför Arbetsförmedlingen se över både utbud och anvisningar till arbetsmarknadsutbildningar och andra aktiva åtgärder. Kvinnor och män ska garanteras lika tillgång till Arbetsförmedlingens program (*yrkande 10*).

I motion 2013/14:So241 av *Maria Ferm m.fl. (MP)* lyfter motionärerna fram den råd- och stödverksamhet som Crossroads bedriver för människor från andra EU-länder som lever i fattigdom eller hemlöshet. Motionärerna vill att statens finansiering av Crossroads via Arbetsförmedlingen ska öka (*yrkande 7*).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att det även i år har väckts ett antal motioner om Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet, bl.a. om myndighetens effektivitet och möjlighet att styra över sin verksamhet samt behovet av alternativa förmedlare. Utskottet kan konstatera att Arbetsförmedlingen är den huvudsakliga myndigheten för genomförandet av arbetsmarknadspolitiken. Det är av stor vikt för arbetsmarknadspolitiken att myndighetens verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Utskottet anser därför att diskussionen är både välkommen och betydelsefull.

När det gäller frågan om Arbetsförmedlingens frihet att använda de anslagna medlen, som tas upp i Socialdemokraternas motion 2013/14: A409, anser utskottet att myndigheten åtnjuter betydande möjligheter att styra över sin resursanvändning. Utskottet gör bedömningen att Arbetsförmedlingen de senaste åren har haft en sådan tillgång till resurser att detta inte i sig har inneburit något hinder för hur verksamheten kunnat bedrivas. Utskottet konstaterar också att Arbetsförmedlingen disponerar över ett begränsat antal synnerligen breda och väl tilltagna anslag som är indelade i ett fåtal anslagsposter och med relativt få anslagsvillkor. Upp till 400 miljoner kronor får också i praktiken flyttas mellan anslagen 1:2 och 1:3 för att följa verksamhetens behov.

Med denna höga grad av frihet att disponera medel följer samtidigt ett stort ansvar för styrning och kontroll. Det är viktigt att myndigheten har god framförhållning i budgeteringen och på ett tidigt stadium signalerar om resursbehoven skulle förändras. Utskottet noterar att regeringen, på förekommen anledning, genom en ändring av regleringsbrevet den 24 oktober 2013 gav myndigheten i uppdrag att senast den 1 december 2013 redovisa vilka åtgärder som vidtagits eller planeras att vidtas för att säkerställa den ekonomiska styrningen, kontrollen och uppföljningen av de anslagsvillkor som anges i myndighetens regleringsbrev.

När det gäller frågan om ett ökat fokus på matchning – som diskuteras i såväl Socialdemokraternas som Miljöpartiets motioner – instämmer utskottet, liksom regeringen, i att en väl fungerande matchning mellan arbetssökande och lediga jobb är en förutsättning för en god utveckling på arbetsmarknaden. De tecken som finns på försämrad matchning ska därför tas på allvar och arbetet med att utveckla matchningen ska fortsätta. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen framhåller att de indikatorer som visar att matchningen på arbetsmarknaden på lång sikt kan ha försämrats, i stora delar handlar om en utbildningsmässig obalans på arbetsmarknaden. Regeringens fokus på att föra undervisningen närmare arbetsmarknaden och dess behov måste i ljuset av detta lyftas fram som särskilt positivt. Såväl stödet till parternas yrkesintroduktionsanställningar som det aviserade lagförslaget om en gymnasial lärlingsanställning är exempel på insatser som enligt utskottet kan förväntas bidra till att långsiktigt förbättra matchningen på arbetsmarknaden.

Det är dock lika angeläget att utveckla insatser för att förbättra matchningen mellan dem som redan i dag söker arbete och dem som söker arbetskraft. En väl fungerande arbetsförmedling är ett centralt inslag för god matchning. Utskottet välkomnar därför att regeringen i budgetpropositionen aviserar en bred översyn av Arbetsförmedlingen, som framför allt avser myndighetens långsiktiga roll för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt, bl.a. avseende matchningen. Utskottet anser att detta är en ändamålsenlig inriktning, men utesluter inte att bl.a. även sådana aspekter som tas upp i motion 2013/14:A370 kan beröras. Enligt utskottet bör regeringens arbete med direktiv till översynen inväntas.

På kortare sikt finns enligt utskottets mening såväl positiva tecken som områden där arbetet för en god matchning behöver förstärkas. Utskottet noterar bl.a. att det av budgetpropositionen framgår att drygt 437 000 personer fick arbete genom Arbetsförmedlingen under 2012. Närmare två tredjedelar av dem som fick arbete via Arbetsförmedlingen var tidigare öppet arbetslösa eller i arbetsmarknadspolitiska program. Att grupper som står långt från arbetsmarknaden är en fortsatt växande del av dem som övergår till arbete är enligt utskottets ett positivt tecken. Myndigheten hade under året totalt 22,6 miljoner kundkontakter, vilket är en ökning från 19,6 miljoner under 2011. Utskottet delar regeringens positiva bedömning av att Arbetsförmedlingens verksamhet under 2012 har lett till att sökaktiviteten bland arbetssökande har ökat och att Arbetsförmedlingen har utvecklat sina arbetsgivarkontakter.

Mindre positivt är dock enligt utskottet att antalet nyinskrivna med bedömt behov av tidiga insatser och som fick en handlingsplan upprättad inom fem dagar under 2012 endast uppgick till drygt 21 100 personer, vilket motsvarar 54 procent. Resultaten av en stickprovsundersökning i januari 2013 visade dessutom att enbart 55 procent av dem som bedömts ha behov av tidiga insatser hade tagit del av insatser inom tre månader. Utskottet delar regeringens bedömning att resultaten inte har varit tillfredsställande. Utskottet välkomnar därför regeringens uppdrag till Arbetsförmedlingen av den 4 juli 2013 att skyndsamt vidta åtgärder för att förkorta tiden från det att en person har bedömts ha behov av tidiga insatser till dess att sådana insatser ges. Utskottet noterar att det arbete som Arbetsförmedlingen inlett med anledning av uppdraget från regeringen också förefaller ge resultat. Av två större undersökningar som redovisas i Arbetsförmedlingens återrapport till regeringen (Tidiga insatser 2013-10-31) framgår att andelen arbetssökande som bedömts ha behov av tidiga insatser och som hade fått insatser inom tre månader efter bedömningen, steg från 55 procent i septemberundersökningen till 69 procent i oktoberundersökningen. Det är enligt utskottets mening uppmuntrande att fler i behov av insatser snabbt kan få sådana, tack vare regeringens uppdrag. Utskottet delar samtidigt Arbetsförmedlingens egen bedömning att resultatutvecklingen hittills

är positiv, men inte tillräcklig. Det är därför välkommet att Arbetsförmedlingen enligt vad som anges i återrapporten fortsätter att prioritera arbetet med tidiga insatser för att förhindra långvarig arbetslöshet.

Utskottet anser att det är tydligt att Arbetsförmedlingen i dag åtnjuter stor frihet i användandet av medel för att uppfylla sitt uppdrag. Det är enligt utskottet lika tydligt att regeringen är väl medveten om vilka krav som bör ställas på Arbetsförmedlingen för att myndigheten ska stärka sitt arbete för att främja matchningen på arbetsmarknaden, såväl på längre som kortare sikt. Utskottet ser följaktligen inget behov av att rikta tillkännagivanden till regeringen på dessa punkter.

När det gäller frågan om utformningen av en friare arbetsförmedlingsmarknad som tas upp i ett antal motioner kan utskottet konstatera att de kompletterande aktörerna – som varit en del av regeringens politik sedan 2007 – gör utbudet av förmedlingstjänster större och mer diversifierat, vilket underlättar matchningen och ger en förbättrad och mer individuell service till arbetslösa. Sedan 2010 erbjuds dessa tjänster även inom ett valfrihetssystem där de arbetssökande själva väljer vilket företag som ska utföra tjänsten. Enligt en återrapport till regeringen (Kompletterande aktörer februari 2013) samarbetade Arbetsförmedlingen under 2012 med totalt ca 800 leverantörer, varav de tio största stod för mer än hälften av verksamhetens kostnader. Totalt levererades under 2012 kompletterande arbetsförmedlingstjänster till ca 121 000 arbetssökande. Arbetsförmedlingen ska enligt regleringsbrevet för 2013 säkerställa att arbetssökande i fortsatt hög utsträckning erbjuds plats hos kompletterande aktörer och att kompletterande aktörer i ökad utsträckning tillhandahålls inom ramen för ett valfrihetssystem.

Enkätundersökningar bland dem som har tagit del av jobbcoachning, vilket är en av de tjänster som kompletterande aktörer tillhandahåller, visar att de arbetssökande generellt sett är nöjda. I en undersökning som genomfördes i oktober och november 2012, svarade 93 procent att de var nöjda eller mycket nöjda med bemötandet och 78 procent ansåg att coachen hade rätt kompetens för att hjälpa dem. IFAU publicerade i december 2012 en rapport om jobbcoachningstjänsterna för arbetslösa (IFAU 2012:24). IFAU fann inga stora skillnader i effekter för deltagare hos kompletterande aktörer respektive hos Arbetsförmedlingens tidigare insats personlig jobbcoach. Rapporten visade dock att deltagare hos kompletterande aktörer söker fler arbeten och är mest nöjda med den service de får.

Utskottet delar emellertid regeringens bedömning att situationen med brister i kontrollen och uppföljningen av de kompletterande aktörerna inte är acceptabel. Utskottet noterar bl.a. att Konkurrensverket i en nyligen publicerad rapport (Valfrihet inom Arbetsförmedlingen 2013:7) framför att Arbetsförmedlingens i delar otillräckliga uppföljning av nya leverantörer kan medföra att uppställda kvalitetskrav inte följs upp, vilket i sin tur kan resultera i konkurrensfördelar för de företag som brister i dessa avseenden. Därtill finns det risk för att förutsättningarna för en kvalitetshöjande kon-

kurrens minskar och ytterst att förtroendet för valfrihetssystemen påverkas. Konkurrensverket anser därför att Arbetsförmedlingens uppföljning av valfrihetssystemen och dess leverantörer behöver utvecklas.

Ett led i arbetet med att stärka kvaliteten i de tjänster som upphandlas enligt lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen var att införa ett ratingsystem i april 2013, av den typ som efterlyses i Miljöpartiets motion 2013/14:K394, som ska ge den arbetssökande information om vilka leverantörer som har visat sig framgångsrika. Höjda krav på de kompletterande aktörerna är ett viktigt led i arbetet för att höja kvaliteten i stödet till arbetssökande och därmed öka möjligheterna för dessa att komma i arbete.

Utskottet kan inte annat än välkomna att såväl Socialdemokraterna som Miljöpartiet i sina respektive motioner lägger förslag i linje med alliansregeringens reformer av arbetsförmedlingsmarknaden, där kompletterande aktörer och valfrihetssystem för olika typer av arbetsförmedlingstjänster har blivit viktiga och naturliga inslag. Den öppenhet som Socialdemokraterna och Miljöpartiet nu uppvisar för att en bred palett av aktörer på arbetsförmedlingsmarknaden kan bidra till högre effektivitet och mer individualiserad hjälp till de arbetssökande står i kontrast till vad man tidigare framfört i debatten. Dessa partier var exempelvis kraftiga motståndare till att införa en möjlighet för Arbetsförmedlingen att använda valfrihetssystem, eftersom det skulle ”lämna fältet öppet för en privatisering av hela förmedlingsverksamheten” (bet. 2009/10:AU11 s. 14–16). Att samma partier inte bara kommit till insikt om att deras farhågor var ogrundade, utan dessutom lämnar förslag om olika sätt att vidareutveckla alliansregeringens reformer, får enligt utskottet ses som en välkommen vändning. Som utskottet påpekat ovan följer detta ett tydligt mönster där framför allt Socialdemokraterna i hårda och svepande ordalag kritiserar alliansregeringens förslag till reformer för en bättre fungerande arbetsmarknad när de läggs fram, för att några år senare i tysthet sluta upp bakom dem.

De förslag som handlar om att Arbetsförmedlingens insatser bör kompletteras med insatser av andra aktörer på en skattefinansierad arbetsförmedlingsmarknad, får enligt utskottet i allt väsentligt redan sägas vara uppfyllda genom tillgången till kompletterande aktörer och möjligheten att tillhandahålla tjänster genom valfrihetssystem. Utskottet anser därför att motionerna i dessa delar kan avslås i den mån de inte kan anses tillgodosedda med det anförda.

Detta innebär samtidigt att utskottet avfärdar de flesta av Vänsterpartiets motionsyrkanden, då de i allt väsentligt går i motsatt riktning och syftar till att återställa en föråldrad, centralstyrd arbetsförmedlingspolitik utan relevans för den moderna arbetsmarknaden. När det gäller Vänsterpartiets krav i motion 2013/14:A296 yrkande 6 om öppenhet och skärpta krav på och kontroller av arbetsgivare som tar emot subventioner och stöd kan utskottet emellertid instämma i vikten av en vidare analys. Utskottet välkomnar därför att regeringen i mars 2013 tillsatte den särskilda utredaren Anne-

Marie Qvarfort för att kartlägga förekomsten av oegentligheter, överutnyttjande och andra felaktigheter i samband med utbetalning av de ekonomiska ersättningar som lämnas till arbetsgivare och externa leverantörer av tjänster för stöd till personer med svag förankring på arbetsmarknaden, samt föreslå åtgärder som syftar till att motverka sådana felaktigheter. Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2014.

Utskottet kan instämma i Vänsterpartiets önskan att kvinnor och män ska garanteras lika tillgång till Arbetsförmedlingens program. Utskottet anser, liksom senast i betänkande 2012/13:AU2, att det är av stor vikt att regeringen noga följer Arbetsförmedlingens arbete för att försäkra sig om att de statliga insatserna bidrar till att ge kvinnor samma chanser som män att återgå till arbete och egen försörjning. Det kan samtidigt konstateras att den snedfördelning som fortfarande finns i fördelningen av exempelvis anvisningar till konjunkturberoende program begränsar sig till ett mindre antal insatser och har minskat mellan 2011 och 2012, enligt den statistik som redovisas i budgetpropositionen för 2014.

Med det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2013/14:K394 (MP) yrkande 9, 2013/14:So241 (MP) yrkande 7, 2013/14:A252 (M), 2013/14:A291 (M), 2013/14:A296 (V) yrkandena 1–6 och 10, 2013/14:A299 (KD) yrkande 4, 2013/14:A301 (V) yrkandena 2 och 3, 2013/14:A335 (M), 2013/14:A354 (M), 2013/14:A362 (M) yrkandena 1 och 2, 2013/14:A370 (S), 2013/14:A372 (S), 2013/14:A374 (S) och 2013/14:A409 (S) yrkande 4.

Nyföretagande som en del av arbetsmarknadspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. villkoren för starta eget-bidrag och egenanställningens roll för nyföretagande.

Jämför reservation 7 (MP).

Motionerna

Miljöpartiet noterar i motion 2013/14:A398 av *Gustav Fridolin m.fl.* att det i dag finns många hinder för unga för att få starta eget-bidrag. Det krävs normalt att den sökande har fyllt 25 år och är arbetslös eller inte anses ha förutsättningar att bli anställd. Partiet vill ändra reglerna för starta eget-bidraget så att åldersgränsen sänks till 20 år (*yrkande 7*) och att kravet på att vara arbetslös eller riskera arbetslöshet tas bort (*yrkande 8*). Både *Sten Bergheden (M)* i motion 2013/14:Ub313 *yrkande 5* och *Lars Beckman (M)* i motion 2013/14:A334 vill se en sänkning av åldergränsen för starta eget-bidrag till 18 år.

Christer Adelsbo (S) framhåller i motion 2013/14:A246 möjligheten att öka nyföretagandet genom ett ökat samarbete mellan Arbetsförmedlingen, det lokala näringslivet, kommunen, Nyföretagarcentrum och de fackliga organisationerna. Han anser att Bromölla kommun är ett lyckat exempel på ett sådant samarbete. Han lyfter fram ett flexiblere användningssätt av starta eget-bidraget, så att det omfattar även anställda, som en möjlig åtgärd. *Clas-Göran Carlsson och Tomas Eneroth (S)* vill i motion 2013/14:A261 underlätta för nyföretagande genom att se över möjligheten att utöka starta eget-bidraget i form av ett entreprenörsår. Motionärerna anser att det borde vara möjligt att ta tjänstledigt i ett år med starta eget-bidrag. I motion 2013/14:A269 av *Penilla Gunther (KD)* utmålas dagens nyföretagarstöd via Arbetsförmedlingen som bristfälligt, bl.a. eftersom en person måste ha varit arbetslös en längre tid för att kunna få stöd för att starta företag. Motionären anser att alla som är inskrivna på Arbetsförmedlingen ska kunna söka nyföretagarstöd, varför användandet av nyföretagarstöd via Arbetsförmedlingen bör ses över.

I motion 2013/14:A253 av *Anders Ahlgren och Anders Åkesson (C)* och i motionerna 2013/14:A263 och 2013/14:A264, båda av *Hans Rothberg (M)*, betonas egenanställningens roll inom arbetsmarknadspolitiken och dess betydelse för nyföretagandet.

Utskottets ställningstagande

Men anledning av förslagen i vissa motioner om att bl.a. hitta en flexiblere användning av stöd till start av näringsverksamhet (starta eget-bidrag) noterar utskottet att stöd till start av näringsverksamhet är det arbetsmarknadspolitiska program där störst andel deltagare är i arbete eller utbildning 90 dagar efter avslutad insats och att merparten är sysselsatta i sitt företag. Andelen som hade sysselsättning inom 90 dagar efter avslutad insats var 83 procent under 2012 och inom 180 dagar ännu högre. Det mycket goda resultatet kan huvudsakligen förklaras av att deltagarna står förhållandevis nära arbetsmarknaden redan innan anvisningen till programmet. En ytterligare förklaring till programmets positiva resultat kan enligt utskottets uppfattning vara att utbildningsnivån hos deltagarna är förhållandevis hög. Under 2012 hade närmare 50 procent av deltagarna eftergymnasial utbildning, vilket var mer än det dubbla jämfört med andelen bland inskrivna arbetslösa. Utskottet kan vidare konstatera att flexibiliteten i programmet har ökat under senare år, genom att det även har blivit möjligt för personer inom jobbgarantin för ungdomar och för ungdomar under 25 år som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare att ta del av stödet. Utskottet kan således konstatera att stöd till start av näringsverksamhet är ett arbetsmarknadspolitiskt program som visar goda resultat och som har fått en flexiblere utformning under senare år när det gäller vem som kan ta del av stödet. Enligt utskottet bör det dock uppmärksammas att även om stödet har positiva effekter så är det

förknippat med vissa undantränings effekter genom att de nya företag som skapas med stödet kan ta marknadsandelar från företag utan detta stöd. Den faktorn måste beaktas vid anvisning till stödet genom att prioritera personer som står långt från arbetsmarknaden. Personerna ska även bedömas ha goda förutsättningar att driva näringsverksamhet med tillfredsställande lönsamhet och kunna få en varaktig sysselsättning genom verksamheten. Utskottet anser därför att stödet ska fortsätta vara ett arbetsmarknadspolitiskt program som riktar sig till arbetslösa och i vissa fall till personer som riskerar att bli arbetslösa. Det ska alltså inte ses som ett stöd under en övergångstid från att vara anställd till att bli företagare. Det är enligt utskottet bättre med generella insatser för att stimulera företagande inom näringspolitiken. Utskottet anser inte heller i övrigt att det finns skäl att utöka målgruppen för stödet. Motionerna avstyrks därför.

Utskottet har behandlat frågor om egenanställda i olika former ett flertal gånger, senast i betänkandena 2012/13:AU6 och 2012/13:AU8. Det senare betänkandet innehåller bl.a. en utförlig bakgrund till utskottets tidigare behandling av frågan och om utredningar som har hanterat eller hanterat olika aspekter av frågor om egenanställda. Som utskottet har framhållit vid tidigare behandling välkomnar utskottet att den parlamentariska socialförsäkringsutredningen i tilläggsdirektiv (dir. 2012:90) har givits i uppdrag att analysera uppdragstagares ställning i arbetslöshetsförsäkringen och föreslå en reglering som innebär att uppdragstagares ställning i arbetslöshetsförsäkringen blir tydlig. Utskottet anser inte att det finns något skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av de motioner som rör egenanställning.

Utskottet avstyrker motionerna 2013/14:Ub313 (M) yrkande 5, 2013/14:A246 (S), 2013/14:A253 (C), 2013/14:A261 (S), 2013/14:A263 (M), 2013/14:A264 (M), 2013/14:A269 (KD), 2013/14:A334 (M) samt 2013/14:A398 (MP) yrkandena 7 och 8.

Insatser mot ungdomsarbetslösheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag till insatser mot ungdomsarbetslösheten.

Jämför reservationerna 8 (S) och 9 (MP) samt särskilt yttrande 6 (V).

Bakgrund

Det s.k. kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar regleras i skollagen (2010:800). Enligt 29 kap. 9 § ska en hemkommun löpande hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som fullgjort sin skolplikt men som inte fyllt 20 år är sysselsatta i syfte att kunna erbjuda dem lämp-

liga individuella åtgärder. Kommunens skyldighet omfattar inte de ungdomar som genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola, nationella eller specialutformade program i gymnasieskolor eller motsvarande utbildning.

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion 2013/14:A409 av *Ylva Johansson m.fl.* att ungdomsarbetslösheten är en ödesfråga för Sveriges framtid. Enligt partiet har regeringen misslyckats med ungdomsarbetslösheten för att man valt ineffektiva insatser. Som en del av åtgärderna för att möta problemen på området föreslår partiet att alla offentliga verksamheter ska arbeta för att få fram fler praktikplatser åt unga (*yrkande 15*). Det innebär t.ex. att Arbetsförmedlingen ska träffa avtal med alla kommuner, enskilt eller i samverkan, i syfte att säkerställa bl.a. fler praktikplatser. Socialdemokraterna understryker även betydelsen av en aktiv och effektiv arbetsförmedling för unga (*yrkande 16*). I motion 2013/14:A390 av *Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S)* framhålls flera åtgärder som viktiga för att tillgodose unga människors behov av fler jobb och bättre villkor på arbetsmarknaden, såsom utbildningsinsatser, praktik och anställningstrygghet. Behovet av åtgärder för att minska ungdomsarbetslösheten lyfts även fram i ett antal andra enskilda motioner från socialdemokratiska motionärer. *Thomas Strand m.fl. (S)* uttrycker i motion 2013/14:A366 att insatser för kvalificerad praktik eller traineeplatser för nyexaminerade akademiker behövs. *Lena Sommestad m.fl. (S)* menar i motion 2013/14:A382 att det är viktigt att säkerställa att ungdomar får arbetsmarknadsutbildning av hög kvalitet som matchar arbetsmarknadens behov av arbetskraft. Satsningar på sommarjobb för unga framhålls som en av flera nödvändiga åtgärder för att minska ungdomsarbetslösheten i motion 2013/14:A311 av *Anna Wallén m.fl. (S)* och lyfts även fram som en lämplig åtgärd i motion 2013/14:A214 av *Teres Lindberg (S)*. *Billy Gustafsson (S)* vill i motion 2013/14:A289 att Arbetsförmedlingen ska få utse Valdemarsvik som försökskommun för att under en period tillämpa regelsystemen inom ungdomsgarantin mera flexibelt.

Miljöpartiet anför i motion 2013/14:A398 av *Gustav Fridolin m.fl.* att man vill stärka skyddsnätet kring unga arbetslösa genom att utöka kommunernas ansvar. Partiet vill bl.a. att kommunernas ansvar ändras från informationsansvar till aktivitetsansvar och att ansvaret ska omfatta unga upp till 25 år. Enligt Miljöpartiets förslag får kommunerna därför det huvudsakliga ansvaret för att erbjuda åtgärder för unga arbetslösa utan gymnasiekompetens upp till 25 år (*yrkande 2*). Kommunerna ska arbeta aktivt med både uppsökande och åtgärdande verksamhet.

Frågor om kommunernas uppföljningsansvar behandlas även av flera enskilda motionärer. *Helena Bouveng (M)* tar i motion 2013/14:A286 upp kommunernas uppföljningsansvar för unga upp till 20 år och att dagens

ansvar inte alltid är tillräckligt för att fånga upp unga som riskerar att glida ifrån skolan. Hon vill informera regeringen om möjligheten att se över förutsättningarna för s.k. hemmasittare och en nollvision för ungdomar som varken arbetar eller studerar, s.k. NEETs (Not in Employment, Education or Training). *Fredrik Olovsson (S)* förordar en översyn av åldersgränsen för det s.k. pendlingsstödet i motion 2013/14:A233.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har ovan i behandlingen av budgetalternativen för 2014 bl.a. analyserat regeringens och partiernas förslag till insatser mot den fortfarande alltför höga ungdomsarbetslösheten. Utskottet ansåg att regeringens förslag var att föredra och gjorde bedömningen att vissa av partiernas förslag inte tillförde något väsentligt nytt, medan andra inte framstod som kostnadseffektiva.

Utskottet kan inte heller ställa sig bakom den skeva verklighetsbeskrivning som ges i Socialdemokraternas motion 2013/14:A409. Med anledning av de socialdemokratiska förslagen i denna och ett antal enskilda motioner vill utskottet inledningsvis påminna om att ungdomars arbetslöshet kan ha olika orsaker som kräver olika typer av insatser och stöd. Av SCB:s rapport Ungdomsarbetslöshet – jämförbarhet i statistiken mellan ett antal europeiska länder (SCB 2013:1) framgår att arbetslöshetens längd varierade mycket mellan de undersökta länderna. Utskottet noterar att lärlingar som får lön klassificeras som sysselsatta i AKU. I länder med utbredda lärlingsprogram där deltagarna får lön, såsom Tyskland och Österrike, gör detta enligt rapporten att arbetslöshetstalet hålls tillbaka. Till skillnad från flertalet övriga länder har Sverige mycket få lärlingar, och inte heller någon lagstiftning om att lärlingar ska erhålla lön. Sverige och Island var de länder där störst andel av de arbetslösa ungdomarna endast var arbetslösa under en kortare period. Omvänt var Sverige och Finland de länder som hade lägst andel långtidsarbetslösa, dvs. ungdomar som varit arbetslösa i mer än sex månader. En annan aspekt som är värd att uppmärksamma är om ungdomar arbetar och vill arbeta heltid eller deltid. I Nederländerna, som har en förhållandevis låg ungdomsarbetslöshet, arbetar en större andel av ungdomarna deltid än i övriga länder. En större andel av de arbetslösa ungdomarna där sökte också deltidarbete. I länder med en hög ungdomsarbetslöshet, som i Sverige, rådde ett motsatt förhållande. De arbetslösa ungdomarna ville arbeta heltid i högre utsträckning och de sysselsatta ungdomarna gjorde det.

För de allra flesta svenska ungdomar är alltså perioder i arbetslöshet relativt kortvariga och en del av en övergående etableringsprocess på arbetsmarknaden. Mot denna bakgrund förefaller det, som utskottet tidigare framfört (yttr. 2013/14:AU1y), välbetänt att Arbetsförmedlingen i normalfallet inledningsvis satsar på stöd till direkt jobbsökande och inte från första dagen anvisar arbetslösa ungdomar i allmänhet till olika typer av

insatser som har högre risk för inlåsning och är mer kostsamma. Däremot är det centralt att Arbetsförmedlingen tidigt identifierar och ger en ökad grad av stöd till den mindre grupp ungdomar som riskerar att fastna i långtidsarbetslöshet eller att aldrig ta sig in på arbetsmarknaden. För majoritetsgruppen ungdomar är det i stället de generella åtgärder som regeringen har genomfört för att sänka kostnaden för att anställa unga – exempelvis den lägre arbetsgivaravgiften och den lägre momsens för restaurang- och cateringtjänster, som sysselsätter många ungdomar – som är av störst betydelse. Även stödet till de s.k. YA-jobben kan enligt utskottet förväntas vara betydelsefullt för denna majoritet av ungdomar.

När det gäller det socialdemokratiska förslaget i motion 2013/14:A409 om att alla offentliga verksamheter ska arbeta för att få fram fler praktikplatser till unga är det enligt utskottet viktigt att ha den nyss förda diskussionen i åtanke. För de allra flesta ungdomar bör samhällets insatser i första hand fokuseras på att den unga ska hitta ett arbete, snarare än en praktikplats. Utskottet ser naturligtvis positivt på att offentliga verksamheter tar sitt ansvar för att erbjuda ungdomar en praktikplats, men anser att denna typ av insats i första hand bör riktas mot ungdomar som kan förväntas ha svårt att själva etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringens förslag om praktikplatser i statliga myndigheter för personer med funktionsnedsättning är enligt utskottets mening ett bra exempel på en sådan insats.

Som utskottet framfört i behandlingen av budgetalternativen för 2014 ovan bygger den socialdemokratiska retoriken om ett aktivitetsförbud på Arbetsförmedlingen på en missuppfattning av myndighetens arbetssätt. Till skillnad från vad som förefaller vara utgångspunkten i den socialdemokratiska motionen arbetar myndigheten med att ge insatser utifrån individuella behov. Genom en tidig identifiering av vilka arbetslösa som löper hög risk att fastna i arbetslöshet kan dessa bli föremål för tidiga insatser. För sådana ungdomar som av särskilda skäl bedöms stå långt från arbetsmarknaden finns sedan 2012 en möjlighet till tidiga programinsatser redan innan jobbgarantin för ungdomar. På just det sätt som efterfrågas i Socialdemokraternas motion har arbetsförmedlaren redan i dag en avgörande roll för att göra en professionell bedömning av vilka arbetslösa som behöver tidiga insatser. Det totala antalet nyinskrivna öppet arbetslösa ungdomar under 2012 var 142 700. Av dem bedömde arbetsförmedlarna efter möten med de arbetssökande att 11 600, eller ca 8 procent, hade behov av tidiga insatser.

Det är emellertid utskottets bestämda uppfattning att majoriteten ungdomar med goda förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden huvudsakligen bör få stöd i sitt jobbsökande. De bör inte från första dagen anvisas en arbetsmarknadspolitisk åtgärd, som riskerar att minska deras möjligheter och incitament att söka arbete. Detta är också utgångspunkten för Arbetsförmedlingens arbetssätt i dag och utskottet ser ingen anledning att återgå till en gammal Ams-politik som redan prövats i Sverige med dåligt resultat.

I Miljöpartiets motion 2013/14:A398 och i ett antal enskilda motioner diskuteras det kommunala uppföljningsansvaret i förhållande till situationen för unga som varken arbetar eller studerar, s.k. NEETs. Som nämnts är Arbetsförmedlingens roll central i att identifiera och ge ytterligare stöd till unga som befaras ha svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Ett särskilt problem gäller emellertid den grupp som inte har kontakt med vare sig Arbetsförmedlingen eller andra myndigheter och som därför inte per automatik blir föremål för insatser.

För att analysera situationen för denna grupp tillsatte regeringen Utredningen om unga som varken arbetar eller studerar, vilken nyligen presenterade sitt slutbetänkande (SOU 2013:74). I betänkandet redovisar utredningen sin analys av hur denna grupp ska kartläggas, samt det förebyggande arbete, inklusive samverkansprojekt, och de specifika insatser som riktas till denna grupp. Utredningen noterar, liksom Miljöpartiet, att denna grupp ofta är prioriterad i myndigheternas arbete, både i den ordinarie verksamheten och i projekt, men att såväl insatser som målgrupper är överlappande mellan olika aktörer. Utredningen konstaterar att insatserna inte alltid är samordnade mellan aktörerna. Utredningen föreslår därför bl.a. att skollagen förtydligas så att en kommun inom ramen för sitt aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år utanför gymnasieskolan kan träffa överenskommelse med landstinget, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen om att samverka i syfte att uppnå en effektivare användning av tillgängliga resurser. Utredningen föreslår vidare att Arbetsförmedlingen ska uppmärksamma denna grupp inom arbetet i samordningsförbund, enligt lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Därutöver föreslår utredningen att myndigheten ges i uppdrag att utveckla stödet till ungdomar som på grund av särskilda skäl står långt från arbetsmarknaden och är i behov av samordnade insatser genom utvecklad samverkan med kommuner och andra relevanta myndigheter. Samverkan bör utvecklas inom ramen för samordningsförbundens verksamhet eller där så inte är möjligt direkt med berörda kommunala och andra myndigheter.

Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2014 aviserar att den avser att presentera en ungdomspolitisk proposition under 2014. I propositionsarbetet bereds för närvarande förslag som syftar till att förbättra register, statistik och uppföljningen av det kommunala informationsansvaret för ungdomar som inte har fyllt 20 år och som inte genomfört eller har fullföljt en gymnasieutbildning. Regeringen föreslår därför att 6,5 miljoner kronor avsätts för dessa ändamål för 2014 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Utskottet kan konstatera att regeringen arbetar med frågan och att något tillkännagivande därför inte är nödvändigt.

Slutligen kan utskottet när det gäller frågan om pendlingsstöd påminna om att regeringen förra året initierade ett treårigt försök som innebär att åldersgränsen för bl.a. pendlingsstöd sänktes till 20 år för ungdomar som varit arbetslösa i minst tolv månader. Utskottet anser att erfarenheterna av försöket bör avvaktas innan ytterligare förändringar vidtas.

Sammanfattningsvis avstyrker utskottet mot bakgrund av vad som anförts motionerna 2013/14:A214 (S), 2013/14:A233 (S), 2013/14:A286 (M), 2013/14:A289 (S), 2013/14:A311 (S), 2013/14:A366 (S), 2013/14:A382 (S), 2013/14:A390 (S), 2013/14:A398 (MP) yrkande 2 och 2013/14:A409 (S) yrkandena 15 och 16.

Utbildningsinsatser inom arbetsmarknadspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. tillåtandet av arbetsmarknadsutbildningar inom det reguljära utbildningssystemet och tidsgränsen för arbetsmarknadsutbildningar.

Jämför reservationerna 10 (S) och 11 (V).

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion 2013/14:A409 yrkande 5 av *Ylva Johansson m.fl.* att det är dags att lösa upp de vattentäta skott som finns mellan reguljär utbildning och arbetsmarknadsutbildning. I dag bedrivs ett fåtal utvalda yrkesutbildningar som arbetsmarknadsutbildning, huvudsakligen inom de mansdominerade delarna av arbetsmarknaden. Detta trots att efterfrågan på andra utbildningar också är stor. Partiet vill att Arbetsförmedlingen ska kunna upphandla platser inom yrkesvux, yrkeshögskola, vuxenutbildning och högskola för att skräddarsy kortare utbildningar som gör att arbetssökande hittar jobb.

Även *Vänsterpartiet* konstaterar i motion 2013/14:A296 av *Josefin Brink m.fl.* att det reguljära utbildningssystemet inte utnyttjas inom arbetsmarknadspolitiken mer än för kortare motivationskurser. Partiet upplever det som en brist och vill rätta till det genom att ge Arbetsförmedlingen möjlighet anvisa arbetssökande till yrkesinriktade utbildningar i det reguljära utbildningssystemet om det anses vara den mest lämpliga åtgärden (yrkande 9). Exempelvis bör den som redan har en högskoleutbildning kunna anvisas till kompletterande kurser som underlättar arbetsmarknads-etablering. Partiet vill även att det ska gå att få en fullständig yrkesutbildning genom att delta i arbetsmarknadsutbildning. Den nuvarande gränsen på max sex månader är enligt partiet för snäv för många av de utbildningar inom exempelvis industrisektorn som är väl lämpade att bedriva som arbetsmarknadsutbildning. Partiet förslår därför att sexmånadersgränsen för arbetsmarknadsutbildningens längd bör slopas (yrkande 8).

Staten ska enligt *Lars Mejern Larsson m.fl. (S)* i motion 2013/14:Ub273 spela en aktiv roll när det gäller att stödja kortutbildade i arbetslivets strukturomvandling, t.ex. genom ett nytt kunskapslyft (*yrkande 4*). I motion 2013/14:A352 framhåller *Thomas Strand* och *Louise Malmström (S)* att regeringen på ett kraftfullare sätt borde engagera både folkhögskolor och studieförbund i kampen mot arbetslösheten, bl.a. genom att låta regeringens nuvarande folkhögskolesatsning innehålla fler moment än studiemotive-
rande korta kurser. Regeringen borde enligt motionärerna även överväga hur studieförbunden skulle kunna engageras i särskilda projekt i syfte att minska arbetslösheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid flera tillfällen under innevarande mandatperiod behandlat motionsyrkanden om att Arbetsförmedlingen ska ges större möjlighet att anvisa arbetslösa till det reguljära utbildningsväsendet som en del av arbetsmarknadsutbildningen, senast i betänkande 2012/13:AU2. I motionerna 2013/14:A409 (S) yrkande 5 och 2013/14:A296 (V) yrkandena 8 och 9 framställer Socialdemokraterna och Vänsterpartiet på nytt förslag i den riktningen. Utskottet kan inte ställa sig bakom dessa förslag. Som utskottet framhållit tidigare anser det att det är lämpligt att skilja på utbildningspolitikens respektive arbetsmarknadspolitikens uppgifter, dels eftersom de inte är i alla delar sammanfallande, dels eftersom ansvaret blir mindre tydligt om uppgifterna sammanblandas. Utskottet anser även att utbildningar som anvisas genom det arbetsmarknadspolitiska systemet för att undvika inlåsningseffekter bör vara korta, i normalfallet högst sex månader. Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2014 att arbetsmarknadsutbildningen uppvisar för dåligt resultat i fråga om hur stor andel av deltagarna som efter avslutad insats gått vidare till arbete inom 90 dagar. Utskottet delar regeringens uppfattning att andelen borde vara högre givet syftet med insatsen och tror alltså, till skillnad från Vänsterpartiet, att en utökning av tidsramen för redan ineffektiva insatser inte är rätt väg att gå. Ytterligare en anledning till att utskottet inte kan dela Socialdemokraternas och Vänsterpartiets uppfattning om arbetsmarknadsutbildningen är att det får anses vara en viktig rättvisepincip att inte vissa elever som genomgår en utbildning ska kunna få aktivitetsstöd för sin försörjning, medan deras bänkkamrater tvingas ta studielån. Motionerna bör därför avslås i dessa delar.

Utskottet anser att utbildning är centralt både för den enskilde och för samhället i stort. Genom kunskap kan den enskilda människan växa och ges möjlighet att påverka sin situation. Utskottet kan konstatera att regeringen i sitt budgetförslag för 2014 föreslår omfattande utbildningssatsningar. Som exempel kan nämnas att regeringen för att öka antalet platser inom yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå (*yrkesvux*) föreslår att ytterligare 350 miljoner kronor ska skjutas till för ändamålet 2014 och att 37,5 miljoner kronor extra ska avsättas för en satsning på kommunal

vuxenutbildning för personer i åldrarna 20–24 år. Det pågår även en satsning för lärlingsutbildning för vuxna (lärlingsvux) där antalet årsplatser under 2014 förväntas uppgå till 4 000 platser. Utskottet noterar vidare att det utöver de statliga satsningarna inom kommunernas vuxenutbildning även finns statligt finansierade platser inom yrkeshögskolan och folkhögskolan. Myndigheten för yrkeshögskolan har funnits i fyra år och regeringen har flera gånger under denna period avsatt extra resurser för att kunna utöka antalet årsplatser inom yrkeshögskolan. Senast i budgetpropositionen för 2013 föreslogs respektive beräknades medel avsättas för en nivåhöjning med 1 500 årsplatser för 2013, 3 000 årsplatser för 2014 respektive 2015 och 1 500 årsplatser för 2016. Utskottet vill även, likt regeringen, framhålla folkhögskolornas roll i utbildningssystemet. Under 2013 har antalet årsplatser i studiemotiverande folkhögskolekurser utökats från 4 000 till 8 000. Därtill utökades antalet årsplatser på folkhögskolans allmänna kurs med 1 000 platser under 2013 och regeringen föreslår att medel för en utökning med 1 000 årsplatser ska avsättas även för 2014. Utskottet vill även uppmärksamma att regeringen i budgetpropositionen för 2014 föreslår att Arbetsförmedlingen ska få möjlighet att använda målgruppsanpassade utbildningar vid folkhögskolor som etableringsinsats för nyanlända som omfattas av etableringsuppdraget. Utskottet välkomnar regeringens satsningar i nämnda delar på kunskapsområdet och anser att motionerna 2013/14:Ub273 (S) yrkande 4 och 2013/14:A352 (S) kan avslås i den mån de inte redan kan anses tillgodosedda med det anförda.

Med vad som anförts ovan avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub273 (S) yrkande 4, 2013/14:A296 (V) yrkandena 8 och 9, 2013/14:A352 (S) och 2013/14:A409 (S) yrkande 5.

Arbetsmarknaden för äldre

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner med förslag till åtgärder för att förbättra situationen för äldre på arbetsmarknaden.

Jämför reservation 12 (S).

Motionerna

Socialdemokraterna framför i motion 2013/14:A409 yrkande 17 av *Ylva Johansson m.fl.* behovet av att inrätta en erfarenhetsdelegation. Delegationen ska ha till uppgift att förändra attityden till äldre på arbetsmarknaden så att äldres erfarenhet bättre tas till vara, att kartlägga de hinder som finns och att föreslå åtgärder för att dessa ska kunna undanröjas. Även *Björn von Sydow (S)* i motion 2013/14:So221 yrkande 6 och *Lars-Arne Staxäng (M)* i motion 2013/14:A213 framhåller vikten av att förbättra möjligheterna för äldre att delta i arbetslivet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlade liknande motioner senast i betänkande 2012/13:AU2 och konstaterade då att arbetslivet behöver förlängas för att Sverige ska klara en stigande medellivslängd utan att drabbas av välfärdsförluster. Som utskottet framhöll i betänkandet handlar det inte enbart om att arbeta till 67 eller 69 år, utan också om att fler faktiskt ska få möjlighet att arbeta fram till det som traditionellt utgjort pensionsåldern, kring 65 år. Ett längre arbetsliv kan emellertid även åstadkommas genom tidigare inträde i arbetslivet eller med en ökad arbetsfrekvens under arbetslivet.

Enligt prognoser från SCB, som myndigheten redovisade vid sitt besök i utskottet den 24 oktober 2013, har äldres deltagande på arbetsmarknaden stor betydelse för framtidens sysselsättning och för att klara den framtida försäljningsbördan. Utskottet välkomnar därför de reformer regeringen har genomfört för att göra det mer lönsamt att arbeta längre. Till exempel får den som är 65 år eller äldre dubbla jobbskatteavdrag och är dessutom berättigad till ett förhöjt grundavdrag. Att regeringens riktade skattelättnader ger resultat visar rapporten 2012:16 från IFAU. I rapporten konstaterar IFAU att det högre jobbskatteavdraget och de sänkta arbetsgivaravgifterna för personer över 65 år, som regeringen har infört, ökade sysselsättningen under året närmast efter 65-årsdagen.

Utskottet noterar att regeringen i april 2011 utsåg en särskild utredare (dir. 2011:34) med uppdrag att analysera hur den genomsnittliga pensionsåldern kan höjas och ta fram konkreta förslag till åtgärder för att fler ska kunna arbeta längre. Utredningen, som antog namnet Pensionsålderutredningen, överlämnade i april 2013 slutbetänkandet Åtgärder för ett längre arbetsliv (SOU 2013:25). Av betänkandet framgår att allt fler äldre har goda förutsättningar för ett längre arbetsliv samt att fler och fler vill arbeta längre. Utredningen föreslår därför ett flertal åtgärder som förväntas bidra till en faktisk högre pensionsålder. Åtgärderna omfattar bl.a. satsningar för att förbättra arbetsmiljön, stärka de äldres möjligheter att bevara och utveckla sin kompetens, öka informationen, förstärka de ekonomiska incitamenten och motverka åldersdiskriminering. För att höja den faktiska pensionsåldern redan på kort sikt föreslår utredningen dessutom att det införs en riktålder för när man ska gå i pension. Riktåldern ska följa medellivslängden och utredningen anser att åldersgränserna i pensionssystemet och närliggande system bör anknyta till riktåldern. Utskottet noterar att betänkandet har remitterats och för närvarande bereds inom ramen för den översyn av pensionssystemet som initierats av den s.k. Pensionsgruppen, bestående av företrädare för de fem partier som står bakom pensionsreformen.

Utskottet vill framhålla att det inte finns någon motsättning mellan ungas möjlighet till jobb och att äldre arbetar längre. Av Pensionsålderutredningens delbetänkande Längre liv, längre arbetsliv (SOU 2012:28) framgår att ju fler som arbetar desto större blir inkomsterna, och desto högre blir efterfrågan på företagets produkter och därmed deras efterfrågan på

arbetskraft. Det finns inte en viss förutbestämd mängd arbete som behöver utföras i samhället. Det finns inte heller en förutbestämd lönebudget i samhällsekonomi som helhet, som gör att man måste skjuta upp att anställa en ung person bara för att en äldre person arbetar ett år till. Till detta kommer att äldre och yngre personer kan ha olika slags kompetenser, som inte alltid konkurrerar med varandra.

Utskottet anser att det är viktigt att följa frågor om arbetsmarknaden för äldre. Utskottet har därför gett riksdagens utvärderings- och forskningssekreteriat i uppdrag att, med stöd av Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), låta en forskare ta fram ett underlag som belyser förutsättningarna för att arbeta längre.

Som utskottet konstaterade i betänkande 2012/13:AU2 är frågorna om förbättrade arbetsvillkor och förutsättningar för äldre att delta i arbetslivet av stor betydelse. Frågorna har emellertid fram till i april 2013 varit föremål för en utredning, vars betänkande nu bereds. Dessutom är frågorna även på andra sätt uppmärksammade av regeringen och myndigheter. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte finns något behov av ett tillkännagivande till regeringen på detta område.

Motionerna 2013/14:So221 (S) yrkande 6, 2013/14:A213 (M) och 2013/14:A409 (S) yrkande 17 avstyrks därmed.

Insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. jobb- och utvecklingsgarantin och flexjobb.

Jämför reservation 13 (MP).

Motionerna

Miljöpartiet vill i motion 2013/14:A293 yrkande 2 av *Gunvor G Ericson m.fl.* ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att förändra åtgärderna i fas 1 och 2 i jobb- och utvecklingsgarantin. Enligt partiet behöver fler aktiva åtgärder sättas in som är utformade utifrån den enskildes behov. Arbetsförmedlingen beslut om åtgärder ska enligt partiet ske i samverkan med andra seriösa aktörer. Partiet anser också att en utredning bör tillsättas med uppdraget att ta fram en flexjobsmodell som kan provas på den svenska arbetsmarknaden (yrkande 3). Samma förslag återkommer i partiets motion 2013/14:A365 yrkande 6 av *Mehmet Kaplan m.fl.* Partiet hänvisar till det danska systemet med ”fleksjob” som innebär en anställningsform där arbetsgivaren betalar för det arbete som deltagaren utför, och det gemensamma fyller i med resten. Lönen motsvarar en heltid och villkoren är avtalsen-

liga. Partiet anser att en stor del av dem som i dag är sysselsatta inom fas 3 skulle kunna få anställning i en flexjobbmodell. I Danmark har systemet inneburit att många personer med funktionsnedsättning har fått ett riktigt arbete anpassat efter individuell förmåga och kompetens och egen försörjning med full lön.

Hillevi Larsson (S) menar i motion 2013/14:A238 att gällande regler om arbetstid för fas 3-deltagare riskerar att försvåra möjligheterna att söka arbete och delta i utbildning som kan öka chanserna på arbetsmarknaden. Motionären vill därför att villkoren för fas 3-deltagarna ses över så att det säkerställs att deltagarna har tillräckligt med tid för att söka arbete och delta i utbildning som främjar jobbchanserna.

I motion 2013/14:A329 belyser *Désirée Pethrus (KD)* problemen för långtidsarbetslösa i åldersspannet 40–59 år. Hon anser att det behövs krafttag mot arbetslösheten inom denna grupp, och tidiga insatser för att motverka risken för långtidsarbetslöshet.

Finn Bengtsson m.fl. (M) anser i motion 2013/14:A375 att det som nu kallas förrehabilitering är en insats som Arbetsförmedlingen i samarbete med Folkbildningsrådet bör överväga att satsa mer på. Det kan enligt motionärerna vara en ingång för många som står långt från arbetsmarknaden att sedan bättre kunna tillgodogöra sig arbetslivsinriktad rehabilitering som syftar till anställning på den reguljära arbetsmarknaden.

Utskottets ställningstagande

Att fastna i längre tids arbetslöshet försätter enligt utskottet människor i en svår situation dels eftersom det riskerar att leda till ekonomisk och social utsatthet för dem som drabbas, dels eftersom sannolikheten att få ett arbete avtar med arbetslöshetstidens längd. Det är därför angeläget att i första hand förhindra att människor blir långtidsarbetslösa och i andra hand bryta den långtidsarbetslöshet som ändå uppstår.

Som utskottet noterat ovan är Sverige enligt SCB:s temarapport om långtidsarbetslöshet (Statistiska meddelanden Risker för långtidsarbetslöshet 2013-11-25) ett av de länder i Europa som hade lägst andel långtidsarbetslösa, 37,1 procent 2012, definierat som en arbetslöshetstid på sex månader. EU-genomsnittet var under perioden 62,4 procent. Om man i stället använder den internationella definitionen av långtidsarbetslöshet, dvs. arbetslöshet i mer än ett år, var Sverige det land i Europa som hade allra lägst andel långtidsarbetslösa. Sveriges långtidsarbetslöshet var med denna definition 18,9 procent, vilket kan jämföras med EU-genomsnittet på 44,6 procent. Utskottet anser att det är värdefullt att Sverige under den europeiska arbetslöshetskrisen lyckats förhållandevis väl med att motverka att stora delar av arbetskraften hamnar i en längre tids utanförskap, trots den relativt sett svårare demografiska utveckling som Sverige genomgått och som utskottet diskuterat ovan.

Att nästan 20 procent av de arbetslösa har varit det i ett år eller längre visar samtidigt på behovet av fortsatta insatser för att förhindra och bryta långtidsarbetslöshet. Som utskottet diskuterat ovan måste Arbetsförmedlingen ytterligare förstärka sitt arbete med att tidigt upptäcka och ge insatser till personer som bedöms ha särskilt stor risk att fastna i långtidsarbetslöshet. När det gäller att bryta långtidsarbetslöshet finns, som vissa av motionärerna påpekar, ytterligare utvecklingsarbete att göra i jobb- och utvecklingsgarantin.

Att säkerställa kvaliteten och aktivitetsnivån i fas 1 och fas 2 i jobb- och utvecklingsgarantin har varit en utmaning för Arbetsförmedlingen eftersom antalet deltagare har ökat kontinuerligt. För att möta den kraftiga volymökningen har betydande resurser tillförts Arbetsförmedlingen, bl.a. för att uppnå en högre handläggartäthet. Förstärkningen har enligt vad som redovisas i budgetpropositionen för 2014 bl.a. inneburit ett färre antal sökande per handläggare, viss ökad kontakt med de arbetssökande och färre deltagare utan aktivitet. Detta har lett till ökad nöjdhet och en tydlig ökning av andelen i arbetsplatsförlagda aktiviteter. Fler deltagare har också ett arbete vid sidan av deltagande i programmet. Det genomsnittliga antalet timmar i aktivitet har enligt Arbetsförmedlingens återrapportering (Insatser för att bryta långtidsarbetslöshet 2013-06-14) ökat till 17 timmar per vecka jämfört med våren 2012 (14 timmar) och 2011 (15 timmar). Utskottet delar dock regeringens bedömning att Arbetsförmedlingen ytterligare bör höja aktivitetsnivån inom jobb- och utvecklingsgarantins två första faser genom att använda förvaltningsresurserna mer effektivt.

När det gäller sysselsättningsfasen anser utskottet att man bör beakta att de arbetssökandes förutsättningar kan förändras över tid och att det därför är viktigt att insatserna i tillräcklig utsträckning tar hänsyn till individuella behov och förutsättningar. Utskottet välkomnar därför att regeringen föreslår att den möjlighet som funnits under 2012 och 2013 att ge programinsatser inom sysselsättningsfasen permanentas. Utskottet välkomnar också att regeringen i sitt budgetförslag för 2014, som utskottet behandlat ovan, föreslår att det särskilda anställningsstödet och det förstärkta särskilda anställningsstödet permanentas. Dessa stödformer har visat sig vara viktiga verktyg för att få arbetsgivare att anställa personer som har varit utan arbete en längre tid.

När det särskilt gäller frågan om möjligheten för deltagarna i sysselsättningsfasen att ha tid att söka arbete välkomnar utskottet, till skillnad från motionären bakom motion 2013/14:A238, att allt fler deltagare enligt Arbetsförmedlingens återrapport svarar att de har befunnit sig på sysselsättningsplatsen mer än 30 timmar. Deltagarna i sysselsättningsfasen rapporterar att de söker arbete i genomsnitt sex timmar i veckan och att de i genomsnitt söker sex jobb per vecka. Utskottet noterar dock att deltagarna, på frågan om den främsta anledningen till varför de inte sökt jobb, hänvisar till andra skäl än att de inte skulle ha tid på grund av sysselsättningen.

Frågan om insatsen förrehabilitering behandlades av utskottet förra riksmötet (bet. 2012/13:AU2). Utskottet ansåg då att det var lämpligt att lämna bedömningen av behovet av olika typer av tjänster och vilka aktörer som kan vara mest lämpade att svara för dessa tjänster till de myndigheter som är ansvariga för arbetet med människor som befinner sig i rehabiliteringskedjan eller på annat sätt är på väg att närma sig arbetsmarknaden från ett utanförskap. Utskottet ser ingen anledning att frånga sitt tidigare ställningstagande.

Utskottet anser att motionerna 2013/14:A238 (S), 2013/14:A293 (MP) yrkandena 2 och 3, 2013/14:A329 (KD), 2013/14:A365 (MP) yrkande 6 och 2013/14:A375 (M) kan avslås, i den mån de inte kan anses tillgodosedda med det som nu anförs.

Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag som tar sin utgångspunkt i FunkA-utredningens förslag och beaktar de remissvar som lämnats på utredningens förslag. Det innebär att utskottet tillstyrker ett motionsyrkande från Vänsterpartiet. Riksdagen avslår övriga motionsyrkanden.

Jämför reservationerna 14 (S) och 15 (MP).

Motionerna

Insatser med anledning av FunkA-utredningens förslag

Vänsterpartiet pekar i motion 2013/14:A295 av *Josefin Brink m.fl.* på att det finns grundläggande problem med hur de olika arbetsmarknadsstöden till personer med funktionsnedsättning fungerar. Partiet anser att det finns många bra förslag i FunkA-utredningen som har lämnat två delbetänkanden till regeringen. Partiet vill att regeringen snarast ska återkomma med en proposition med utgångspunkt i FunkA-utredningens förslag samt med beaktande av remissvaren på utredningen (*yrkande 2*). *Annelie Karlsson (S)* anser det i motion 2013/14:A316 vara angeläget att regeringen snarast lägger fram förslag utifrån ett av FunkA-utredningens delbetänkanden så att regelverket för lönestöd kan anpassas efter de behov som finns.

Insatser för personer med funktionsnedsättning

Socialdemokraterna framhåller i motion 2013/14:A409 *yrkande 18* av *Ylva Johansson m.fl.* att personer med funktionsnedsättning inte ska hindras att delta i samhällets olika delar eller i arbetslivet. Enligt partiet är det viktigt

att dessa personer, precis som många andra, möter en Arbetsförmedling som kan ge tidiga och individuellt utformade insatser som underlättar matchningen. Partiet vill även se en kraftsamling med samlade resurser för att personer med komplexa behov ska komma in på eller tillbaka till arbetsmarknaden (*yrkande 19*). Det ska ske genom att bl.a. slå samman delar av Arbetsförmedlingen med delar av Försäkringskassan och tillföra nya resurser till en gemensam organisation. Bara de personer som har stora eller komplexa behov som inte kan tillgodoses inom den reguljära arbetsmarknadspolitiken ska kunna beviljas detta stöd. Som deltagare ska individen behålla sin tidigare försörjning (t.ex. a-kassa, sjukpenning, sjukersättning eller försörjningsstöd) under hela tiden som kraftsamlingen pågår med målet att i framtiden kunna försörja sig genom eget arbete. Behovet av tidiga insatser nämns även i motion 2013/14:A371 av *Meeri Wasberg (S)*, där vikten av att arbetssökande med funktionsnedsättning tidigt får den kodning som berättigar till Arbetsförmedlingens stöd särskilt understryks.

Flera enskilda motionärer lyfter fram behovet av olika insatser för att förbättra möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att få ett arbete. Bland de föreslagna insatserna nämns exempelvis samordning mellan arbetsförmedling, socialtjänst och försäkringskassa, översyn av s.k. daglig verksamhet, särskilda arbetsförmedlingsinsatser och stöd av kommunal verksamhet. I det sammanhanget framhålls även att synsättet på funktionsnedsättning måste förändras så att arbetsgivarna ser till vad personer med en funktionsnedsättning kan tillföra, och att arbetsgivarna tar sitt ansvar att anställa personer med funktionsnedsättning. Detta gäller motionerna 2013/14:So252 *yrkande 4* av *Roland Utbult (KD)*, 2013/14:A299 *yrkandena 1–3 och 5–7* av *Désirée Pethrus (KD)*, 2013/14:A314 *yrkande 1* av *Pia Nilsson (S)*, 2013/14:A356 av *Edward Riedl (M)* och 2013/14:A378 *yrkande 2* av *Finn Bengtsson och Jan R Andersson (M)*.

I motion 2013/14:A396 av *Tina Ehn m.fl. (MP)* belyses bl.a. utmaningarna för unga personer med funktionsnedsättning. Motionärerna noterar att arbetsinriktad daglig verksamhet i dag finns i en del kommuner. I motionen föreslås en utredning med syfte att ta vara på de exempel som finns om arbetsinriktad rehabilitering, och att undersöka möjligheter att starta en sådan verksamhet över hela landet (*yrkandena 1 och 3*). Uppmärksamhet bör även särskilt riktas mot personer med psykiska funktionshinder och med Aspergers syndrom och deras arbetssituation (*yrkande 2*).

Lönebidrag

Flera enskilda motionärer framhåller lönebidrag som en viktig åtgärd för att skapa fler arbeten för personer med funktionsnedsättning. *Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (S)* poängterar i motion 2013/14:A205 problematiken med att taket i lönebidragssystemet inte följer löneutvecklingen. Motionärerna anser att en översyn av lönebidragssystemet behövs för att fler personer med funktionshinder ska kunna komma in på arbetsmarknaden. Nivån på lönebidraget tas även upp i motionerna 2013/14:A330 av

Staffan Danielsson och Helena Lindahl (C), 2013/14:A342 av *Gunnar Sandberg (S)* och 2013/14:A392 av *Catharina Bråkenhielm m.fl. (S)*. *Penilla Gunther och Lars-Axel Nordell (KD)* anser i motion 2013/14:A231 att en höjning av lönebidragstaket, att personer ska få ha sin anställning kvar på samma företag vid förlängning av lönebidragsperioden och att bidragstagare ska få vara delaktiga som ledamöter i det sociala företagets styrelse alla är frågor som bör ses över inom ramen för lönebidraget. *Lennart Axelsson (S)* menar i motion 2013/14:A232 att nivån på lönebidraget och övriga stöd bör ses över för att underlätta för föreningar och kooperativa och sociala företag att anställa personer med funktionsnedsättning.

I motion 2013/14:A247 vill *Kurt Kvarnström och Carin Runeson (S)* se över möjligheten för anställda som drabbas av sjukdom som leder till begränsningar att få lönebidragsanställning hos sin nuvarande arbetsgivare. Liknande förslag om att kunna få lönebidrag för sitt ordinarie jobb framförs i motionerna 2013/14:A257 av *Louise Malmström och Billy Gustafsson (S)* och 2013/14:A317 av *Annelie Karlsson och Christer Adelsbo (S)*. *Emma Henriksson och Désirée Pethrus (KD)* vill enligt motion 2013/14:A270 att en höjning av åldersgränsen för lönebidrag och arbetstekniska hjälpmedel ska utredas. *Helena Bouveng (M)* anser i motion 2013/14:A355 att situationen med lönebidragsanställningar för företag som inte har kollektivavtal bör ses över för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att ta sig in på arbetsmarknaden. *Kurt Kvarnström och Peter Hultqvist (S)* anser i motion 2013/14:A340 att kollektivavtal alltid ska vara en förutsättning för att bevilja samhällsstöd vid anställningar.

Utskottets ställningstagande

Insatser med anledning av FunkA-utredningens förslag

FunkA-utredningen (dir. 2011:59, dir. 2012:27) lämnade den 4 maj 2012 betänkandet *Sänkta trösklar – högt i tak. Arbete, utveckling, trygghet* (SOU 2012:31) med förslag till förstärkning och förändring av de arbetsmarknadspolitiska insatserna för personer med funktionsnedsättning. Utredningen lämnade därefter den 15 januari 2013 betänkandet *Arbetshjälpmedel och försäkringsskydd för arbete på lika villkor* (SOU 2012:92) med förslag om arbetsmarknadsförsäkringar och arbetshjälpmedel. Utredningens förslag har remissbehandlats.

Utskottet anser att det finns många bra initiativ i de betänkanden som presenterats av FunkA-utredningen. Det har nu dröjt mer än ett och ett halvt år sedan det första betänkandet avlämnades och nästan ett år sedan det sista betänkandet avlämnades. Regeringen har genomfört vissa delar, men ytterligare insatser behövs. Regeringen bör därför skyndsamt återkomma med förslag som tar sin utgångspunkt i FunkA-utredningens förslag och beaktar de remissvar som lämnats på utredningens förslag.

Vad utskottet nu har anfört bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2013/14:A295 (V) yrkande 2 och avslå motion 2013/14:A316 (S).

Insatser för personer med funktionsnedsättning

Utskottet anser, liksom Socialdemokraterna i motion 2013/14:A409, att en del av en fungerande arbetslinje måste innefatta att de som står längst från arbetsmarknaden ges möjligheter att leva på eget arbete utifrån de egna förutsättningarna. Inte minst den reformerade sjukförsäkringen innebär en ambitionshöjning när det gäller att tidigt se till att människors förmåga till arbete tas till vara och att uppmärksamma individers behov av omställning. Samtidigt ställer det höga krav på att samspelet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan fungerar väl. Socialdemokraterna föreslår i den nämnda motionen att vissa delar av dessa myndigheter slås ihop till en ny organisation med uppdrag att upphandla insatser för att bistå personer som har stora eller komplexa behov som inte kan tillgodoses inom den reguljära arbetsmarknadspolitiken.

I Arbetsförmedlingens återrapport till regeringen från den 15 mars 2013 om strategin för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011–2016 lyfts två typer av samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan fram som särskilt betydelsefulla för arbetet med att föra personer med funktionsnedsättning närmare arbetsmarknaden: det gemensamma uppdraget om tidiga och aktiva insatser för sjukskrivnas återgång i arbete och den finansiella samordningen inom rehabiliteringsområdet (Finsam).

Utskottet delar regeringens uppfattning att Arbetsförmedlingens gemensamma uppdrag med Försäkringskassan om tidiga och aktiva insatser för sjukskrivnas återgång i arbete är en central del i den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. Av budgetpropositionen för 2014 framgår att den långsiktiga satsningen på samarbetet förstärktes under 2012 och uppgår till 738 miljoner kronor under 2013. Denna satsning skapar enligt utskottet goda möjligheter att ge ett gemensamt stöd till de kunder som behöver arbetslivsinriktad rehabilitering som ett led till egen försörjning. Sedan den 1 februari 2012 sker en del av samarbetet genom en ny samarbetsmodell, gemensam kartläggning, som syftar till att den enskilde vid rätt tidpunkt ska få rätt insatser från rätt aktör. För att formulera och genomföra dessa insatser kan medverkan av andra aktörer behövas, inklusive vårdgivare, kommuner och arbetsgivare.

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) finner i sin granskning av den nya samarbetsmodellen (ISF 2013:3) att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan på ett övergripande plan har vidareutvecklat rehabiliteringssamverkan i linje med det uppdrag som de har fått av regeringen. De förändringar som har genomförts kan skapa förutsättningar för tjänstemän på lokal nivå att kunna erbjuda fler personer stöd och aktivitet samt att det numera kan komma att ske i ett tidigare skede i sjukfallen. Vidare innebär modellen att förutsättningarna för ett ökat informationsutbyte mellan ansva-

riga myndigheter, den enskilde och andra centrala aktörer har förbättrats. Samverkansmodellen skapar exempelvis förutsättningar för Arbetsförmedlingen att möta behandlande läkare innan myndigheten erbjuder aktiva rehabiliteringsinsatser. Detta kan göra det möjligt att skapa ett bättre beslutsunderlag för vilken insats som är bäst lämpad för den enskilde.

En annan viktig samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen för personer med funktionsnedsättning bedrivs inom ramen för ovan nämnda Finsam. Finsam bedrivs av samordningsförbund och är en frivillig samverkan mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, landsting samt en eller flera kommuner. Samordningsförbundets uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få rehabilitering som ger dem möjlighet att försörja sig själva. Syftet med den finansiella samordningen är att göra det möjligt för de samverkande myndigheterna att identifiera individernas totala behov av rehabilitering, vilket kan vara svårt för en enskild aktör. Målgruppen är individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser från flera av de samverkande parterna för att uppnå eller förbättra sin förmåga till förvärvsarbete. För 2013 avsattes 280 miljoner kronor till samordningsförbundets verksamhet och dessa medel bedöms förbrukas i sin helhet. Även utgifterna för 2014 beräknas till 280 miljoner kronor. Regeringen föreslår samma anslagsnivå för de kommande åren.

Utskottet välkomnar att samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har fått en förstärkt och mer långsiktig medelstilleddning. Utskottet välkomnar också de berörda myndigheternas gemensamma viljeinriktning att utveckla sitt samarbete, med syfte att skapa fler vägar tillbaka till arbetsmarknaden för den enskilde. De senaste årens fördjupade och förstärkta samarbete går enligt vad utskottet kan bedöma i just den riktning som efterlyses i Socialdemokraternas motion. Det är enligt utskottet därmed svårt att se ett behov av att genomföra en stor omorganisation och inrätta en ny myndighet. Dagens samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan fungerar väl och har getts förutsättningar att förbättras ytterligare inom den nuvarande organisationen. Någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida är inte nödvändig.

När det gäller utmaningarna för unga personer med funktionsnedsättning, som bl.a. tas upp i Miljöpartiets motion 2013/14:A396, kan utskottet konstatera att ett av de fyra delmålen för Arbetsförmedlingen i funktionshinderspolitiken är att andelen ungdomar under 30 år med en funktionsnedsättning som får en anställning eller utbildning ska öka årligen. Av Arbetsförmedlingens senaste återsrapport (Myndighetens sektorsansvar för funktionshinderspolitiken 2013-09-30) framgår att andelen ökade med 7,3 procent mellan andra tertialet 2012 respektive 2013. Detta motsvarar 5 870 unga under 30 år som gått till arbete eller reguljär utbildning, vilket är en ökning med 903 personer sedan 2012. Antalet som gått till arbete med eller utan stöd har ökat för både unga kvinnor och unga män. Nystartsjobb har ökat något för unga kvinnor och män. Antalet som har gått till reguljär utbildning har också ökat för unga kvinnor och unga män. Prioriteringen

av ungdomar med funktionsnedsättning medför också att SIUS används i stor omfattning för denna grupp. Under perioden januari till augusti 2013 har 1 482 unga fått ett arbete med SIUS-stöd. En förordningsändring den 1 februari 2013 har möjliggjort en kombination av SIUS och utvecklingsanställning. Detta har visat sig mycket positivt för gruppen unga och denna kombination har redan använts för över 450 personer.

Det är enligt utskottet naturligtvis positivt att Arbetsförmedlingens ungdomsmål i funktionshinderspolitiken tycks vara på väg att uppfyllas. Utskottet vill samtidigt betona att ungdomar med funktionsnedsättning kommer att fortsätta att vara en grupp i behov av särskilt stöd på arbetsmarknaden. Det är därför positivt att regeringen i budgetpropositionen för 2014 utöver redan tidigare initierade insatser bl.a. föreslår en satsning på utvecklingsanställningar vid Samhall, för att fler personer med funktionsnedsättning ska ges möjligheten att lämna sysselsättningsfasen. Unga ska prioriteras i satsningen.

Det är vidare viktigt att unga med funktionsnedsättning får individuellt anpassat stöd för att närma sig arbetsmarknaden. Utskottet noterar i sammanhanget att regeringen den 1 november 2013 gav Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i uppdrag att gemensamt initiera projekt för att pröva arbetslivsinriktade rehabiliteringsinsatser i enlighet med arbetsmetoden Supported Employment. Målgruppen för insatserna är unga med aktivitetsersättning. Personer med aktivitetsersättning som även har daglig verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, bör ges särskild prioritet enligt uppdragsbeskrivningen. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska vetenskapligt effektutvärdera hur insatserna enligt metoden Supported Employment påverkar möjligheten till arbetsmarknadsetablering för unga som har aktivitetsersättning på grund av nedsatt arbetsförmåga, jämfört med andra typer av insatser. Utskottet välkomnar utvärderingen, som i förlängningen kan förbättra precisionen i det stöd som unga med funktionsnedsättning erbjuds.

Utskottet har i sin behandling av 2014 års budgetalternativ ovan gjort samma bedömning som görs bl.a. i motionerna 2013/14:So252 (KD) och 2013/14:A299 (KD) om att attityden hos många arbetsgivare, inte minst inom den offentliga sektorn, skulle behöva förändras så att de ser kapaciteten hos exempelvis personer med funktionsnedsättning som saknar arbete, snarare än deras arbetslöshet. Målet bör naturligtvis i första hand vara att kunna anställa personer med funktionsnedsättning, men även andra sätt att ge arbetslivserfarenhet, exempelvis genom praktikplatser, kan vara värdefulla. Utskottet vill i sammanhanget som exempel lyfta fram det praktikantprogram i statliga myndigheter som påbörjades den 1 januari 2013 och som ska bedrivas under minst tre år. Dessa insatser ska i normalfallet omfatta arbetspraktik på tre plus tre månader. Enligt uppgift i budgetpropositionen hade myndigheterna fram till den 1 juni 2013 lämnat besked om att man avsåg att ta emot sammanlagt ca 1 800 praktikanter inom ramen för programmet.

Avslutningsvis vill utskottet med anledning av motionerna 2013/14:A371 (S) och 2013/14:A409 (S) yrkande 18 framhålla att det är positivt att tiden till en funktionshinderskod har minskat med tio dagar för gruppen unga under 30 år. Samtidigt är det oroande att tiden till funktionshinderskod har ökat som helhet för målgruppen samt bland utrikes födda. En förklaring som nämns i budgetpropositionen är att vissa typer av funktionsnedsättningar enligt Arbetsförmedlingen kan vara svåra att identifiera och verifiera samtidigt som antalet arbetssökande med dessa nedsättningar ökar. En annan förklaring kan enligt Arbetsförmedlingen vara att det, i många fall, tar lång tid att få fram ett läkarutlåtande från sjukvården. Utskottet utgår från att regeringen noga följer upp Arbetsförmedlingens och övriga myndigheters arbete med att förkorta tiden från att en arbetssökande blir inskriven vid Arbetsförmedlingen till att en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är identifierad och registrerad.

Utskottet ser mot bakgrund av det anförda inte något behov av uttalanden till regeringen från riksdagens sida och avstyrker motionerna 2013/14:So252 (KD) yrkande 4, 2013/14:A299 (KD) yrkandena 1–3 och 5–7, 2013/14:A314 (S) yrkande 1, 2013/14:A356 (M), 2013/14:A371 (S), 2013/14:A378 (M) yrkande 2, 2013/14:A396 (MP) yrkandena 1–3 och 2013/14:A409 (S) yrkandena 18 och 19.

Lönebidrag

Lönebidrag är ett ekonomiskt stöd till arbetsgivare för personer som har funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga och som anvisats anställning hos arbetsgivaren. Stödet syftar till att möjliggöra anställning på den reguljära arbetsmarknaden. Utskottet noterar att det i Arbetsförmedlingens återslag Personer med lönebidrag samt tidig identifiering av funktionsnedsättning från den 14 juni 2013 redovisas att sammansättningen av gruppen anställda med lönebidrag inte har förändrats nämnvärt mellan 2010 och första tertialen 2013. Om man lägger till siffrorna från Arbetsförmedlingens återslag från 2012, som redogjordes för i förra årets budgetbetänkande (bet. 2012/13:AU2), kan man utläsa att sammansättningen av gruppen ser i princip likadan ut från 2008. Antalet anställda med lönebidrag har dock minskat från ca 70 000 personer 2008 till ca 44 000 personer första tertialen 2013. Minskningen kan förklaras med att antalet trygghetsanställningar samtidigt har ökat i stor omfattning. En hög andel, ca 60 procent, av personerna med lönebidrag är 45 år eller äldre, vilket gäller för hela den undersökta perioden. Utskottet noterar att det av Arbetsförmedlingens statistik dock går att se en viss tendens till minskning av antalet personer i den högsta ålderskategorin (över 55 år), samtidigt som andelarna personer i de yngre kategorierna, både upp till 24 år och mellan 25–34 år, har ökat något. Fördelningen mellan könen är ungefär 60 procent män och 40 procent kvinnor. När det gäller utbildningsnivå så har över en tredjedel av personerna med lönebidrag endast förgymnasial utbild-

ning, även om denna andel har minskat något under senare år samtidigt som andelen personer med gymnasial eller eftergymnasial utbildning har ökat något.

Ett antal motioner har väckts gällande olika frågor om lönebidrag, exempelvis om nivån på taket i lönebidragssystemet och om möjligheten att lämna stöd till redan anställda. Andra motioner gäller bl.a. en höjning av åldersgränsen för lönebidrag och arbetstekniska hjälpmedel samt möjligheten för arbetsgivare utan kollektivavtal att anställa personer med lönebidrag. Utskottet noterar inledningsvis att FunkA-utredningen föreslår en större reform av de arbetsmarknadspolitiska stöden till personer med funktionsnedsättning. Reformen skulle innebära att ett antal stödformer, däribland lönebidrag, avskaffades och ersattes av två nya former av lönestöd: lönestöd för utveckling och lönestöd för trygghet.

I fråga om nivån på taket i lönebidragssystemet finns det skäl att på nytt lyfta fram Statskontorets rapport 2011:34 Subventionerade anställningar – En kartläggning, där en successiv höjning av den bidragsgrundande lönekostnaden redovisas. Av rapporten framgår även att medellönen för personer anställda med lönebidrag har stigit från ca 17 000 kronor 2005 till ca 20 000 kronor 2010. Vidare framgår bl.a. att det genomsnittliga bidraget per månad och heltidstjänstgörande för lönebidrag var ca 14 900 kronor 2010. Utskottet noterar även att det i FunkA-utredningen (SOU 2012:31 s. 313 ff.) förordas en höjning av taket för den bidragsgrundande lönekostnaden för de lönestöd som utredningen föreslår ska ersättas, däribland lönebidragen. I utredningen görs bedömningen att gapet mellan den bidragsgrundande lönekostnaden och de anställdas faktiska lönenivå medför att sambandet i princip är obefintligt mellan bidragets storlek till arbetsgivaren och arbetstagarens grad av nedsatt arbetsförmåga. För att öka legitimiteten för de särskilda lönestöden och möjliggöra fler anställningar för personer med funktionsnedsättning behöver sambandet stärkas mellan individens arbetsförmåga och lönesubventionens storlek. I utredningen föreslås därför att den lönestödsgrundande lönekostnaden ska uppgå till en bruttolön om högst 0,45 prisbasbelopp. År 2013 motsvarar detta 20 025 kronor per månad. Utskottet kan konstatera att FunkA-utredningens förslag i sin helhet skulle innebära stora förändringar av stöden för personer med funktionsnedsättnings möjligheter att delta på arbetsmarknaden. Förslagen bereds nu inom Arbetsmarknadsdepartementet och utskottet anser att denna beredning bör avvaktas.

Flera motioner innehåller förslag om att se över möjligheten att kunna erbjuda lönebidrag hos en arbetstagares befintliga arbetsgivare om arbetstagaren skulle drabbas av nedsatt arbetsförmåga. Utskottet noterar att FunkA-utredningen föreslår att de lönestöd som ska ersätta lönebidrag kan lämnas till en befintlig arbetsgivare som fullgjort sin rehabiliteringsskyldighet för en arbetstagare vars arbetsförmåga har försämrats under pågående anställning (SOU 2012:31 s. 316). Utskottet anser även i denna del att beredningen av utredningens förslag bör avvaktas.

Frågan om att höja åldergränsen för lönebidrag för att möjliggöra arbete för personer med funktionsnedsättning efter att de fyllt 65 år har behandlats av utskottet vid upprepade tillfällen, senast i förra årets budgetbetänkande (bet. 2012/13:AU2). Som utskottet har framhållit vid tidigare behandling av frågan finns det ett par tillkännagivanden från riksdagen i frågan (bet. 1999/2000:AU1, rskr. 1999/2000:83 och bet. 2005/06:AU1, rskr. 2005/06:109). Innebörden av dessa tillkännagivanden och hur regeringen har hanterat dem har redogjorts för i detalj i senare års budgetbetänkanden. Alliansregeringen har bl.a. förklarat att frågan om vem som ska ha rätt till ett arbetsmarknadspolitiskt program måste bedömas utifrån det övergripande målet att bryta utanförskapet för dem som står längst från arbetsmarknaden och att de arbetsmarknadspolitiska resurserna i första hand ska riktas till dessa arbetsökande. Regeringen tillade att de personer som det nu gällde normalt inte tillhör denna grupp. Utskottet ställer sig fortfarande bakom regeringens uttalande i frågan. Utskottet anser inte heller att det finns skäl att höja åldersgränsen för arbetstekniska hjälpmedel.

När det gäller frågan om kollektivavtal vid olika typer av samhällsstöd, exempelvis att anställa personer med lönebidrag, vill utskottet påminna om att regeringen i juni 2011 beslutade om en ändring i förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Genom ändringen har kravet på att en anvisning till en anställning med lönebidrag endast får ske om lön och andra anställningsförmåner följer av kollektivavtal eller är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal inom branschen lättats upp något. Numera ska likvärdighet gälla ”i väsentliga delar”. Bakgrunden till ändringen var att arbetsgivare utan kollektivavtal på tjänstemannaområdet förlorade möjligheten att hos de partsägda försäkringsbolagen teckna nödvändiga tilläggsförsäkringar för anställda med lönebidrag. Det försvarade Arbetsförmedlingens arbete med att hitta anställningar för personer med lönebidrag och med förordningsändringen ville regeringen försöka komma till rätta med problemet. Utskottet konstaterar att det således inte föreligger något hinder för företag utan kollektivavtal att anställa någon med lönebidrag, så länge företaget uppfyller kravet om att lön och andra anställningsförmåner i väsentliga delar motsvarar kollektivavtal. Utskottet noterar vidare att FunkA-utredningen innehåller ett förslag om att ett krav för att få anvisa någon till anställning med lönestöd är just att lön och andra anställningsförmåner följer av kollektivavtal eller är i väsentliga delar likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal inom branschen, dvs. samma ordning som gäller redan i dag.

Utskottet, som inte heller i övrigt finner skäl till några initiativ med anledning av motionerna om lönebidrag, avstyrker med det ovan anförda motionerna 2013/14:A205 (S), 2013/14:A231 (KD), 2013/14:A232 (S), 2013/14:A247 (S), 2013/14:A257 (S), 2013/14:A270 (KD), 2013/14:A317 (S), 2013/14:A330 (C), 2013/14:A340 (S), 2013/14:A342 (S), 2013/14:A355 (M) och 2013/14:A392 (S).

Sociala företag och arbetskooperativ som en del av arbetsmarknadspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om villkoren för sociala företag och arbetskooperativ.

Jämför reservationerna 16 (MP) och 17 (V).

Motionerna

Miljöpartiet behandlar de sociala företagens roll inom arbetsmarknadspolitiken i motion 2013/14:N210 av *Jonas Eriksson m.fl.* Partiet anser att det inom ramen för arbetsmarknadspolitiken måste läggas större fokus på att vidga arbetsmarknaden genom att fler sociala företag skapas och utvecklas. Ett flertal stöd borde enligt partiet omstruktureras och paketeras som ett ”socialt företags-kit”. Stödet för särskild näringshjälp behöver omstruktureras så att det kan användas i praktiken (*yrkande 16*). Det ska t.ex. vara tillräckligt att man startar ett socialt företag med människor som bedöms ha något slags arbetshinder för att få särskild näringshjälp. Partiet anser även att det bör tydliggöras att utvecklingsanställning och trygghetsanställning huvudsakligen är ett stöd till sociala företag, så som Samhallutredningen Inte bara Samhall (SOU 2003:56) betonar (*yrkande 17*). Vidare bör modellen med förhöjt anordnarbidrag till sociala företag med 300 kronor per dag enligt förslaget från utredningen Från socialbidrag till arbete (SOU 2007:2) utredas (*yrkande 18*). Stödet förberedande insatser ska tydliggöras som en lämplig åtgärd för att förbereda starten av ett socialt företag (*yrkande 19*). Partiet vill även att stödet för arbetsbiträde ska tydliggöras som ett stöd till sociala företag för att anställa handledare eller verksamhetsledare (*yrkande 20*). Därutöver föreslås att Arbetsförmedlingen i högre grad ska upphandla tjänster av den sociala ekonomins organisationer i enlighet med förslaget i nämnda SOU 2007:2 (*yrkande 21*).

Vänsterpartiet framhåller i motion 2012/13:A295 av *Josefin Brink m.fl.* sociala arbetskooperativ som en verksamhetsform som gett goda resultat med ökad livskvalitet för dem som deltagit i dem. Frågan om möjlighet till statlig medfinansiering av den här typen av verksamheter är oklar, och dagens statsbidragssystem är inte anpassade för sådan verksamhet. Partiet vill därför att regeringen återkommer med förslag om hur reglerna för statsbidrag kan ändras så att sociala arbetskooperativ ges möjlighet till statligt stöd (*yrkande 4*). Enligt partiet finns det också andra verksamheter som visat sig fungera för att personer med psykisk funktionsnedsättning ska kunna få in en fot på arbetsmarknaden. Ett exempel är den typ av samarbetsprojekt som organisationen Fountain House har med vissa arbetsgivare om s.k. övergångsansättningar. Partiet anser att Arbetsförmedlingen bör få i uppdrag att, tillsammans med intresseorganisationer, se över förutsättning-

arna för att teckna avtal om övergångsanställningar för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt Fountain House-modellen med arbetsgivare över hela landet (*yrkande 5*).

Flera enskilda motionärer framställer också yrkanden om sociala företag och arbetskooperativ. *Elisabeth Björnsdotter Rahm* och *Saila Quicklund (M)* menar i motion 2013/14:A300 att regeringen borde se över förutsättningarna för regelverken för sociala företag. *Christer Adelsbo m.fl. (S)* anser i motion 2013/14:A343 att regeringen bör skapa bättre möjligheter för långtidsarbetslösa, långtidssjukskrivna och personer som får ekonomiskt bistånd att bli företagare. I motion 2013/14:A344 vill *Christer Adelsbo m.fl. (S)* att sociala företag ska användas för matchning till jobb vid tillväxtsatsningar.

Utskottets ställningstagande

I motionerna 2013/14:N210 (MP) yrkandena 16–21, 2013/14:A295 (V) yrkandena 4 och 5, 2013/14:A300 (M), 2013/14:A343 (S) och 2013/14:A344 (S) berörs olika aspekter av sociala företag. Utskottet har behandlat liknande motionsyrkanden vid upprepade tillfällen, senast i betänkande 2012/13:AU2. Företagen kan vara av olika karaktär där arbetsinsatsen i hög grad anpassas till medarbetarnas förmåga och behov av stöd. Majoriteten av medarbetarna i arbetsintegrerande sociala företag är personer som t.ex. på grund av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, långtidssjukskrivning eller långtidsarbetslöshet inte fått möjlighet att etablera sig på eller förlorat kontakten med arbetsmarknaden.

Utskottet står fast vid sin tidigare framförda uppfattning att sociala företag kan spela en viktig roll i arbetsmarknadspolitiken. Sociala företag kan underlätta inträdet i arbetslivet för de människor som bedöms ha svårast att klara konkurrensen på den reguljära arbetsmarknaden. Vidare kan de sociala företagen enligt utskottets uppfattning bidra till att integrera människor i samhället och arbetslivet. Genom sociala företag kan även möjligheter öppnas för de personer som står längst från arbetsmarknaden att bli entreprenörer och företagare.

Utskottet har under de senaste årens behandling av liknande motionsyrkanden framhållit en rad insatser på området från regeringen och olika myndigheter. Till dessa åtgärder hör en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag som regeringen fattade beslut om i juni 2010 och två rapporter till följd av handlingsplanen, dels en rapport från Tillväxtverket från mars 2011, dels en rapport som Tillväxtanalys överlämnade i december 2011. I rapporten från Tillväxtanalys föreslogs bl.a. att regeringen borde ge Tillväxtverket i uppdrag att upprätthålla ett manuellt register över arbetsintegrerande sociala företag. I rapporten framkommer vidare att arbetsintegrerande sociala företag får del av befintliga statliga finansieringsinsatser, t.ex. företagslån genom Almi eller regionalt bidrag till företagsutveckling, även om det inte är speciellt vanligt. Tillväxtanalys anser att de

befintliga stödförordningarna för företagsstöd inte borde justeras i syfte att underlätta för arbetsintegrerande sociala företag att hitta finansiering. Andra åtgärder som har vidtagits på området är en handbok i form av en webbplats (Sofisam) om samarbetet mellan myndigheter och arbetsintegrerande sociala företag som lanserades i april 2010 och Upphandlingsutredningens delbetänkande På jakt efter den goda affären – Analys och erfarenheter av den offentliga upphandlingen (SOU 2011:73), där sociala företags möjlighet att delta i offentliga upphandlingar berördes. Utskottet anser att det omfattande arbete som regeringen och olika myndigheter har utfört på området förtjänar uppmärksamhet och uppskattning.

Utskottet noterar att regeringen och dess myndigheter har fortsatt att jobba aktivt med frågor om sociala företag. Som exempel har regeringen deltagit i beredningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 346/2013 av den 17 april 2013 om europeiska fonder för socialt företagande (Eusef), som implementerades i Sverige i juni 2013. Eusef är en form av certifiering för fonder som syftar till att underlätta för investerare att hitta fonder vars fokus är att investera i samhällsnyttig verksamhet. Tanken är att det ska underlätta för arbetsintegrerande sociala företagare att hitta finansiering. Regeringen har också gett Tillväxtverket i uppdrag att prioritera socialt företagande (N2012/6411/ENT), och myndigheten arbetar med det på flera olika sätt. Som exempel har myndigheten inlett ett samarbete med SCB om att skapa förutsättningar för en kontinuerlig uppföljning av utvecklingen för sociala företag samt inlett en dialog med berörda aktörer om hur de tillsammans kan verka för att de företag som har behov och förutsättningar att få lån i bank också ska få det. Vidare har Tillväxtverket också beviljat projektmedel för utveckling av ”nya tjänster” på området finansiering och kapitalförsörjning till socialt företagande, sociala innovationer och samhällsentreprenörskap. Som framhållits ovan var ett av förslagen från Tillväxtanalys i rapporten från 2011 att ett register över arbetsintegrerande sociala företag borde tas fram. Utskottet noterar med tillfredsställelse att ett sådant register nu finns på webbplatsen Sofisam, som bl.a. Tillväxtverket ligger bakom. Det är också positivt att såväl antalet arbetsintegrerande sociala företag som antalet anställda i dessa företag har ökat under senare år enligt statistik från Tillväxtverket.

Utskottet välkomnar att regeringen bedriver ett aktivt och framåtskriande arbete när det gäller sociala företag och dessa företags roll inom arbetsmarknadspolitiken. Utskottet finner inte skäl att ta några nya initiativ med anledning av motionerna på området.

Med det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2013/14:N210 (MP) yrkandena 16–21, 2013/14:A295 (V) yrkandena 4 och 5, 2013/14:A300 (M), 2013/14:A343 (S) och 2013/14:A344 (S).

Frivilliginsatser som en del av arbetsmarknadspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om frivilliginsatser som en del av arbetsmarknadspolitiken.

Motionerna

Betty Malmberg (M) belyser i motion 2013/14:A268 förutsättningarna för ett ökat behov av samhällsinsatser och användandet av samhällets resurser. Hon anser att om det skulle gå att använda friställda eller personer som får försörjningsstöd till att göra en samhällsinsats under en dag per vecka skulle både samhället och den enskilde bli vinnare. *Anita Brodén (FP)* lyfter i motion 2013/14:A302 fram samhällets ansvar för att underlätta frivilliginsatser (*yrkande 1*). Hon anser att arbetslösa med bibehållen a-kassa ska kunna utföra frivilliginsatser i föreningsvärlden, vården och skolan i väntan på ett "riktigt" jobb. En sådan ordning kan minska arbetslösheten och ge många arbetslösa en bättre självkänsla och inte minst göra tillvaron bättre för barn och äldre. Samhället bör medverka till att förmedla dessa tjänster och hjälpa till med legitimation och försäkring (*yrkande 2*).

Utskottets ställningstagande

I motionerna 2013/14:A268 (M) och 2013/14:A302 (FP) yrkandena 1 och 2 framförs likartade förslag om att möjliggöra för arbetslösa att delta i stödjande uppgifter i välfärden. Båda motionärerna anser att en sådan ordning skulle vara positiv både för de arbetslösa personer som skulle delta i utförandet av uppgifterna och för samhället i stort. Ett liknande förslag behandlades av utskottet i förra årets budgetbetänkande (bet. 2012/13:AU2). Utskottet avstyrkte förslaget. Enligt utskottets bedömning har det inte uppstått några nya omständigheter som skulle motivera att utskottet bör ompröva sitt ställningstagande. Utskottet vill dock på nytt påminna om att det inte är vare sig möjligt eller lämpligt att direkt jämställa människors värdefulla, men frivilliga och ideella engagemang, med behovet av sysselsättning för personer som står till arbetsmarknadens förfogande och som får någon form av samhällsersättning. Det frivilliga engagemanget är också i många fall kopplat till egna anhöriga. Utskottet anser att arbetsuppgifter som är nödvändiga för en verksamhet som huvudregel ska utföras av anställda. Inom ramen för t.ex. arbetspraktik eller jobb- och utvecklingsgarantins sysselsättningsfas kan det emellertid vara aktuellt att ge arbetssökande chansen att utföra uppgifter som ligger nära verksamhetens behov, för att ge dessa personer en chans att närma sig arbetsmarknaden. Sådana insatser görs dock med anställning som mål. I sammanhanget

bör framhållas att det för arbetsgivare som tar sig an arbetssökande med längre arbetslöshetstid ges goda möjligheter till stöd, både i form av löne-subventioner och i form av stöd till handledning.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2013/14:A268 (M) och 2013/14:A302 (FP) yrkandena 1 och 2.

Norden som en gemensam arbetsmarknad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med förslag på åtgärder för att göra Norden till en gemensam arbetsmarknad.

Jämför reservation 18 (MP).

Motionen

Åsa Torstensson m.fl. (C, FP, KD, MP) framhåller i motion 2013/14:U315 yrkande 3 behovet av åtgärder för att göra Norden till en fullt ut gemensam arbetsmarknad. Som exempel på åtgärder nämns arbetslösas möjlighet att få ta med praktikersättning till ett annat nordiskt land, förtydligande av a-kassereglerna och en översyn av studiemedels- och föräldrapenningsreglerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har behandlat liknande motioner tidigare, senast i betänkande 2012/13:AU2. Utskottet delar ambitionen i motionen att utveckla det nordiska samarbetet i syfte att motverka gränsöverskridande problem och underlätta rörligheten på en växande nordisk arbetsmarknad.

Utskottet noterar att Sverige är ordförandeland i Nordiska ministerrådet under 2013. Under ordförandeskapet har arbetet med att undanröja gränshinder mellan de nordiska länderna varit en prioriterad fråga och frågor om gränshinder har på flera sätt varit uppmärksammade. Vid Nordiska rådets session i oktober 2013 antogs en ny strategi- och handlingsplan som kommer att träda i kraft den 1 januari 2014. Handlingsplanen innebär att Gränshinderforum, som sedan 2007 har haft i uppdrag att främja den fria rörligheten i Norden, kommer att ersättas av ett gränshinderråd. Syftet är att stärka och effektivisera gränshinderarbetet. Inrättandet av Gränshinderrådet innebär bl.a. att arbetet kommer att kopplas tätare till den politiska ledningen i Nordiska ministerrådet. Dessutom får Gränshinderrådets nationella representanter ett tydligare uppdrag att samarbeta med de aktörer som kan bidra till att ta bort gränshinder för individer och företag i Norden. Detta samarbete omfattar bl.a. ländernas departement och myndig-

heter, parlamentariker och de gränsregionala informationstjänsterna. Den nya formen för nordiskt gränshinderarbete kommer att bidra till ett effektivare arbete för att riva gränshinder och öka rörligheten i Norden.

Utskottet är positivt till det arbete som pågår för att minska gränshinder mellan de nordiska länderna och välkomnar den handlingsplan för gränshinderarbete som Nordiska rådet antagit under Sveriges ordförandeskap.

Utskottet anser att de krav om åtgärder som ställs i motionen är väl tillgodosedda. Motionen 2013/14:U315 (C, FP, KD, MP) yrkande 3 kan därför avslås.

Dokumentation vid kommunala arbetsmarknadsinsatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om krav på dokumentation av kommunala arbetsmarknadsinsatser.

Jämför reservation 19 (SD).

Motionen

Mattias Karlsson (SD) vill i motion 2013/14:A404 att regeringen ska föreslå att det införs ett lagstadgat krav på dokumentation av kommunala arbetsmarknadsinsatser. Motionären pekar på att Socialstyrelsen tidigare har framfört önskemål om införandet av ett lagstadgat krav på samlad och systematisk dokumentation. Enligt motionen är det viktigt att det går att utvärdera och jämföra effekterna av skattefinansierade insatser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar på ett generellt plan motionärens inställning att det är viktigt att kunna utvärdera och jämföra effekterna av skattefinansierade insatser, i det här fallet arbetsmarknadspolitiska åtgärder i kommunal regi. Inte minst är det viktigt för att kunna avgöra vilka insatser som är framgångsrika och vilka insatser som fungerar mindre bra och därför kan behöva ses över.

I den mån kommunala insatser på arbetsmarknadsområdet inte utförs som en del av den statliga arbetsmarknadspolitiken får de anses vara ett komplement till denna. Utskottet anser att ett område där den funktion som kommunala insatser har som komplement framträder extra tydligt är insatser för unga utanför arbetsmarknaden. Som framhålls i den nyligen presenterade utredningen *Unga* som varken arbetar eller studerar – statistik, stöd och samverkan (SOU 2013:74) är praktik i olika former en vanlig arbetsmarknadsinsats på kommunal nivå. Utredningen pekar på att det kan finnas behov av att resultaten av bl.a. kommunala insatser följs

upp och av att ny kunskap skapas för att på ett ändamålsenligt sätt åstadkomma en mer kunskapsbaserad verksamhet på området. I linje med det föreslår utredningen bl.a. att Socialstyrelsen, eller en annan lämplig myndighet, ska få i uppdrag att utreda förutsättningarna för, och om möjligt, genomföra en studie om unga personer som deltagit i arbetsmarknadsrelaterade insatser. Studien ska sedan ligga till grund för en ökad kunskap om kommunala arbetsmarknadsinsatser för unga och vilka insatser som är verk samma. Utredningen föreslår även att kunskapsområdet arbetsmarknadsinsatser för ungdomar med ekonomiskt bistånd i fortsättningen ska ingå i överenskommelserna om en evidensbaserad praktik för god kvalitet inom socialtjänsten som staten och Sveriges Kommuner och Landsting årligen träffar. Utskottet kommer att följa den vidare behandlingen av utredningens förslag med intresse.

Utskottet vill även framhålla det uppföljnings- och utvärderingsprojekt om arbetsmarknadspolitik i kommunerna som utskottet beslutade om i oktober 2011. Projektet utfördes av Uppsala universitet genom Katarina Thorén, då fil.dr. i socialt arbete vid universitetets sociologiska institution. Projektet avrapporterades i form av en kunskapsöversikt. För att sprida kunskap och stimulera till debatt bjöd utskottet den 24 maj 2012 in till ett offentligt seminarium om arbetsmarknadspolitik i kommunerna. Kunskapsöversikten och de stenografiska uppteckningarna från seminariet återfinns i rapporten Arbetsmarknadspolitik i kommunerna (2011/12:RFR15).

Utskottet värdesätter de insatser som görs på den kommunala nivån för att få fler i arbete, såväl för unga arbetslösa som för hela kollektivet av individer som står utanför arbetsmarknaden. Dokumentation eller utvärdering av sådana insatser är en komplex fråga, dels för att insatserna kan skilja sig i karaktär från en kommun till en annan, dels för att olika kommuner har olika förutsättningar att ta sig an frågan. Utskottet, som alltså tidigare visat intresse för frågan och tagit initiativ till att stimulera debatten om arbetsmarknadspolitik i kommunerna, välkomnar det utredningsarbete som bedrivs i frågan.

Utskottet anser inte att det finns skäl att med anledning av motion 2013/14:A404 (SD) vidta några ytterligare åtgärder och avstyrker därför motionen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Förslag om ändring i Arbetsförmedlingens registerlag, punkt 2 (MP, V)

av Mehmet Kaplan (MP) och Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:A327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 och avslår proposition 2013/14:1 utgiftsområde 14 punkt 2.

Ställningstagande

Aktivitetsrapporterna har medfört stora risker för att arbetslösa rapporterar in uppgifter om personliga förhållanden som kan vara känsliga och i dag i många fall sekretessbelagda. Det kan t.ex. handla om vård enligt socialtjänstlagen eller åtgärder enligt utlänningslagen. Sådana uppgifter får Arbetsförmedlingen i dag inte hantera. Regeringen föreslår därför i budgetpropositionen att reglerna för vilka känsliga personuppgifter som Arbetsförmedlingen får hantera utvidgas. Förslaget har ifrågasatts av Datainspektionen.

Vi är motståndare till systemet med aktivitetsrapporter. Den föreslagna utvidgningen av reglerna för vilka integritetskänsliga uppgifter Arbetsförmedlingen får hantera i sina register stärker vår uppfattning ytterligare. Vid en sådan kartläggning av människors personliga förhållanden måste lagstiftaren kunna belägga att det man uppnår med åtgärden står i proportion till integritetskränkningen. Vi anser inte att det finns några belägg för att aktivitetsrapporterna skulle medföra några positiva resultat för vare sig enskilda eller samhället som kan motivera en sådan integritetsrisk.

Riksdagen bör därför avslå förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Det innebär att utskottet tillstyrker motion 2013/14:A327 yrkande 3 (V) och avstyrker proposition 2013/14 utgiftsområde 14 punkt 2.

2. Arbetsmarknadspolitikens inriktning, punkt 3 (S)

av Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S) och Kerstin Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,
bifaller delvis motionerna

2013/14:So624 av Hillevi Larsson m.fl. (S) yrkande 2,

2013/14:N351 av Lars Eriksson m.fl. (S) yrkande 2 och

2013/14:A373 av Jan-Olof Larsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motion

2013/14:Sf264 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

För oss socialdemokrater är arbetslinjen ett uttryck för en politisk värdering – alla ska göra rätt för sig och kunna känna delaktighet i samhället. Staten har ett ansvar att föra en politik som syftar till full sysselsättning, och individen har ett ansvar att sträva efter sysselsättning för egen del. Arbetslinjen innebär att alla som kan arbeta ska ha både en möjlighet och en skyldighet att göra det.

Med vår politik vill vi skapa frihet för människor att forma sina egna liv, uppmuntra utveckling och se möjligheter. Målet är arbete åt alla – full sysselsättning. En starkare arbetslinje är vårt medel att nå dit. Genom att förbättra människors villkor, möjligheter till utveckling och bekämpa arbetslöshet läggs grunden för tillväxt och välfärd. För varje människa är det egna arbetet grunden för försörjning och för friheten att kunna göra egna val i livet. Att arbeta ska alltid löna sig. Ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra arbetsmarknadspolitikerna, och alla former av diskriminering ska aktivt motarbetas.

Om anställda framöver ska kunna möta företagets behov kommer det att krävas prestationer på allt högre kompetensnivåer. För att konkurrera med kunskap måste arbetskraften vara tillräckligt kompetent. Regeringspolitikens inriktning att subventionera fram allt fler låglönejobb går i motsatt riktning. Att hänga med i kunskapsutvecklingen kräver breda och medvetna insatser på många områden. Ett perspektiv som det talas för lite om är vad som händer med kompetensnivån i samhället under längre perioder av hög arbetslöshet. Särskilt skadlig är ungdoms- och långtidsarbetslösheten. Att pressa tillbaka ungdoms- och långtidsarbetslösheten är i sig ett viktigt sätt att hålla kompetensnivåerna uppe.

För att den samlade ekonomiska politiken ska ta tydligare steg mot full sysselsättning behöver ett sysselsättningspolitiskt ramverk utvecklas, ett ramverk med ett övergripande mål som tydliggör politikens inriktning. Det stärker styrningen inom Regeringskansliet och myndigheter för att lyfta fram nya förslag som verkar i riktning mot full sysselsättning. Ramverket ska följa utvecklingen i sysselsättningsgraden, antalet arbetade timmar och arbetslösheten. Vi socialdemokrater har slagit fast ett tydligt mål för jobben: Sverige ska mellan 2014 och 2020 öka antalet kvinnor och män som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin så mycket att vi når målet om lägst arbetslöshet i EU. Ett ambitiöst mål ska följas av en kraftfull politik med fokus på jobben. Då krävs ordning och reda i de offentliga finanserna, en aktiv näringspolitik, investeringar i människors kunskaper och kompetens och en fungerande välfärd.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motion 2013/14:A409 (S) yrkandena 2 och 3 tillstyrks och att motionerna 2013/14:N351 (S) yrkande 2, 2013/14:So624 (S) yrkande 2 och 2013/14:A373 (S) yrkandena 1 och 2 tillstyrks delvis.

3. Arbetsmarknadspolitikens inriktning, punkt 3 (MP)

av Mehmet Kaplan (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Sf264 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 9 och avslår motionerna

2013/14:So624 av Hillevi Larsson m.fl. (S) yrkande 2,

2013/14:N351 av Lars Eriksson m.fl. (S) yrkande 2,

2013/14:A373 av Jan-Olof Larsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Friår är en arbetsmarknadsreform som ger människor med fast förankring på arbetsmarknaden möjlighet att prova något annat under upp till ett år, samtidigt som en arbetslös person får möjlighet att ta det vikariat som uppstår. Friåret är en mänsklig reform som ökar rörligheten på den stelbenta svenska arbetsmarknaden. När det finns ekonomisk möjlighet att ta ledigt från jobbet under ett år vågar fler människor prova en affärsidé som kan leda till nya företag och nya jobb. Friåret möjliggör för människor att skola om sig till en annan bransch, något som är svårt att åstadkomma som vuxen i dag, eller ägna familjen all sin uppmärksamhet efter att föräldraledighetsdagarna är uttagna.

För personer utan förankring på arbetsmarknaden är friårsreformen en möjlighet att få ett ”riktigt” arbete, till skillnad från de ofta konstruerade arbeten som finns i dagens arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Det är viktigt att studera de utvärderingar som gjorts och anpassa friårsreformen efter dagens arbetsmarknad. Eftersom arbetslöshetsförsäkringen inte är indexerad är det exempelvis inte längre möjligt att försörja sig på 85 procent av a-kassan, vilket var den nivå som friårstagare fick under 2005–2007. Det är också värt att pröva om friårsvikariatet ska villkoras mot en viss tid i arbetslöshet (t.ex. sex månader) för att undvika fusk och att se över hur tilldelningen av friårsplatser kan ske utan att det blir godtyckligt och upplevs som orättvist.

Det är också värt att studera Finland, där man framgångsrikt har infört ”alterneringsledighet” för dem som jobbat i tio år och där den alterneringslediga ersätts med en arbetslös person. Det finländska exemplet visar att friårssystem kan vara hållbara även på längre sikt. Det är värt att diskutera om Finlands begrepp, alterneringsledighet, är bättre, eller kanske ”förändringsår”, vilket visar tydligare vad friåret innebär för alla inblandade.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motion 2013/14:Sf264 (MP) yrkande 9 tillstyrks.

4. Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet, punkt 4 (S)

av Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S) och Kerstin Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:A372 av Meeri Wasberg och Helén Pettersson i Umeå (båda S),

2013/14:A374 av Lennart Axelsson och Matilda Ernkrans (båda S) och

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 4 och

avslår motionerna

2013/14:K394 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 9,

2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 7,

2013/14:A252 av Jan Ericson (M),

2013/14:A291 av Ann-Britt Åsebol (M),

2013/14:A296 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 1–6 och 10,

2013/14:A299 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 4,

2013/14:A301 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 2 och 3,

2013/14:A335 av Lars Beckman (M),

2013/14:A354 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M),

2013/14:A362 av Johan Hultberg (M) yrkandena 1 och 2 samt
2013/14:A370 av Meeri Wasberg (S).

Ställningstagande

Arbetsmarknadspolitiken och Arbetsförmedlingens arbete måste förändras för att fokusera på jobb. De arbetssökande ska kunna förvänta sig professionellt stöd och engagemang som ska syfta till egen försörjning genom arbete.

Vi vill att Arbetsförmedlingen ska få använda resurserna friare och att arbetsförmedlarna måste få använda sin professionella kompetens. Därför bör regelstyrningen minska. Arbetsförmedlingen bör i stället tydligare styra mot och följa upp resultatet, dvs. om människor kommer i arbete eller inte. Olika individer och olika situationer kräver helt olika insatser. Detta vet de som jobbar på Arbetsförmedlingen, men i dag har de inte möjlighet och frihet att använda sin kunskap på bästa sätt för att det ska leda till jobb för den arbetssökande. Ju längre vägen är till arbete för den arbetslöse, desto viktigare är det att insatserna kan användas utifrån individens förutsättningar och att arbetsförmedlaren verkligen har tid att jobba med individen.

Även arbetsgivarna bör kunna förvänta sig att Arbetsförmedlingen har tid och resurser att hjälpa dem att få tag i personal med rätt kompetens. Här finns stora brister, vilket har lett till en situation där arbetslösheten är enormt hög samtidigt som företag har problem att hitta rätt personal. Sverige lider av ett rekryteringsgap. En ansvarsfull politik tar sikte på att stärka matchningen på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen är en central aktör i detta arbete. Dessvärre har Arbetsförmedlingen lågt förtroende hos såväl arbetslösa och arbetsgivare som hos många av dess anställda. När vare sig arbetslösa eller arbetsgivare förväntar sig något utbyte, utan kanske till och med drar sig för att använda förmedlingens tjänster, måste något göras. Arbetsförmedlarnas professionella kompetens behöver tas bättre till vara. Vi vill utveckla och göra om Arbetsförmedlingen till en matchningsspecialist tillsammans med andra aktörer.

Arbetsförmedlingens arbete bygger på att både arbetsgivare och arbetslösa känner ett förtroende för verksamheten, att arbetsgivare ser förmedlingen som en naturlig samarbetspartner och att arbetslösa vill och förmås att jobba helhjärtat för att hitta ett jobb. För att detta ska bli verklighet anser vi att arbetsgivarernas krav måste sättas i centrum. Dessutom måste Arbetsförmedlingen ges bättre möjligheter att hjälpa arbetssökande att förbättra sin kompetens inte minst genom att vattentäta skott undanröjs mellan arbetsmarknadsutbildning och reguljär utbildning. Vi föreslår också att Arbetsförmedlingen samarbetar närmare med kommunerna exempelvis genom att teckna strategiska samarbetsavtal för ungdomsanställningar och praktikplatser.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motionerna 2013/14:A372 (S), 2013/14:A374 (S) och 2013/14:A409 (S) yrkande 4 tillstyrks.

5. Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet, punkt 4 (MP)

av Mehmet Kaplan (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:K394 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 9 och 2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 7 och avslår motionerna

2013/14:A252 av Jan Ericson (M),

2013/14:A291 av Ann-Britt Åsebol (M),

2013/14:A296 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 1–6 och 10,

2013/14:A299 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 4,

2013/14:A301 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 2 och 3,

2013/14:A335 av Lars Beckman (M),

2013/14:A354 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M),

2013/14:A362 av Johan Hultberg (M) yrkandena 1 och 2,

2013/14:A370 av Meeri Wasberg (S),

2013/14:A372 av Meeri Wasberg och Helén Pettersson i Umeå (båda S),

2013/14:A374 av Lennart Axelsson och Matilda Ernkrans (båda S) och

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

För att få fler personer i arbete krävs att matchningen på arbetsmarknaden fungerar bättre än i dag. Det är av fundamental betydelse för matchningen att det finns en fungerande och effektiv arbetsförmedling. Fler än nödvändigt går arbetslösa samtidigt som företagen alltmer tappat tilltron till den offentliga Arbetsförmedlingen och därför söker andra lösningar. Det är i dag uppenbart att en alltmer specialiserad arbetsmarknad kräver en mer specialiserad och effektiv arbetsförmedling. Rekrytering behöver bli mer individanpassad och mindre enligt en färdigställd mall. Vi behöver få till stånd en mer inkluderande och öppen attityd på arbetsmarknaden. Vidare behöver metoder utarbetas för att underlätta för arbetssökande utan kontakter att få träffa arbetsgivare. En lämplig myndighet bör därför få i uppdrag att införa ett bedömningsstödssystem som ger mer individualiserad hjälp

till arbetssökande och fler fristående specialiserade arbetsförmedlare som ska konkurrera på lika villkor med Arbetsförmedlingens förmedlingsverksamhet.

Crossroads Stockholm är en råd- och stödverksamhet för människor från andra EU-länder som lever i fattigdom eller hemlöshet. Crossroads erbjuder ombudsverksamhet, olika kurser och svensk samhällsinformation och också mat och möjligheter till dusch, tvätt, värme och vila. Stockholms Stadsmission driver Crossroads, och finansieringen av verksamheten sker genom ett samarbete där bl.a. Arbetsförmedlingen är involverad. Även Crossroads Göteborg har satt i gång sin verksamhet. Miljöpartiet anser att Crossroads behövs och att staten bör öka sin finansiering av Crossroads via Arbetsförmedlingen. Dessutom borde Arbetsförmedlingen regelbundet göra egna besök på Crossroads, alternativt låta en handläggare arbeta på Crossroads en del av sin arbetstid för att motverka språkförbistring.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motionerna 2013/14:K394 (MP) yrkande 9 och 2013/14:So241 (MP) yrkande 7 tillstyrks.

6. Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet, punkt 4 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:A296 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 1–6 och 10 samt

2013/14:A301 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 2 och 3 samt avslår motionerna

2013/14:K394 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 9,

2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 7,

2013/14:A252 av Jan Ericson (M),

2013/14:A291 av Ann-Britt Åsebol (M),

2013/14:A299 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 4,

2013/14:A335 av Lars Beckman (M),

2013/14:A354 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M),

2013/14:A362 av Johan Hultberg (M) yrkandena 1 och 2,

2013/14:A370 av Meeri Wasberg (S),

2013/14:A372 av Meeri Wasberg och Helén Pettersson i Umeå (båda S),

2013/14:A374 av Lennart Axelsson och Matilda Ernkrans (båda S) och

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

En sammanhållen statlig Arbetsförmedling med nationell överblick är en förutsättning för en väl fungerande arbetsmarknad. Vänsterpartiet anser att arbetsförmedlarna måste ges större frihet att göra individuella bedömningar av vilka insatser enskilda arbetssökande ska erbjudas och vid vilken tidpunkt. Den detaljstyrning av arbetet på förmedlingskontoren som regeringens regelverk innebär är inte ändamålsenlig. Vidare bör större fokus läggas på att alla inskrivna snabbt ska få en individuell handlingsplan och på regelbundna möten mellan sökande och förmedlare med tid för kvalificerad rådgivning och stöd. Arbetsförmedlingen måste kunna ge relevant stöd och service åt alla arbetssökande och arbetsgivare i alla branscher. Samtidigt är det rimligt att särskild tonvikt läggs vid att stödja grupper som har stora behov. För att klara den utmaningen måste myndigheten ha en organisation med plats för både generalister och mer specialiserade handläggare. Det behöver även inrättas branschförmedlingar med fördjupade kunskaper inom myndigheten. Dessutom finns det ett behov av fler handläggare med specialistkunskaper om funktionsnedsättningar och arbetshjälpmiddel. Vänsterpartiet anser även att myndigheten bör ges ett särskilt uppdrag att aktivt söka upp och motivera unga som varken arbetar eller studerar. I Vänsterpartiets budgetmotion avsätts 300 miljoner kronor för att Arbetsförmedlingen ska kunna anställa specialiserade handläggare och handläggare med uppdrag att särskilt arbeta med unga arbetslösa. Vidare är det viktigt att Arbetsförmedlingen har en väl fungerande samverkan med andra aktörer för att säkerställa att de insatser som genomförs är relevanta. Arbetsförmedlingens samverkan med arbetsmarknadens parter, omställningsorganisationerna, kommuner och andra aktörer på lokal och regional nivå behöver därför förtydligas och regleras bättre.

Arbetsförmedlingen måste kunna ställa krav på att arbetssökande verkligen söker jobb. Vänsterpartiet anser dock att dagens ensidiga fokus på att räkna antalet ansökningar är direkt kontraproduktivt. Fokuseringen på sökaktivitet har bl.a. medfört att många arbetsgivare undviker att använda sig av Arbetsförmedlingen eftersom de får för många eller fel typ av sökande. I dag anmäls endast ungefär en tredjedel av alla lediga tjänster till Arbetsförmedlingen. I förlängningen riskerar detta att leda till att allt fler lediga jobb i stället tillsätts via informella kontakter och att de som saknar sådana kontaktnät får allt sämre chanser att hitta ett jobb. Sökkravet måste därför ges ett kvalitativt innehåll med en rimlig avgränsning. På det viset skulle intresset att anmäla lediga platser till Arbetsförmedlingen rimligen öka. Det är en önskvärd utveckling, eftersom det ökar både överblicken av arbetsmarknadsläget och möjligheterna till god matchning. Det bör även införas ett formellt krav på att alla lediga platser ska anmälas till Arbetsförmedlingen. Vänsterpartiet anser vidare att Arbetsförmedlingen bör få i uppdrag att systematisera arbetet med rekryteringsmässor för att skapa möjligheter för kontakter mellan arbetssökande och arbetsgivare inom olika branscher.

Det är Vänsterpartiets uppfattning att alla arbetssökande ska ges den service och det stöd de behöver hos Arbetsförmedlingen. Detta ska erbjudas oavsett vilken försörjningsform personerna har. På så sätt garanteras likvärdighet, och möjligheterna till god matchning förbättras.

Arbetsförmedlingens upphandlingar av kompletterande aktörer har kantats av oegentligheter, och brister i systemet har även visats av olika mediegranskningar. Riksrevisionen och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring har påpekat att det är svårt att upphandla kompletterande aktörer, att mäta kvalitet och att kontrollera utförandet. Arbetsförmedlingens myndighetsutövning har inte heller säkerställts och för enskilda arbetssökande har rättssäkerheten och integriteten blivit lidande. Det finns vare sig teoretiska resonemang eller empiriska studier som talar för att privata aktörer ökar arbetssökandes utsikter att hitta ett jobb. Vänsterpartiet anser att arbetsförmedlingsverksamhet ska bedrivas utan vinstintresse och enligt beprövade metoder. Systemet med de kompletterande aktörerna bör därför avvecklas och kontrakten med de privata jobbcoacherna avslutas.

I dag placeras alla arbetslösa efter en viss i förväg bestämd tid i någon av massåtgärderna: jobb- och utvecklingsgarantin eller jobbgarantin för unga. Deltagarna ska i dessa program ägna sig åt olika typer av aktiviteter vid förutbestämda tidpunkter. En majoritet av deltagarna får inga aktiva insatser för att öka sina möjligheter att få jobb. Regeringen konstaterar i sin egen budgetproposition att trots stora resursförstärkningar ökade aktivitetsnivån i jobb- och utvecklingsgarantin endast marginellt, med 1 procentenhet, mellan 2011 och 2012. Den nuvarande politiken får inte ens stöd av regeringens egen Långtidsutredning. Även Riksrevisionen har varnat för de kraftigt ökade volymerna i denna typ av program. Mot bakgrund av detta vill Vänsterpartiet avveckla de nuvarande garantiprogrammen och i stället satsa på aktiva åtgärder med högre kvalitet som stärker de arbetssökandes möjligheter till anställning. Arbetsförmedlingen ska ha större frihet att erbjuda arbetslösa aktiva insatser som yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning, utbildning i det reguljära utbildningssystemet och riktade anställningsstöd vid den tidpunkt som efter en individuell bedömning anses lämpligt, utan att invänta en fast tidsgräns.

Antalet subventionerade anställningar har nästan fördubblats under 2000-talet. Vänsterpartiet anser att subventionerade anställningar är en bra arbetsmarknadspolitisk åtgärd om åtgärden riktas till rätt personer och reglerna för subventionerna utformas så att arbetsgivare inte kan sätta i system att utnyttja dem för att dumpa löner och priser. De regler för subventionerade anställningar som regeringen har infört uppfyller inte de kraven. Eftersom regeringen har sekretessbelagt uppgifterna om vilka arbetsgivare som tar emot statliga subventioner för exempelvis nystartsjobb kan varken riksdagen eller massmedierna göra någon heltäckande granskning av vart pengarna går. De granskningar som ändå har gjorts har bl.a. visat att det är fullt möjligt för arbetsgivare att ta emot statliga lönesubventioner trots att de varken betalar kollektivavtalsenliga löner eller ens har tecknat de försäk-

ringar anställda har rätt till. Vänsterpartiet anser att de arbetsgivare som tar emot subventioner och stöd från Arbetsförmedlingen måste följa lagar och leva upp till god sed på arbetsmarknaden. Alla slags subventionerade anställningar ska därför anvisas av Arbetsförmedlingen och godkännas av den berörda fackliga organisationen. Anställnings- och lönevillkoren ska vara i enlighet med kollektivavtal. Det måste också finnas ett tak för hur många anställda med subventionerad lön en och samma arbetsgivare kan ta emot, och en spärr mot att sätta i system att låta olika subventionerade anställningar avlösa varandra hos en och samma arbetsgivare. Arbetsförmedlingen måste också skärpa både förhands- och efterkontrollen av att de arbetsgivare som beviljats någon form av stöd verkligen lever upp till villkoren. Det måste också vara möjligt för myndigheter och journalister att granska vilka företag som tar emot statliga lönesubventioner. Skyddet för de enskilda anställdas integritet måste däremot självfallet säkras.

I dag är det stor skillnad mellan de åtgärder som erbjuds arbets sökande kvinnor respektive män. Kvinnor får fortfarande t.ex. inte ta del av arbetsmarknadsutbildningar i samma utsträckning som män, och män är överrepresenterade både bland dem som har nystartsjobb och bland dem som har någon form av subvention på grund av funktionsnedsättning. Detta är inte acceptabelt. Arbetsförmedlingen måste därför se över både utbud och anvisningar till arbetsmarknadsutbildningar och andra aktiva åtgärder så att kvinnor och män får lika tillgång till programutbudet. Kvinnor och män ska garanteras lika tillgång till Arbetsförmedlingens program.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motionerna 2013/14:A296 (V) yrkandena 1–6 och 10 samt 2013/14:A301 (V) yrkandena 2 och 3 tillstyrks.

7. Nyföretagande som en del av arbetsmarknadspolitiken, punkt 5 (MP)

av Mehmet Kaplan (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 7 och 8 samt avslår motionerna

2013/14:Ub313 av Sten Bergheden (M) yrkande 5,

2013/14:A246 av Christer Adelsbo (S),

2013/14:A253 av Anders Ahlgren och Anders Åkesson (båda C),

2013/14:A261 av Clas-Göran Carlsson och Tomas Eneroth (båda S),

2013/14:A263 av Hans Rothenberg (M),

2013/14:A264 av Hans Rothenberg (M),

2013/14:A269 av Penilla Gunther (KD) och
2013/14:A334 av Lars Beckman (M).

Ställningstagande

I dagsläget finns det många hinder för unga att få starta eget-bidrag. Miljöpartiet föreslår att starta eget-bidragets åldersgräns sänks från 25 år till 20 år utan undantag. Miljöpartiet föreslår även att det kontraproduktiva kravet på att man måste vara arbetslös eller riskera arbetslöshet för att få stödet tas bort.

Detta sänder betydligt mer positiva signaler till ungdomar som vill starta eget företag. Kraven på en genomtänkt affärsidé och lönsamhet bör kvarstå liksom stödets övriga villkor. Syftet med förslaget är att man ska kunna gå direkt från arbete eller studier till att få starta eget-bidrag utan att behöva vara arbetslös en period emellan. Under en övergångsperiod kan man få starta eget-bidrag samtidigt som man har ett arbete, förutsatt att man kan redovisa att bidraget oavkortat går till att starta ett eget företag.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motion 2013/14:A398 (MP) yrkandena 7 och 8 tillstyrks.

8. Insatser mot ungdomsarbetslösheten, punkt 6 (S)

av Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S) och Kerstin Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:A366 av Thomas Strand m.fl. (S),

2013/14:A390 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S) och

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 15 och 16 samt avslår motionerna

2013/14:A214 av Teres Lindberg (S),

2013/14:A233 av Fredrik Olovsson (S),

2013/14:A286 av Helena Bouveng (M),

2013/14:A289 av Billy Gustafsson (S),

2013/14:A311 av Anna Wallén m.fl. (S),

2013/14:A382 av Lena Sommestad m.fl. (S) och

2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Ungdomsarbetslösheten är en av Sveriges största utmaningar. Ungdomsarbetslösheten är en ödesfråga för Sveriges framtid – den formar vilket Sverige vi har och som vi kommer att få. Att inte prioritera kampen mot

ungdomsarbetslösheten är ansvarslost. Skillnaden är stor mellan om en ung människa jobbar eller inte vad gäller livslön, möjligheten till en trygg ekonomisk ålderdom och möjligheten att skaffa bostad och bilda familj.

Regeringen har misslyckats med ungdomsarbetslösheten för att man valt ineffektiva insatser. Ingenting tyder på att ungdomsarbetslösheten med den nuvarande politiken kommer att sjunka till de nivåer som rådde vid regeringens tillträde.

I vårt budgetalternativ för 2014 vill vi därför ta ett första steg för att införa en ungdomsgaranti. Den som är ung och utan arbete ska senast efter 90 dagar erbjudas ett riktigt jobb, en utbildning som leder till jobb eller en kombination av utbildning och praktik som leder vidare till jobb. Med bättre studievägledning, en förstärkt och förbättrad arbetsförmedling, utbyggd gymnasial och eftergymnasial utbildning, stöd till anställningar genom yrkesintroduktionsavtal och ett brett engagemang från alla offentliga arbetsgivare är det fullt möjligt att sätta stopp för ungdomsarbetslösheten.

Det är också viktigt att aktivitetsförbudet på Arbetsförmedlingen tas bort. Unga ska redan första dagen i arbetslöshet få träffa arbetsförmedlare, få råd för jobbsökande samt göra upp en plan för hur man ska komma in i arbete, praktik eller utbildning. Arbetsförmedlingen ska aktivt arbeta med att matcha unga arbetslösa mot möjliga jobb och stärka ungas kontaktnät på arbetsmarknaden. Detta avser även att Arbetsförmedlingen aktivt ska arbeta med s.k. ackvirering av arbete, praktik eller annan sysselsättning till unga, vilket innebär att Arbetsförmedlingen hittar lediga platser som inte annonserats ut. Arbetsförmedlare ska ha rätt att anvisa utbildning eller praktik redan direkt från att den arbetslöse anmält sig vid Arbetsförmedlingen. De unga som behöver bygga på sin kompetens ska kunna göra det från första dagen i arbetslöshet.

Arbetsförmedlingen ska i större utsträckning kunna ha särskilda enheter och tjänster såsom ungdomsförmedlare och ungdomsteam som särskilt arbetar med att få unga i arbete. Dessa bör ha fokus på åtgärder som förbättrar matchningen, stärker kontakterna med arbetsgivare och bidrar till att vidga ungas kontaktnät på arbetsmarknaden.

Det finns få gränser för vad Sverige kan lyckas med när vi samarbetar. Alla offentliga verksamheter behöver därför arbeta för att få fram fler jobb och praktikplatser åt unga. Vi föreslår att Arbetsförmedlingen och kommunerna tecknar strategiska samarbetsavtal för ungdomsanställningar och praktikplatser. I vissa kommuner erbjuds redan i dag ungdomar praktik eller anställning i de egna förvaltningarna. Insatserna riktas ofta mot ungdomar med särskilt svag ställning på arbetsmarknaden.

Vi vill inventera och utvärdera erfarenheterna av de insatser som genomförs runt om i landet i syfte att stärka arbetslösa ungdomars ställning på arbetsmarknaden. Utifrån denna genomgång vill vi ålägga Arbetsförmedlingen att ingå avtal med alla kommuner, enskilt eller i samverkan, i syfte

att säkerställa såväl fler praktikplatser till unga arbetslösa som tillhandahållande av anställningar riktade till långtidsarbetslösa ungdomar eller ungdomar med försörjningsstöd.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motionerna 2013/14:A366 (S), 2013/14:A390 (S) och 2013/14:A409 (S) yrkandena 15 och 16 tillstyrks.

9. Insatser mot ungdomsarbetslösheten, punkt 6 (MP)

av Mehmet Kaplan (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 2 och avslår motionerna

2013/14:A214 av Teres Lindberg (S),

2013/14:A233 av Fredrik Olovsson (S),

2013/14:A286 av Helena Bouveng (M),

2013/14:A289 av Billy Gustafsson (S),

2013/14:A311 av Anna Wallén m.fl. (S),

2013/14:A366 av Thomas Strand m.fl. (S),

2013/14:A382 av Lena Sommestad m.fl. (S),

2013/14:A390 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S) och

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 15 och 16.

Ställningstagande

Allt för många ungdomar saknar sysselsättning och det tar allt för lång tid innan de kontaktas för att erbjudas stöd. Miljöpartiet vill stärka skydds nätet kring unga arbetslösa genom att utöka kommunernas ansvar. Dels ska ansvaret utökas till att omfatta unga arbetslösa utan gymnasiekompetens mellan 16 och 25 år, i stället för dagens 16 till 19 år, dels ska kommunens ansvar ändras från informationsansvar till aktivitetsansvar. Det innebär att Miljöpartiets förslag ger kommunerna det huvudsakliga ansvaret för att erbjuda åtgärder till unga upp till 25 år som varken arbetar eller studerar. Kommunerna ska arbeta aktivt med både uppsökande och åtgärdande verksamhet.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motion 2013/14:A398 (MP) yrkande 2 tillstyrks.

10. Utbildningsinsatser inom arbetsmarknadspolitiken, punkt 7 (S)

av Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S) och Kerstin Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 4,

2013/14:A352 av Thomas Strand och Louise Malmström (båda S) och

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 5 och

avslår motion

2013/14:A296 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Kunskapskraven på arbetsmarknaden ökar hela tiden. Det gäller både generella kunskaper och mer specialiserad kompetens. Antalet jobb som inte kräver gymnasiekompetens för att få anställning minskar i rask takt medan efterfrågan på gymnasial utbildning, särskilt yrkesutbildning, fortsätter att vara stor. Efterfrågan på högre utbildning ökar markant och förväntas att fortsätta öka under lång tid framöver. Det är anmärkningsvärt att regeringen i detta läge väljer att nedprioritera utbildning och sänka utbildningskraven. Vi socialdemokrater väljer i stället att investera i utbildning och jobb.

En viktig åtgärd är att öppna upp mellan den reguljära utbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. Vi anser att det är dags att undanröja de vattentäta skott som finns mellan arbetsmarknadsutbildning och reguljär utbildning. I dag bedrivs ett fåtal utvalda yrkesutbildningar som arbetsmarknadsutbildning, huvudsakligen inom de mansdominerade delarna av arbetsmarknaden. Detta trots att efterfrågan på andra utbildningar också är stor. Vi föreslår därför att de vattentäta skotten mellan arbetsmarknadsutbildning och reguljär utbildning tas bort. Arbetsförmedlingen ska kunna upphandla platser inom yrkesvux, yrkeshögskola, vuxenutbildning och högskola för att skraddarsy kortare utbildningar som gör att arbetssökande hittar jobb.

Utöver de breda satsningar som vi gör på utbildningsinsatser inom ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, såsom särskilda utbildningssatsningar kopplade till 90-dagarsgarantin för ungdomar respektive avskaffande av fas 3, vill vi även se stora utbildningssatsningar inom ramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. I det sammanhanget investerar vi för 2014 bl.a. 840 miljoner kronor för fler utbild-

ningsplatser i yrkesvux och komvux, 540 miljoner kronor för fler platser i yrkeshögskolan och 890 miljoner kronor för nya högskoleplatser för att utbilda 1 000 förskollärare.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motionerna 2013/14:Ub274 (S) yrkande 4, 2013/14:A352 (S) och 2013/14:A409 (S) yrkande 5 tillstyrks.

11. Utbildningsinsatser inom arbetsmarknadspolitiken, punkt 7 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:A296 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 8 och 9 samt avslår motionerna

2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 4,

2013/14:A352 av Thomas Strand och Louise Malmström (båda S) och

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 5.

Ställningstagande

Kunskaphöjande och utvecklande arbetsmarknadsåtgärder, som i stor utsträckning leder till anställning, har fått stryka på foten under den nuvarande regeringen. Arbetsmarknadsutbildningen har minskats drastiskt och existerande utbildningar inom det reguljära utbildningssystemet utnyttjas inte för de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Vänsterpartiet anser att det är särskilt anmärkningsvärt med tanke på att allt fler arbetsgivare uppger att de har svårt att rekrytera personal med rätt kvalifikationer, trots den höga arbetslösheten. Vänsterpartiet anser att det är hög tid att byta inriktning på arbetsmarknadspolitiken och ge Arbetsförmedlingen de resurser och förutsättningar som krävs för att leva upp till medborgarnas och arbetsmarknadens behov.

Vänsterpartiet vill att det ska gå att få en fullständig yrkesutbildning genom att delta i arbetsmarknadsutbildning. Den nuvarande gränsen på max sex månader är för snäv för många av de utbildningar inom exempelvis industrisektorn som är väl lämpade att bedriva som arbetsmarknadsutbildning. Sexmånadersgränsen för arbetsmarknadsutbildningens längd bör därför slopas.

I dag utnyttjas inte det reguljära utbildningssystemet inom arbetsmarknadspolitiken mer än för kortare motivationskurser. Vänsterpartiet anser att detta är en brist, eftersom bristande utbildning är det största hindret för många arbetssökande. Arbetsförmedlingen bör därför ges möjlighet att

anvisa sökande till olika former av yrkesinriktade utbildningar om det anses vara den mest lämpliga åtgärden. Exempelvis bör den som redan har en högskoleutbildning kunna anvisas till kompletterande kurser som underlättar arbetsmarknadsetablering.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motion 2013/14:A296 (V) yrkandena 8 och 9 tillstyrks.

12. Arbetsmarknaden för äldre, punkt 8 (S)

av Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S) och Kerstin Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:So221 av Björn von Sydow (S) yrkande 6 och 2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 17 och avslår motion 2013/14:A213 av Lars-Arne Staxäng (M).

Ställningstagande

Gruppen 55+ är en allt viktigare grupp i arbetslivet. Varje år i arbete fram till 65 år, och även längre, är av stor betydelse för den enskilde och för samhällsekonomin. Arbetsmiljö, hälsa och produktionskrav påverkar både möjligheten att kunna arbeta längre och välfärdstjänsternas utveckling.

Samtidigt har inte alla kvinnor och män möjlighet att arbeta fram till pensionsåldern – många slits ut eller tvingas till arbetslöshet i förtid. Det är ett enormt slöseri med människors kraft, som inte ska existera i ett modernt och utvecklande arbetsliv. Att kunna vidareutbilda sig under hela arbetslivet har också stor betydelse för hur många som har möjlighet att jobba fram till pensionsåldern. Alla ska ges möjlighet till ett livslångt lärande som ger förutsättningar att hänga med i utvecklingen på jobbet eller byta bana i yrkeslivet.

Det behövs en framsynt strategi för att ta till vara erfarna anställda så att deras kompetens kan komma yngre och nyanställda till del. På så sätt kan den erfarna personalens kompetens tas till vara och arbetsvillkoren bli rimliga för den som inte längre orkar tunga lyft, samtidigt som rekryteringen och introduktionen av ny personal underlättas.

I dag drabbas många av smygande åldersdiskriminering och fördomar. För att komma till rätta med åldersdiskriminering behövs en attitydförändring som uppvärderar den erfarenhet som finns på våra arbetsplatser. Svensk arbetsmarknad behöver alla arbetsföra i åldern 55+. Vi föreslår att regeringen tar initiativ till att tillsammans med arbetsmarknadens parter

inrätta en erfarenhetsdelegation. Delegationen ska ha till uppgift att förändra attityden till äldre på arbetsmarknaden så att äldres erfarenhet bättre tas till vara, kartlägga de hinder som finns och föreslå åtgärder för att dessa ska kunna undanröjas.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motionerna 2013/14:So221 (S) yrkande 6 och 2013/14:A409 (S) yrkande 17 tillstyrks.

13. Insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden, punkt 9 (MP)

av Mehmet Kaplan (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:A293 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3 samt 2013/14:A365 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP) yrkande 6 och avslår motionerna 2013/14:A238 av Hillevi Larsson (S), 2013/14:A329 av Désirée Pethrus (KD) och 2013/14:A375 av Finn Bengtsson m.fl. (M).

Ställningstagande

Om människor fick rätt insatser på ett tidigt stadium skulle anvisningarna till fas 3 minska. Miljöpartiet anser att fler aktiva åtgärder behöver sättas in som är utformade utifrån den enskildes behov. Av en undersökning som IFAU har utfört framgår att deltagarna i fas 3 är ganska negativa till aktiviteterna i fas 1 och 2. Sex av tio skulle ha velat ha mer hjälp, framför allt med att söka arbete och hitta en praktikplats. Arbetsförmedlingen ska inte ensam besluta om dessa åtgärder, utan det ska ske i samverkan med andra seriösa aktörer. Miljöpartiet anser att Arbetsförmedlingen bör få i uppdrag att förändra åtgärderna i fas 1 och 2 i jobb- och utvecklingsgarantin.

Vidare vill Miljöpartiet införa en svensk flexjobsmodell utifrån det danska systemet med ”fleksjob” som har inneburit att många personer med nedsatt arbetsförmåga kommit tillbaka till arbetsmarknaden. Målgruppen för flexjobb finns delvis bland dagens fas 3-deltagare, av vilka ungefär 35 procent har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Det danska systemet innebär en anställningsform där arbetsgivaren betalar det arbete som deltagaren utför, och det gemensamma fyller i med resten. Lönen motsvarar en heltidslön och villkoren är avtalsenliga. Insatsen planeras och utförs av de danska kommunerna i samarbete med de s.k. jobbcentren som har både Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans roll.

Företag kan inte ansöka om flexjobb som ett rekryteringsstöd utan insatsen är helt knuten till individen, som i stället för att snurra runt i sjukförsäkringssystemet är på jobbet och betalar skatt. Miljöpartiet anser att systemet har en rad fördelar. Det bevarar t.ex. humankapital när folk får vara kvar på arbetsmarknaden, det gör det lönsamt att arbeta mot att trilla ut i sjukförsäkringen och det minskar otryggheten då det är en långsiktig och lättförståelig insats. Systemet har också en realistisk inställning då det erkänner att alla inte kan rehabiliteras till 100 procent. Flexjob infördes i Danmark 2001 och har bl.a. inneburit att fler än 52 000 danskar, motsvarande 20 000 heltidsanställda, genom flexjob fått ett riktigt arbete anpassat efter individuell förmåga och kompetens och egen försörjning med hel lön. Arbetsmarknadens parter är nöjda, politikerna är nöjda, myndigheterna är nöjda och inte minst reformdeltagarna är nöjda. Om samma system skulle genomföras fullt ut i Sverige skulle det kunna sysselsätta uppskattningsvis upp till 100 000 personer. En stor del av dem som i dag är sysselsatta inom fas 3 skulle kunna få anställning i en flexjobsmodell. Det går inte att överföra en insats från ett land till ett annat, men misslyckandet med Sveriges arbetsmarknadsinsatser visar att vi behöver prova något nytt. Miljöpartiet vill därför införa flexjobb på försök för att sedan utvärdera resultatet före en eventuell permanentning. En utredning bör tillsättas med uppdraget att ta fram en flexjobsmodell som kan provas på svensk arbetsmarknad.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motionerna 2013/14:A293 (MP) yrkandena 2 och 3 samt 2013/14:A365 (MP) yrkande 6 tillstyrks.

14. Insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 11 (S)

av Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S) och Kerstin Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 18 och 19 samt avslår motionerna 2013/14:So252 av Roland Utbult (KD) yrkande 4, 2013/14:A299 av Désirée Pethrus (KD) yrkandena 1–3 och 5–7, 2013/14:A314 av Pia Nilsson (S) yrkande 1, 2013/14:A356 av Edward Riedl (M), 2013/14:A371 av Meeri Wasberg (S),

2013/14:A378 av Finn Bengtsson och Jan R Andersson (båda M) yrkande 2 och

2013/14:A396 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

För oss socialdemokrater handlar tillgänglighet om att vi vill forma ett samhälle där alla platsar och där alla behövs. Personer med funktionsnedsättning ska inte hindras att delta i samhällets olika delar eller i arbetslivet. En del av en fungerande arbetslinje handlar om hur de som står längst från arbetsmarknaden ska ges möjligheter att försörja sig på eget arbete utifrån de egna förutsättningarna. Personer med funktionsnedsättning har svårt att konkurrera om jobben på lika villkor med andra arbetssökande. För personer med nedsatt arbetsförmåga krävs vanligtvis en subvention av lönekostnaden för att arbetsgivaren ska kompenseras för den lägre produktiviteten. Andelen anställda med lönesubvention har minskat i förhållande till andelen personer med funktionsnedsättning som är inskrivna på Arbetsförmedlingen. De senaste åren har det varit svårt att finna platser för denna typ av subventionerade anställningar, vilket kan bero på att platserna konkurrerar med andra åtgärder som till exempel fas 3. Det är viktigt att komma ihåg att de allra flesta personer med funktionsnedsättning inte har nedsatt arbetsförmåga när de är på rätt jobb. Det är därför viktigt att dessa personer, precis som många andra, möter en Arbetsförmedling som kan ge tidiga och individuellt utformade insatser som underlättar matchningen.

Förmåga och oförmåga är inte statisk utan formas i möten mellan människor och miljöer. De arbetsmarknadspolitiska program som riktar sig till personer med funktionsnedsättning, liksom Arbetsförmedlingens tillämpning av dessa, tar i för stor utsträckning fasta på individens begränsningar. Individens resurser måste hamna mer i fokus, och större uppmärksamhet behöver riktas mot arbetsplatsers olika miljöer.

Kompetensen inom den arbetslivsinriktade rehabiliteringen bör vara mer samlad än vad den är. Alla arbetsförmedlingar behöver t.ex. ha kompetens för att säkerställa en god kvalitet i arbetet med att ge personer med funktionsnedsättning stöd. Arbetsgivarna behöver större kunskap om hur stödet för handikappanpassning och hjälpmedel ser ut. Handläggningstiderna för att få dessa stöd behöver kortas. Socialdemokraterna vill dessutom se en ökad nationell likvärdighet när det gäller kostnaderna för de hjälpmedel som personer med funktionsnedsättning behöver för att klara vardag och arbetsliv.

Förbättrad tillgänglighet är en viktig demokratifråga eftersom det leder till bättre förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att studera, arbeta och delta i samhällslivet. Socialdemokraterna väntar, mot bakgrund av ett tillkännagivande våren 2012, fortfarande på ett lagförslag från regeringen om förbud mot diskriminering på grund av bristande tillgänglighet för personer med funktionshinder.

Samhall har ett unikt uppdrag på den svenska arbetsmarknaden och Socialdemokraterna värnar principen om ett statligt ägt bolag på den svenska arbetsmarknaden som ska erbjuda jobb för personer med funktionsnedsättning som medför betydande nedsatt arbetsförmåga. Det finns dock ett behov av en utveckling och förändring av Samhalls verksamhet. En anställning hos Samhall bör främst vara avsedd för personer med så nedsatt arbetsförmåga att hon eller han inte kan få ett annat arbete och vars behov inte kan tillgodoses genom andra insatser. Samhalls kärnuppdrag att göra plats för personer som befinner sig mycket långt från arbetsmarknaden får inte urholkas. För personer vars arbetsförmåga är så nedsatt att de inte kan få annat arbete och vars behov inte kan tillgodoses genom andra insatser kvarstår skyddat arbete. Detta bör fortsättningsvis också gälla inom Samhall eller hos offentlig arbetsgivare.

Socialdemokraterna vill också skapa en kraftsamling för personer med stora eller komplexa behov som inte kan tillgodoses inom den reguljära arbetsmarknaden. Dessa ska ges stöd med möjlighet till personlig handlingsplan med resurser för individuellt anpassade insatser utifrån varje enskild individs behov. Genom att slå samman delar av Arbetsförmedlingen med delar av Försäkringskassan och tillföra nya resurser till en gemensam organisation vill Socialdemokraterna erbjuda kvinnor och män en kraftsamling för att komma in på eller tillbaka till arbetsmarknaden. Individen ska själv ansöka om att få ingå i insatsen. Den som antas ska omedelbart få en kvalificerad personlig handläggare som tillsammans med den enskilde utarbetar en individanpassad insatsplan. När insatsplanen har godkänts och kvalitetssäkrats finns en samlad ram av medel – en påse pengar – för att finansiera och upphandla de olika insatser som krävs från olika aktörer. Det kan vara myndigheter och kommuner, men även organisationer eller privata aktörer, allt anpassat efter varje individs särskilda behov. Det individuella behovet ska styra handlingsprogrammen för de olika individerna. Som deltagare ska individen behålla sin tidigare försörjning (t.ex. a-kassa, sjukpenning, sjukersättning eller försörjningsstöd) under hela tiden som kraftsamlingen pågår. Kraftsamlingen ska leda till att kvinnor och män med funktionsnedsättning kan försörja sig själva genom eget arbete.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motion 2013/14:A409 (S) yrkandena 18 och 19 tillstyrks.

15. Insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 11 (MP)

av Mehmet Kaplan (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:A396 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2013/14:So252 av Roland Utbult (KD) yrkande 4, 2013/14:A299 av Désirée Pethrus (KD) yrkandena 1–3 och 5–7, 2013/14:A314 av Pia Nilsson (S) yrkande 1, 2013/14:A356 av Edward Riedl (M), 2013/14:A371 av Meeri Wasberg (S), 2013/14:A378 av Finn Bengtsson och Jan R Andersson (båda M) yrkande 2 och 2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 18 och 19.

Ställningstagande

För att få in unga personer med funktionsnedsättning i arbetslivet krävs en stark samverkan mellan skolan och Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen bör erbjuda ungdomar med funktionsnedsättning arbetsinriktad rehabilitering.

Det är en stor skillnad mellan att arbeta på daglig verksamhet och på Samhall. I dag finns det olika stödformer som är aktuella för personer med autism och/eller psykiska funktionsnedsättningar, och det finns även företag som Arbetsförmedlingen gett i uppdrag att arbeta med Supported Employment-metoden t.ex. Misa. Detta skulle behöva utvecklas betydligt mer och även kunna omfatta alla åldrar. Vidare är det viktigt att uppmärksamhet riktas speciellt mot personer med psykiska funktionsnedsättningar och med Aspergers syndrom och deras arbetssituation. Utöver detta är behovet starkt av att såväl skapa motivation hos som att erbjuda utbildning till arbetsgivare.

På daglig verksamhet finns i regel arbetstagare som tidigare gått på verksamhetsutbildning eller yrkesträning i gymnasiesärskolan. Det är en synnerligen heterogen grupp, där många har behov av det stöd som finns i daglig verksamhet och där arbetsuppgifterna är väl avvägda för just dem. Det finns också en stor grupp inom daglig verksamhet som skulle klara av ett mer självständigt arbete men som ändå inte platsar på dagens Samhall. Ett mellanting mellan daglig verksamhet och Samhall behövs. Arbetsinriktad daglig verksamhet finns i en del kommuner. En utredning bör tillsättas med syfte att ta vara på de exempel som finns på arbetsinriktad rehabilitering och undersöka möjligheterna att starta en sådan verksamhet över hela landet.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motion 2013/14:A396 (MP) yrkandena 1–3 tillstyrks.

16. Sociala företag och arbetskooperativ som en del av arbetsmarknadspolitiken, punkt 13 (MP)

av Mehmet Kaplan (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:N210 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkandena 16–21 och avslår motionerna 2013/14:A295 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 4 och 5, 2013/14:A300 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Saila Quicklund (båda M), 2013/14:A343 av Christer Adelsbo m.fl. (S) och 2013/14:A344 av Christer Adelsbo m.fl. (S).

Ställningstagande

Det finns i dag en rad stöd som är avsedda för dem som står långt från arbetsmarknaden. Problemet är att dessa stöd är svåra att använda när det gäller socialt företagande. Miljöpartiet anser att det inom ramen för arbetsmarknadspolitiken måste läggas större fokus på att vidga arbetsmarknaden genom att skapa och utveckla fler sociala företag. Energi ska inte bara läggas på förmedling till existerande arbeten.

Miljöpartiet anser att flera arbetsmarknadspolitiska program behöver omstruktureras, utan att det nödvändigtvis behöver tillföras mer pengar. Det är strategiskt viktigt att synliggöra tillgängliga resurser som möjligheter till uppkomsten av fler sociala företag. Därför bör de paketeras som ett "socialt företags-kit". En sådan ordning skulle skapa stor tydlighet både internt för handläggare på Arbetsförmedlingen och för dem som kan vara aktuella för stödet. Miljöpartiet vill därför se följande förändringar på området:

- Det bör vara tillräckligt att man startar ett socialt företag för att människor som bedöms ha något slags arbetshinder ska få särskild näringshjälp. Den särskilda näringshjälpen ska också kunna utgå om man utvidgar verksamheten med fler människor. Stödet särskild näringshjälp bör på detta vis omstruktureras.
- Utvecklingsanställning och trygghetsanställning bör tydliggöras som ett stöd till i huvudsak sociala företag, så som Samhallutredningen Inte bara Samhall (SOU 2003:56) betonar.

- Modellen med förhöjt anordnarbidrag till sociala företag med 300 kronor per dag enligt förslaget från utredningen Från socialbidrag till arbete (SOU 2007:2) bör utredas. Det innebär en marginell kostnad men har stor betydelse för t.ex. ett professionellt handledarstöd. Förslaget har även stöd i Samhallutredningen.
- Stödet för förberedande insatser ska tydliggöras som en lämplig åtgärd för att förbereda starten av ett socialt företag.
- Stödet för arbetsbiträden ska tydliggöras som ett stöd till sociala företag att anställa handledare och verksamhetsledare.
- Arbetsförmedlingen ska i högre grad upphandla tjänster av den sociala ekonomins organisationer i enlighet med förslaget i SOU 2007:2.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motion 2013/14:N210 (MP) yrkandena 16–21 tillstyrks.

17. Sociala företag och arbetskooperativ som en del av arbetsmarknadspolitiken, punkt 13 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:A295 av Josefin Brink m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna

2013/14:N210 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkandena 16–21,

2013/14:A300 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Saila Quicklund (båda M),

2013/14:A343 av Christer Adelsbo m.fl. (S) och

2013/14:A344 av Christer Adelsbo m.fl. (S).

Ställningstagande

Sociala arbetskooperativ har visat sig nå goda resultat med ökad livskvalitet för dem som har deltagit i dem. Verksamhetsformen skapar möjligheter för personer som annars har mycket små chanser att få anställning eller starta eget. De som deltar i kooperativen utför riktiga arbeten med riktigt ansvar. Kombinationen rehabilitering och arbete har visat sig effektiv. Det råder en bred uppslutning kring nyttan med de sociala arbetskooperativen, men frågan om deras möjlighet till statlig medfinansiering är ännu inte löst. De statsbidragssystem som finns i dag är inte anpassade efter den här sortens verksamhet. Regeringen har under flera år sagt sig bereda frågan, men har ännu inte kommit med något konkret förslag. Vänsterpartiet anser

att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om hur reglerna för statsbidrag kan ändras så att sociala arbetskooperativ ges möjlighet till statligt stöd.

Personer med psykiska funktionsnedsättningar hör till dem som har allra svårast att komma in i arbetslivet. Organisationen Fountain House, som är en stödorganisation för personer med psykiska funktionsnedsättningar, driver sedan några år samarbetsprojekt med ett antal arbetsgivare med s.k. övergångsanställningar. Enkelt uttryckt upprättas ett kontrakt mellan arbetsgivaren och Fountain House om att ett visst arbete ska utföras. Flera personer delar på jobbet och tar arbetspass efter förmåga och dagsform. Denna form av varsam arbetsträning genom avlönat arbete har visat sig framgångsrik och uppskattad av alla parter. Vänsterpartiet anser att det borde utvidgas till att omfatta fler personer med psykisk funktionsnedsättning. Arbetsförmedlingen bör därför få i uppdrag att tillsammans med intresseorganisationer se över förutsättningarna för att teckna avtal om övergångsanställningar för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt Fountain House-modellen, med arbetsgivare över hela landet.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motion 2013/14:A295 (V) yrkandena 4 och 5 tillstyrks.

18. Norden som en gemensam arbetsmarknad, punkt 15 (MP)

av Mehmet Kaplan (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:U315 av Åsa Torstensson m.fl. (C, FP, KD, MP) yrkande 3.

Ställningstagande

De nordiska länderna har valt olika sätt att ta itu med ungdomsarbetslösheten. Att ta del av varandras erfarenheter och samarbeta över landsgränserna är ett avgörande steg för att nå resultat. Ambitionen måste vara att Norden ska fungera som en fullt ut gemensam arbetsmarknad. För att uppnå detta måste vi låta arbetslösa få ta med praktikersättning till ett annat nordiskt land, ändra utbildningsreglerna så att det blir möjligt att studera och få en examen som är godkänd i hela Norden samt förtydliga akassereglerna och se till att de tolkas på samma sätt så att ingen hamnar mellan stolarna. Vidare bör det göras en översyn av studiemedels- och föräldrapenningsreglerna.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motion 2013/14:U315 (MP) yrkande 3 tillstyrks.

19. Dokumentation vid kommunala arbetsmarknadsinsatser, punkt 16 (SD)

av Mattias Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:A404 av Mattias Karlsson (SD).

Ställningstagande

I dag har 85 procent av landets kommuner en arbetsmarknadsenhet. Flera miljarder kronor av skattebetalarnas pengar satsas årligen på arbetsmarknadspolitiska åtgärder i kommunal regi. Enligt IFAU och Kerstin Thorén, forskare vid institutionen för socialt arbete på Stockholms universitet, finns det mycket som tyder på att en majoritet av de kommunala insatserna i dag är i det närmaste verkningslösa. Det är dock inte möjligt att dra några säkra slutsatser i frågan eftersom forskningen på området är mycket bristfällig. Detta beror i sin tur till stor del på att endast en begränsad del av verksamheterna dokumenteras och på att det saknas enhetlighet och systematik i de fall där dokumentation faktiskt sker.

Jag anser att det är oerhört viktigt att kunna utvärdera och jämföra effekterna av skattefinansierade insatser, både av instrumentella skäl och av respekt för skattebetalarnas pengar. Socialstyrelsen har tidigare framfört önskemål om införandet av ett lagstadgat krav på samlad och systematisk dokumentation med likvärdiga register, nationell rapportering etc. Ett lagstadgat krav på dokumentation av kommunala arbetsmarknadsinsatser bör införas.

Vad som nu har anförts bör riksdagen ge regeringen till känna. Det innebär att motion 2013/14:A404 (SD) tillstyrks.

Särskilda yttranden

1. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, punkt 1 (S)

Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S) och Kerstin Nilsson (S) anför:

Sverige är ett bra land. Men någonting håller på att gå sönder. Arbetslösheten har bitit sig fast. Skolresultaten faller. De anställda i vården behöver ta hand om allt fler gamla och sjuka. Människor far illa av vinstjakten i välfärden. Moderaterna lovade lägre arbetslöshet och minskat utanförskap. Ambitionen var inte fel. Men verkligheten visar att deras svar på varje samhällsproblem – att sänka skatten och privatisera – inte fungerar. Nu ser de inte längre vad som händer i vårt land.

Vi socialdemokrater vill i stället se ett land där vi samlas för att utveckla vår samhällsmodell. Där vi ställer krav på varandra och hjälps åt. Där konkurrenskraft och anständighet går hand i hand. Sverige ska vara unikt. Vi ska bo i ett land där kvinnor och män går till jobbet, tar ansvar, känner sig trygga och just därför är fria. Där unga som i dag saknar arbete får en jobbigare morgon, men ett rikare liv.

Därför finns ett mål som är viktigare än alla andra: Alla ska kunna försörja sig genom eget arbete. Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020. Det kräver mer samarbete och investeringar i framtiden så att svenska företag kan växa och anställa. Så kan vi bäst ta oss an de stora framtidsutmaningarna, som att minska klimatförändringen och säkra tillväxten i den globala konkurrensen.

Med fler jobb får vi också råd med en välfärd att vara stolta över. Sverige behöver en ny riktning. Våra prioriteringar är tydliga: Jobben är viktigast. Sedan skolan och välfärden. Mindre klasser och fungerande vård går före fler skattesänkningar.

Eftersom riksdagsmajoriteten genom sitt beslut den 20 november 2013 i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi hade önskat avstår vi från ställningstagande i beslutet om anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14. Socialdemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket. Vi anser att anslagen inom utgiftsområde 14 borde ha ökats med 13 166 000 000 kronor på det sätt som framgår av Socialdemokraternas motion 2013/14:409 yrkande 1 och av nedanstående tabell 7.

Tabell 7 Socialdemokraternas förslag till anslag för 2014*Tusental kronor*

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (S)
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	32 134 598	+3 600 000
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 224 345	+9 466 000
2:1	Arbetsmiljöverket	622 352	+100 000
Totalt utgiftsområde		70 374 895	+13 166 000
14			

För oss socialdemokrater är arbetslinjen ett uttryck för en politisk värdering – alla ska göra rätt för sig och kunna känna delaktighet i samhället. Både omställning och trygghet är viktiga delar i den socialdemokratiska arbetslinjen. Det betyder att den som förlorat sitt jobb eller som vill byta arbete ska ha rätt till stöd. Arbetslinjen innehåller också skyldigheter, som att arbeta efter förmåga, aktivt söka jobb och utveckla sin kompetens. Den som är arbetslös ska ha rätt till ersättning när hon eller han söker jobb, men också ha ansvar att byta yrke om så behövs, vidareutbilda sig eller flytta för att få ett jobb. Det är inte genom regeringens politik med fler generella subventioner till företagen som arbetslösheten kan bekämpas utan genom en politik för nya jobb och en konsekvent satsning på människors kompetens. Det handlar om yrkesutbildning och högskoleutbildning för att möta arbetsmarknadens behov, men också om nya utbildningschanser för alla som hamnat långt från arbetsmarknaden. För alla ungdomar som tillåtits misslyckas i skolan krävs rejäla resurser för att de ska få gymnasiekompetens och ett riktigt jobb.

En bra arbetslöshetsförsäkring lägger grunden för ordning och reda på arbetsmarknaden och är en viktig beståndsdel i ett modernt välfärdssamhälle. För att fler ska få ett rimligt inkomstskydd vid arbetslöshet föreslår vi att taket i arbetslöshetsförsäkringen höjs från dagens 680 kronor till 910 kronor per dag. Det innebär att den maximala inkomsten som berättigar till 80 procents ersättning höjs från 18 700 kronor till 25 000 kronor. Taket sänks efter 100 dagar med 150 kronor till 760 kronor per dag. Av dem som kvalificerar sig för ersättning ska de flesta ha 80 procent i ersättning. För att uppnå detta måste vi förutom att höja taket i försäkringen också höja ersättningsnivån för alla till 80 procent under hela ersättningsperioden.

Vi vill utforma en satsning på bristyrken i nära samverkan med det privata näringslivet och andra arbetsgivare. Huvuddelen av utbildningen förväntas ske inom ramen för den arbetsmarknadsutbildning som finns, men vi vill därtill öppna upp mellan den reguljära utbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. På så sätt blir det möjligt att ta större delar av utbildningssystemet i anspråk för en satsning på bristyrkesutbildning. Arbetsför-

medlingen ska kunna upphandla platser inom yrkesvux, yrkeshögskola, vuxenutbildning och högskola för att skräddarsy kortare utbildningar som gör att arbetssökande hittar jobb. Vi investerar 800 miljoner kronor år 2014 till sammantaget 6 000 nya platser inom bristyrkesutbildning.

Ungdomsarbetslösheten är ett slöseri – både för den som drabbas och för hela Sverige. Därför vill vi införa en ungdomsgaranti. Den som är ung och utan arbete ska senast efter 90 dagar erbjudas ett riktigt jobb, en utbildning som leder till jobb eller en kombination av utbildning och praktik som leder vidare till jobb. Den som inte tar detta erbjudande förlorar rätten till ersättning. Vi föreslår ett första steg i 90-dagarsgarantin 2014.

- Unga arbetslösa som inte har avslutat gymnasiet ska göra det. Vi föreslår ett utbildningskontrakt som omfattar 10 000 platser inom komvux, yrkesvux och folkhögskola.
- Unga arbetslösa med gymnasiekompetens ska få bättre möjlighet att studera vidare efter gymnasiet. Vi föreslår 6 000 platser i högskola och yrkeshögskola inom ramen för 90-dagarsgarantin.
- Vi avsätter medel för inrättande av 21 000 yrkesintroduktionsjobb i privat och offentlig sektor utöver regeringens förslag, avsedda för långtidsarbetslösa ungdomar.

Sammantaget innebär detta första steg i 90-dagarsgarantin minst 37 000 nya jobb och utbildningsplatser – vilket motsvarar alla unga som varit arbetslösa i sex månader. Kostnaden för offentlig sektor är 5,1 miljarder kronor 2014.

Fas 3 är ekonomiskt oansvarigt och ett slöseri med människors tid och handlingskraft. Det finns meningsfulla uppgifter i välfärden och i den ideella sektorn som behöver utföras och som skapar värde i samhället. Det finns en angelägen uppgift att höja boendekvaliteten i miljonprogramsområdena. Därför vill vi 2014 investera i extratjänster – riktiga jobb med riktig lön där den som jobbar får göra riktig nytta. Vi investerar också i yrkeshögskolan, högskola och universitet. De fas 3-deltagare som bedöms kunna komma vidare genom eftergymnasiala studier ges möjlighet att studera med bibehållen ersättning. Vi föreslår dessutom att Arbetsförmedlingen ges mer resurser för att bedriva intensifierad arbetsgivarorienterad förmedlingsverksamhet för att ge deltagare i fas 3 ska få möjlighet att komma vidare på arbetsmarknaden. Vi föreslår att fas 3 avskaffas. I stället vill vi

- inrätta 20 000 extratjänster
- inrätta 5 000 nya platser inom intensifierad arbetsförmedling
- ge möjlighet till deltagare i fas 3 att komma vidare med bibehållen ersättning på 10 000 av de nya platserna inom bristyrkesutbildning, komvux, yrkesvux, yrkeshögskola samt högskola och universitet.

Kostnaden för de offentliga finanserna att avskaffa fas 3 är 2,0 miljarder kronor.

Regeringen har kraftigt minskat Arbetsmiljöverkets resurser. Resultatet blir att ett företag kan räkna med ett besök högst vart tjugonde år. Vi menar att det krävs mer resurser till Arbetsmiljöverket, dels till fler inspektioner, dels för att det ska vara möjligt att förnya olika förordningar. De regionala skyddsombudens verksamhet måste också bli bättre. Därför krävs statligt stöd till avancerad utbildning. Vi vill ge de regionala skyddsombuden ett vidgat uppdrag som innebär att de får rätt att besöka och bygga upp ett strukturerat arbetsmiljöarbete på arbetsplatser där det finns kollektivavtal men där det saknas fackliga medlemmar. Med vårt budgetförslag får Arbetsmiljöverket 100 miljoner extra i anslag.

2. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, punkt 1 (MP)

Mehmet Kaplan (MP) anför:

Miljöpartiet de gröna vill skapa ett hållbart samhälle där vi möter klimatutmaningen, ger alla barn en ärlig chans i skolan och skapar förutsättningar för nya jobb. Vi menar att Sverige i stället för ytterligare ett jobbskatteavdrag behöver en offensiv politik med investeringar i skola, klimat och jobb. Investeringar i klimatet och våra barns skolgång ger nya jobb och möjligheter samtidigt som det bygger vårt land starkt inför framtiden.

Eftersom riksdagsmajoriteten genom sitt beslut den 20 november 2013 i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag hade önskat avstår jag från ställningstagande i beslutet om anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket. Jag anser att anslagen inom utgiftsområde 14 borde ha ökats med 5 400 000 000 kronor på det sätt som framgår av Miljöpartiets motion 2013/14:365 yrkande 1 och av nedanstående tabell 8.

Tabell 8 Miljöpartiets förslag till anslag för 2014

Tusental kronor

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	32 134 598	+2 500 000
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 224 345	+2 860 000
2:1	Arbetsmiljöverket	622 352	+40 000
Totalt utgiftsområde 14		70 374 895	+5 400 000

Miljöpartiet ser arbetslösheten som ett samhällsproblem som måste hanteras gemensamt. En ny arbetslinje bör formuleras som bygger på en politik som gynnar framväxten av nya jobb. En sådan arbetslinje bygger på en politik som bidrar till nya jobb och en arbetsmarknad där fler inkluderas

men färre slits ut. Miljöpartiet har en kraftfull politik för att bryta ungdomsarbetslösheten och sätta unga i arbete. Politiken spänner över flera utgiftsområden, eftersom det utöver rena arbetsmarknadsåtgärder handlar om att satsa på skolan, komvux, yrkeshögskola, yrkesutbildningar och företagande samt att förändra skattepolitiken. Sammantaget föreslår Miljöpartiet ett robust paket med potential att skapa över 50 000 nya jobb och utbildningsplatser till unga.

Miljöpartiets förslag om arbetslivstrygghet kombinerar en inkomstförsäkring med en gemensam grundtrygghet åt alla som inte kan arbeta på grund av sjukdom eller arbetslöshet. Förslaget innebär i ett första steg ett höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen med 200 kronor de första 100 ersättningsdagarna. Därefter sänks nivån trappstegsvis över tid. Den slutliga nivån läggs 50 kronor över dagens högsta ersättningsnivå. Sammantaget kan det här innebära en höjd ersättning för en normalinkomsttagare med drygt 4 000 kronor i månaden vid tillfällig arbetslöshet. Miljöpartiet föreslår också att en allmän grundförsäkring vid sjukdom och arbetslöshet för alla över 20 år utreds. Det bör anslås 2,5 miljarder kronor till förbättringar i arbetslöshetsförsäkringen.

När det gäller arbetsmarknadspolitiska insatser bör säkerställas att alla unga mellan 15 och 17 år erbjuds sommarjobb. Sommarjobb ger ungdomar möjlighet till egen försörjning och något meningsfullt att göra när möjligheterna till fritidsaktiviteter minskar under sommaren. I förlängningen kan sommarjobb bidra till att minska rekryteringen till extrema organisationer och motverka social oro. Miljöpartiet anslår 500 miljoner kronor till detta.

Kommunerna ska också kunna sluta avtal med Arbetsförmedlingen om att bilda startcentraler som ska fungera som lokala arbetsförmedlingar för unga. Startcentralerna samlar all kompetens under ett tak. Näringslivssamordnare, traditionella arbetsförmedlare, socionomer etc. – alla resurser som en ung arbetslös person kan behöva. Till detta anslår Miljöpartiet 160 miljoner kronor.

Miljöpartiet välkomnar att regeringen nu föreslår att parternas s.k. yrkesintroduktionsanställningar subventioneras. Regeringen underskattar emellertid behoven på arbetsmarknaden, och ytterligare 1,5 miljarder kronor bör därför avsättas för yrkesintroduktion.

Miljöpartiet vill fasa ut fas 3 och i stället införa flexjobb enligt dansk modell, kompletterat med jobb i välfärden. Det danska systemet innebär en anställningsform där arbetsgivaren betalar det arbete som deltagaren utför, och det gemensamma fyller i med ersättning för den övriga tiden. Miljöpartiet menar också att det finns plats i välfärden, inte minst inom äldreomsorgen, för människor som kan göra det som ordinarie personal finner allt mindre tid för, t.ex. en promenad, ett samtal eller en extra kopp kaffe. Till detta anslås 500 miljoner kronor.

Miljöpartiet föreslår därutöver fler platser på yrkesutbildningar för att förbättra matchningen mellan arbetsgivarnas behov och de arbetssökandes kompetens, till vilket 200 miljoner kronor anslås.

Sverige lever inte längre upp till Internationella arbetsorganisationens (ILO) rekommendationer om en arbetsmiljöinspektör per 10 000 anställda. Miljöpartiet vill se ett mer aktivt tillsynsarbete och förebyggande insatser mot ohälsa och arbetsskador. För att detta ska bli möjligt krävs ökade resurser till Arbetsmiljöverket. Till detta bör 40 miljoner kronor anslås.

3. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, punkt 1 (SD)

Mattias Karlsson (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn som betraktar värdekonservatism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiets övergripande mål är att formera en demokratisk politisk rörelse som slår vakt om den gemensamma nationella identitet som har varit grunden för framväxten av välfärdsstaten och Sveriges fredliga och demokratiska utveckling.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Partiet eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av och är lika inför lagen.

I Sverigedemokraternas höstbudget stakas de viktigaste visionerna för de kommande åren ut. Det måste inte finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra.

Rent statsfinansiellt är Sveriges ekonomiska utgångsläge relativt gott. Däremot biter sig arbetslösheten alltfjänt fast vid oroväckande höga nivåer. Sverigedemokraternas avsikt är att skapa förutsättningar för Sveriges befintliga arbetskraft att möta den efterfrågan som finns på arbetsmarknaden. Till skillnad från regeringen ser Sverigedemokraterna inte något egenvärde i att bedriva en överdriven utbudspolitik när det gäller lågutbildad eller okvalificerad arbetskraft.

Eftersom riksdagsmajoriteten genom sitt beslut den 20 november 2013 i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag hade önskat avstår jag från ställningstagande i beslutet om anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14. Sverigedemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket. Jag anser att anslagen inom utgiftsområde 14 borde ha ökats med 2 293 200 000 kronor på det sätt som framgår av Sverigedemokraternas motion 2013/14:360 och av nedanstående tabell 9.

Tabell 9 Sverigedemokraternas förslag till anslag för 2014*Tusental kronor*

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (SD)
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	32 134 598	+ 1 815 300
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 224 345	-7 200
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	17 831 288	-14 000
1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	2 000 000	-900
2:1	Arbetsmiljöverket	622 352	+100 000
Nytt anslag	Statligt stöd till fackförbund		+75 000
Nytt anslag	Statligt stöd till föreningsjobb		+250 000
Nytt anslag	Kunskapscenter för förbättrad arbetsmiljö		+75 000
Totalt utgiftsområde		70 374 895	+2 293 200

14

Efter snart två mandatperioder av borgerligt regeringsinnehav kan man nu konstatera att Alliansen inte har lyckats infria sina löften om att komma till rätta med arbetslösheten och utanförskapet. Genom en ansvarslös invandringspolitik och genom att underminera grundtryggheten för arbetslösa och sjuka har regeringen skapat ett överutbud av arbetskraft och förvärrat samsättningsproblemen, utanförskapet och mismatchningen på arbetsmarknaden. En stor del av regeringens åtgärder har visat sig vara antingen helt verkningslösa eller ha en betydligt lägre verkningsgrad än beräknat. Vid sidan av detta har även arbetsmiljön och arbetstagarnas trygghet och välbefinnande på fler sätt försämrats som ett resultat av regeringens politik.

Sverigedemokraterna vill vända den negativa utvecklingen. Genom att flytta resurser från regeringens verkningslösa åtgärder och genom besparingar inom verksamheter som är direkt negativa för samhällsutvecklingen skapas utrymme för offensiva satsningar på jobb, utbildning och ökad trygghet för såväl arbetslösa som arbetstagare.

Sverigedemokraterna betraktar arbetslöshetsförsäkringen som en del av de grundläggande ekonomiska trygghetssystemen. Arbetslöshetsförsäkringen ska vara garanterad samtliga medborgare som uppfyller kraven för ersättning, och den ska vara solidariskt finansierad. Som en följd av regeringens politik är försäkringen i dag i förfall. Sett ur såväl ett trygghetsperspektiv som matchningsperspektiv menar Sverigedemokraterna att dagens akassa inte fungerar tillfredsställande. Den bör därför reformeras genom tre övergripande åtgärder, vilket motsvarar en investering om ca 1,8 miljarder

kronor i försäkringen. Taket i a-kassan bör höjas till 900 kronor per dag. Sverigedemokraterna anser också att det under en period om 100 dagar ska vara möjligt att söka arbeten endast i sin hemregion och inom sitt kompetensområde, utan att detta medför inskränkningar i ersättningen från trygghetssystemen. Sverigedemokraterna vänder sig också emot att den arbetslöse får sin rätt till a-kassa inskränkt för att han eller hon tar en deltidsanställning. Antalet ersättningsdagar som deltidsarbetslösa kan få a-kassa bör höjas från 75 till 300.

Starta eget-bidrag har som arbetsmarknadspolitisk åtgärd lovordats av bland annat Riksrevisionen som en av de bästa sysselsättningsskapande åtgärder som finns inom det arbetsmarknadspolitiska området. Trots programmets goda resultat finns en begränsande generell 25-årsgräns, och stödet ges bara i sex månader. Åldersgränsen medger vissa undantag, bl.a. för nyanlända invandrare, men Sverigedemokraterna anser att 25-årsgränsen är för högt satt och tidsgränsen för snävt tilltagen. Åldersgränsen för att kunna få starta eget-bidrag bör därför sänkas till 20 år, och insatsens maximala längd bör utökas till nio månader. Samtidigt föreslår Sverigedemokraterna att de kostsamma instegsjobben avskaffas helt redan kommande budgetår.

Sverigedemokraternas ambition är att antalet deltagare i fas 3 gradvis ska minska och att verksamheten successivt ska fasa ut. Därför bör en satsning på s.k. föreningsjobb göras. Det finns mängder av samhällsnyttiga föreningar som är i stort behov av utökade arbetsinsatser men inte själva har ekonomiska möjligheter att bekosta detta. Målsättningen för föreningsjobben bör vara att via lönesubvention kunna erbjuda ett större antal långtidsarbetslösa kollektivavtalsenliga löner upp till minst 75 procent av en heltidslön.

Sverigedemokraternas uppfattning är att arbetsmiljön under Alliansens tid vid makten har försämrats för många löntagare, inte minst inom den offentliga sektorn. Sverigedemokraternas grundrecept för att förbättra denna situation är att tillföra fler händer till vården och till omsorgen. Med fler anställda förbättras inte bara kvaliteten och servicen för vårdtagarna utan hela arbetsplatsen blir mindre stressfylld också för de anställda. En högre personaltäthet borgar för minskad arbetsbelastning och minskande arbetsrelaterad ohälsa.

En annan viktig aktör för förbättrad arbetsmiljö är naturligtvis Arbetsmiljöverket. Sverigedemokraterna vill skjuta till 100 miljoner kronor till Arbetsmiljöverkets arbete med att skapa ett tryggare arbetsliv för Sveriges löntagare, så att myndigheten försäkras minst den medelstildelning den låg på innan regeringen tvingade verket till besparingar. Sverigedemokraterna vill också tillföra 75 miljoner kronor så att det statliga stödet till fortbildning av skyddsombud kan återställas. Sverigedemokraternas bedömning är att ett center som fokuserar på forskning och utveckling inom

arbetsmiljöfrågor skulle vara gynnsamt för såväl arbetstagare som arbetsgivare. Ett nationellt kunskapscenter för arbetsmiljöforskning bör därför inrättas, vilket för 2014 bör tillföras 75 miljoner kronor.

4. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, punkt 1 (V)

Ali Esbati (V) anför:

Vänsterpartiet vill se ett tryggt och värdigt samhälle byggt på omtanke och solidaritet. Välfärdssamhället krackelerar nu alltmer. Vårt samhälle har alltmer blivit ett risksamhälle där ingen längre kan lita på att de gemensamma trygghetssystemen finns där när de behövs.

Sedan regeringen tillträdde har arbetslösheten ökat med 71 000 personer. Särskilt oroande är den kraftiga ökningen av antalet långtidsarbetslösa. Trots massarbetslöshet präglas regeringens politik av bristen på samhällsnyttiga investeringar för att skapa jobb.

De ekonomiska klyftorna har ökat och tryggheten försämrats för alla. Inkomstgapet mellan kvinnor och män har ökat kraftigt, och allt fler barn växer upp i fattigdom. Unga vuxna får allt svårare att etablera sig i arbetslivet och skaffa en egen bostad.

Det är dags för en ny färdriktning. Ett samhälle som byggs med omtanke och medmänsklighet är i grunden starkare än ett land där girigheten får råda. Vänsterpartiet sätter kampen mot arbetslösheten främst i den ekonomiska politiken och föreslår kraftiga resursförstärkningar till välfärden.

Vänsterpartiets förslag är viktiga steg mot ett jämställt samhälle. Ett antal strategiskt viktiga reformer föreslås därför för att minska löne- och inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män och omfördela ansvaret för det obetalda hemarbetet.

Eftersom riksdagsmajoriteten genom sitt beslut den 20 november 2013 i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag hade önskat avstår jag från ställningstagande i beslutet om anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket. Jag anser att anslagen inom utgiftsområde 14 borde ha ökats med 11 253 000 000 kronor på det sätt som framgår av Vänsterpartiets motion 2013/14:A327 yrkande 1 och av nedanstående tabell 10.

Tabell 10 Vänsterpartiets förslag till anslag för 2014*Tusental kronor*

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (V)
1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 110 650	+300 000
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	32 134 598	+9 230 000
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 224 345	+193 000
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	17 831 288	+1 415 000
2:1	Arbetsmiljöverket	622 352	+115 000
Totalt utgiftsområde		70 374 895	+11 253 000
14			

Vänsterpartiets arbetsmarknadspolitik syftar till att nå målet om full sysselsättning och att skapa ett arbetsliv präglad av goda arbetsvillkor, bra arbetsmiljö, ökat inflytande och utvecklingsmöjligheter för löntagarna. En arbetslöshetsförsäkring som ger inkomstrygghet, en effektiv arbetsförmedling och ett ambitiöst arbetsmiljöarbete är viktiga beståndsdelar i denna politik. Sju år av borgerlig arbetsmarknadspolitik kan summeras i lägre sysselsättningsgrad, högre arbetslöshet, fördubblad långtidsarbetslöshet och försämrad matchning. Andelen arbetslösa som har rätt till arbetslöshetsersättning har minskat drastiskt. I stället tvingas allt fler leva på bidrag från socialtjänsten. Det är uppenbart att det behövs en omläggning av hela arbetsmarknadspolitiken. För att minska arbetslösheten behövs först och främst en ekonomisk politik som prioriterar investeringar och stimulanser som skapar fler arbetstillfällen. Men det behövs också en aktiv utbildnings- och arbetsmarknadspolitik och ett ambitiöst arbetsmiljöarbete.

Arbetsförmedlingen måste kunna ge relevant stöd och service åt alla arbetssökande och arbetsgivare i alla branscher. Samtidigt är det rimligt att särskild tonvikt läggs vid att stödja grupper som har stora behov. För att klara den utmaningen måste myndigheten ha en organisation med plats för både generalister och mer specialiserade handläggare. För att Arbetsförmedlingen ska kunna anställa specialiserade handläggare i synnerhet för stöd till personer med funktionsnedsättning, och handläggare med uppdrag att särskilt arbeta med unga arbetslösa, föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 300 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2014.

En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring ökar rörligheten på arbetsmarknaden, lindrar konjunktursvängningar och motverkar lönedumpning. Den borgerliga regeringen har systematiskt saboterat försäkringen i alla dess delar sedan 2006. Vänsterpartiet vill öka anslagen för att kunna genomföra ett antal förändringar för att återupprätta arbetslöshetsförsäkringen som en inkomstförsäkring. Partiet föreslår att den högsta dagpenningen höjs till

960 kronor och grundbeloppet till 410 kronor från den 1 januari 2014. För att undvika en fortsatt urholkning av försäkringen indexeras beloppen till löneutvecklingen. Ersättningsnivån höjs till 80 procent för hela ersättningsperioden samt för tid med aktivitetsstöd. Antalet karensdagar minskas med två. Med anledning av dessa reformer föreslår Vänsterpartiet att anslaget ökas med 8,8 miljarder kronor 2014. Vänsterpartiet vill också ta bort 75-dagarsbegränsningen vid deltidsarbetslöshet och ökar därför anslaget med 1,1 miljard kronor 2014. Därutöver föreslås en förstärkning av den allmänna grundförsäkringen, så att alla som uppfyller grundvillkoren i arbetslöshetsförsäkringen och har varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen i tre månader ska få rätt till ersättning med grundbeloppet, vilket medför ökade anslag med 4 miljarder kronor för 2014.

Vänsterpartiet gör en kraftig satsning på utbildning och aktiva arbetsmarknadsåtgärder som ger de arbetsökande de kunskaper och arbetslivserfarenheter som efterfrågas på arbetsmarknaden. Antalet platser i yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningar fördubblas. Detta innebär en ökning av anslaget med 1 763 miljoner kronor 2014. Vänsterpartiet satsar på ett brett paket av insatser för arbetslösa unga, som utöver utbildningsinsatser innehåller ett generationsväxlingsprogram i tre delar: utbildningsvikariat, traineeanställningar och lärlingsanställningar. Dessa satsningar belastar budgetens inkomstsida, men partiet vill koppla ett stöd för merkostnader hos arbetsgivarna på 100 kronor per dag till insatserna, vilket innebär att anslaget ökas med 924 miljoner kronor 2014. Vänsterpartiet avskaffar arbetsmarknadsåtgärden fas 3, där långtidsarbetslösa tvingas arbeta utan lön. I stället avsätts utrymme för att samtliga deltagare i programmet ska kunna erbjudas utbildning inom komvux, yrkesvux, yrkeshögskola eller arbetsmarknadsutbildning. Därutöver ska 17 000 övergångsjobb inrättas, som är subventionerade anställningar med lön enligt kollektivavtal. Subventionen motsvarar hela lönekostnaden under som längst två år i taget och gäller arbete inom skattefinansierad verksamhet och i ideella organisationer. Vänsterpartiet föreslår också en satsning på företagsvikariat, där personer som har en anställning och tar tjänstledigt för att starta eget ska kunna få stöd för start av näringsverksamhet under förutsättning att arbetsgivaren anställer en arbetslös som vikarie. För detta anslås 2 miljoner kronor till 1 000 företagsvikariat år 2014.

Taket för lönebidragsersättningen behöver höjas, då dagens låga nivå enligt såväl Arbetsförmedlingen som arbetsgivare är ett hinder för att anställa personer med lönebidrag. Vänsterpartiet anslår medel för att höja taket med 2 000 kronor per månad. Samtidigt skapas utrymme för 2 000 fler lönebidragsanställningar. Detta innebär en sammantagen kostnad på 1,4 miljarder kronor 2014. För att öka tillgången till moderna och flexibla arbetshjälpmedel ökas anslaget med 15 miljoner kronor 2014.

Sedan 2006 har regeringen genomfört omfattande besparingar på Arbetsmiljöverket. Det innebär att den centrala och regionala tillsynen samt möjligheterna till förebyggande arbete genom regelutveckling har minskat.

Studier visar att det finns ett samband mellan antalet inspektörer och arbetsmiljöns positiva utveckling. Regeringens nedskärningar riskerar därför att leda till ökad sjukfrånvaro och fler olyckor på sikt. För att förstärka Arbetsmiljöverkets tillsynsarbete vill Vänsterpartiet som ett första steg öka anslaget med 60 miljoner kronor 2014. Det systematiska förebyggande arbetet ute på arbetsplatserna är avgörande för att på sikt minska belastningen och ohälsan i arbetslivet. Därför avsätts också 40 miljoner kronor för utökad utbildning av skyddsombud och 10 miljoner kronor mer till de regionala skyddsombudens verksamhet år 2014. Därutöver föreslås att anslaget ökas med 5 miljoner kronor för att göra det möjligt med en tillfällig satsning på tillgänglighetskonsulter.

5. Arbetsmarknadspolitikens inriktning, punkt 3 (V)

Ali Esbati (V) anför:

Eftersom jag saknar möjlighet att reservera mig mot utskottsmajoritetens förslag i denna del vill jag nedan tydliggöra hur jag och Vänsterpartiet ser på arbetsmarknadspolitikens inriktning.

Vänsterpartiets arbetsmarknadspolitik syftar till att nå målet om full selsättning och att skapa ett arbetsliv präglad av goda arbetsvillkor, bra arbetsmiljö, ökat inflytande och utvecklingsmöjligheter för löntagarna. En arbetslöshetsförsäkring som ger inkomstrygghet, en effektiv arbetsförmedling och ett ambitiöst arbetsmiljöarbete är viktiga beståndsdelar i denna politik. Sju år av borgerlig arbetsmarknadspolitik kan summeras i lägre selsättningsgrad, högre arbetslöshet, fördubblad långtidsarbetslöshet och försämrade matchning. Andelen arbetslösa som har rätt till arbetslöshetsersättning har minskat drastiskt. I stället tvingas allt fler leva på bidrag från socialtjänsten. Den borgerliga arbetsmarknadspolitik har byggt på förenklade och förlegade ideologiska föreställningar om hur människor och arbetsmarknader fungerar. Idén om att arbetslösheten i grund och botten är ett individuellt ”val” mellan arbete och ”fritid” skiner igenom i regeringens utformning av politik och retorik. Arbetsmarknadspolitik har fått en tydlig glidning mot social disciplinering och ekonomisk bestraffning, snarare än ett sätt att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt på samhällelig nivå. Det är uppenbart att det behövs en omläggning av hela arbetsmarknadspolitik. För att minska arbetslösheten behövs först och främst en ekonomisk politik som prioriterar investeringar och stimulanser som skapar fler arbetstillfällen. Men det behövs också en aktiv utbildnings- och arbetsmarknadspolitik och ett ambitiöst arbetsmiljöarbete.

6. Insatser mot ungdomsarbetslösheten, punkt 6 (V)

Ali Esbati (V) anför:

Eftersom jag saknar möjlighet att reservera mig mot utskottsmajoritetens förslag i denna del vill jag nedan tydliggöra hur jag och Vänsterpartiet ser på insatser mot ungdomsarbetslösheten.

Den borgerliga regeringens satsningar på jobbgaranti och sänkta arbetsgivaravgifter för unga har inte haft någon effekt på ungdomsarbetslösheten, som nu är högre än när satsningarna genomfördes. Det som krävs för att komma till rätta med den höga ungdomsarbetslösheten är framför allt en politik för fler jobb i Sverige. En stor del av ungdomsarbetslösheten utgörs av unga som befinner sig i perioder mellan korta och otrygga anställningar. En politik för ökad anställningstrygghet är därför av stor vikt för att minska ungdomsarbetslösheten och för att öka tryggheten i ungas livssituation i stort.

Men det behövs också en aktiv utbildnings- och arbetsmarknadspolitik som rustar arbetslösa ungdomar för framtiden och erbjuder dem en väg in i arbetslivet. Det behövs investeringar i de ungdomar som i dag står utanför arbetsmarknaden och verktygen för att ge dem en möjlighet att gå från arbetslöshet till arbete eller studier.

I Vänsterpartiets budgetmotion finansieras ett paket med åtgärder för unga arbetslösa som ska kunna sättas in vid den tidpunkt då det bedöms lämpligt. Unga ska få tidiga och individuellt anpassade insatser hos Arbetsförmedlingen utan att behöva invänta de fasta tidsgränser som regeringen har infört i sina garantiprogram. Alla unga arbetssökande ska dock garanteras någon åtgärd inom 90 dagar. I paketet ingår en generationsväxlingssatsning med utbildningsvikariat i vård- och omsorgsyrken, lärlingsanställningar och traineejobb för akademiker. I paketet ingår också övergångsjobb för långtidsarbetslösa unga och lönebidragsanställningar riktade till unga med funktionsnedsättning samt en omfattande utbildningssatsning. Vänsterpartiet vill införa ett stimulansbidrag till kommunerna för att de ska kunna garantera sina 17-åringar sommarjobb under tre veckor.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 utgiftsområde 14:

2. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (avsnitten 2.2 och 4.5.12).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 025 000 000 kronor 2015 och 2016 (avsnitt 4.6.3).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 13 000 000 000 kronor 2015–2017 (avsnitt 4.6.4).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020 ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 1 000 000 000 kronor 2015–2020 (avsnitt 4.6.6).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2015 och 2016 (avsnitt 4.6.7).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:12 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 198 526 000 kronor 2015 (avsnitt 4.6.12).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 18 400 000 kronor 2015 (avsnitt 5.6.1).
9. Riksdagen anvisar för budgetåret 2014 ramanslagen under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt uppställning.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:K394 av Maria Ferm m.fl. (MP):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att införa ett bedömningsssystem som ger mer individualiserad hjälp till arbets-sökande.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till kommunerna så att unga mellan 15 och 17 år kan erbjudas ett sommarjobb.

2013/14:C419 av Åsa Romson m.fl. (MP):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om startcentraler i miljonprogramsområden.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sommarjobb till ungdomar.

2013/14:U315 av Åsa Torstensson m.fl. (C, FP, KD, MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av åtgärder för att göra Norden till en fullt ut gemensam arbetsmarknad.

2013/14:Sf264 av Åsa Romson m.fl. (MP):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdrag att utforma ett förslag på hur friår eller alterneringsledighet kan införas på dagens arbetsmarknad.

2013/14:So221 av Björn von Sydow (S):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om äldres delaktighet i arbetslivet.

2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka statens finansiering av Crossroads via Arbetsförmedlingen.

2013/14:So252 av Roland Utbult (KD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av insatser för att förbättra möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att få ett arbete.

2013/14:So624 av Hillevi Larsson m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjd ambitionsnivå inom arbetsmarknads- och utbildningspolitiken.

2013/14:Kr302 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetsfrämjande insatser.

2013/14:Kr339 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om extratjänster.

2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten ska spela en aktiv roll när det gäller att stödja kortutbildade i arbetslivets strukturomvandling, t.ex. genom ett nytt kunskapslyft.

2013/14:Ub313 av Sten Bergheden (M):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över förutsättningarna för att åldersgränsen för starta-eget-bidrag sänks till 18 år.

2013/14:N210 av Jonas Eriksson m.fl. (MP):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödet särskilt stöd vid start av näringsverksamhet bör omstruktureras.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvecklingsanställning och trygghetsanställning bör tydliggöras som huvudsakligen ett stöd till sociala företag, så som Samhallutredningen Inte bara Samhall (SOU 2003:56) betonar.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en modell med förhöjt anordnarbidrag till sociala företag med 300 kr per dag enligt förslaget från utredningen Från socialbidrag till arbete.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödet förberedande insatser ska tydliggöras som en lämplig åtgärd för att förbereda starten av ett socialt företag.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödet för arbetsbiträde ska tydliggöras som ett stöd till sociala företag för att anställa handledare eller verksamhetsledare.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingen i högre grad bör upphandla tjänster av den sociala ekonomins organisationer.

2013/14:N223 av Kent Persson m.fl. (V):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om företagsvikariat.

2013/14:N351 av Lars Eriksson m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av åtgärder i arbetsmarknadspolitiken.

2013/14:A205 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om översyn av lönebidragssystemet.

2013/14:A206 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa fas 3.

2013/14:A213 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att bättre ta vara på äldre i arbetslivet.

2013/14:A214 av Teres Lindberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gymnasieelever ska beredas möjlighet till sommarjobb.

2013/14:A231 av Penilla Gunther och Lars-Axel Nordell (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn ska göras av lönebidraget.

2013/14:A232 av Lennart Axelsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta för föreningar och kooperativa och sociala företag att anställa personer med funktionsnedsättning.

2013/14:A233 av Fredrik Olovsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om pendlingsstöd för unga.

2013/14:A238 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa att deltagarna i fas 3 har tillräckligt med tid för att söka arbete och delta i utbildning som främjar jobbchanserna.

2013/14:A246 av Christer Adelsbo (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka nyföretagandet genom ett ökat samarbete mellan Arbetsförmedlingen, det lokala näringslivet, kommunen, nyföretagarcentrum och de fackliga organisationerna.

2013/14:A247 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten att få lönebidragsanställning hos sin nuvarande arbetsgivare.

2013/14:A248 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fas 3.

2013/14:A252 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en försöksverksamhet i form av alternativa skattefinansierade arbetsförmedlingar.

2013/14:A253 av Anders Ahlgren och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att utveckla formen egenanställning som ett, av många, verktyg mot arbetslöshet.

2013/14:A257 av Louise Malmström och Billy Gustafsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bättre ta till vara funktionsnedsattas arbetsförmåga och införa flexiblare regler för lönebidragsanställningar.

2013/14:A261 av Clas-Göran Carlsson och Tomas Eneroth (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett entreprenörsår.

2013/14:A263 av Hans Rothenberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över förutsättningarna för egenanställning som en del av den svenska arbetsmarknadspolitiken.

2013/14:A264 av Hans Rothenberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över förutsättningarna för egenanställning och ekonomiskt stöd.

2013/14:A268 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över förutsättningarna för ett ökat behov av samhällsinsatser och användandet av samhällets resurser.

2013/14:A269 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över användandet av nyföretagarstöd via Arbetsförmedlingen.

2013/14:A270 av Emma Henriksson och Désirée Pethrus (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en höjning av åldersgränsen för lönebidrag och arbetstekniska hjälpmedel.

2013/14:A286 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över förutsättningarna för hemmasittare och nollvision NEET.

2013/14:A289 av Billy Gustafsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingen ges möjlighet att utse Valdemarsvik till försökskommun.

2013/14:A291 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över förutsättningarna för att införa en matchningspeng inom Arbetsförmedlingens förmedlingsverksamhet.

2013/14:A293 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa fas 3 i jobb- och utvecklingsgarantin.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att förändra åtgärderna i fas 1 och 2 i jobb- och utvecklingsgarantin.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdraget att ta fram en flexjobsmodell som kan provas på den svenska arbetsmarknaden.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Arbetsförmedlingen i uppgift att i samarbete med kommuner och privata aktörer införa välfärdsjobb som ett alternativ till fas 3.

2013/14:A295 av Josefin Brink m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgänglighetskonsulter vid Arbetsmiljöverket.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med en proposition med utgångspunkt i Funkautredningens förslag samt med beaktande av remissvaren på utredningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingen bör få ett tydligt uppdrag att säkerställa att det finns arbetsförmedlare med fördjupade kunskaper om funktionsnedsättningar över hela landet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om hur reglerna för statsbidrag kan ändras så att sociala arbetskooperativ ges möjlighet till statligt stöd.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingen bör få i uppdrag att, tillsammans med intresseorganisationer, se över förutsättningarna för att teckna avtal om övergångsanställningar för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt Fountain House-modellen med arbetsgivare över hela landet.

2013/14:A296 av Josefin Brink m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Arbetsförmedlingens resurser och arbetssätt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om platsanmälan.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla arbetssökande ska ges stöd och insatser från Arbetsförmedlingen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att systemet med de s.k. kompletterande aktörerna bör avvecklas och kontrakten med de privata jobbcoacherna avslutas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utformningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om öppenhet och skärpta krav på och kontroller av arbetsgivare som tar emot subventioner och stöd.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att antalet platser i arbetsmarknadsutbildningen bör fördubblas.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att 6-månadersgränsen för arbetsmarknadsutbildningens längd bör slopas.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingen bör kunna anvisa arbetssökande till utbildningar i det reguljära utbildningssystemet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvinnor och män ska garanteras lika tillgång till Arbetsförmedlingens program.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avveckla fas 3, sysselsättningsfasen.

2013/14:A299 av Désirée Pethrus (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att ta sig in på arbetsmarknaden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att samordningen mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och socialtjänsten måste intensifieras för att skapa en enda administrativ ingång för att underlätta arbetsmöjligheter för personer med funktionsnedsättning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att personer med funktionsnedsättning ska ha rätt att välja arbetsförmedling utifrån sina egna preferenser, vilket ska finansieras med en statlig jobbpeng som kommer den valda arbetsförmedlingen till del.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetsförmedlingar ska konkurrensutsättas och belönas efter prestation.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att personer som går på daglig verksamhet ska få sin arbetskapacitet testad på regelbunden basis i syfte att personerna ska kunna återgå till vanligt lönearbete när arbetsförmågan är förbättrad.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fler företag måste ta sitt sociala ansvar och anställa personer med funktionsnedsättning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stat, kommun, landsting, regioner och statliga bolag även bör utvidga möjligheterna till arbeten för personer med funktionsnedsättning inom deras verksamhetsområden.

2013/14:A300 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Saila Quicklund (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över förutsättningarna kring regelverken för sociala företag.

2013/14:A301 av Christina Høj Larsen m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra kravet på arbetsgivare att anmäla lediga platser till Arbetsförmedlingen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett uppdrag till Arbetsförmedlingen att systematisera anordnandet av rekryteringsmässor över hela landet.

2013/14:A302 av Anita Brodén (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samhällets ansvar för att underlätta frivilligsatser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samhällets ansvar att förmedla frivilligtjänster till arbetslösa och hjälpa till med legitimation och försäkring.

2013/14:A311 av Anna Wallén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att få bukt med ungdomsarbetslösheten.

2013/14:A314 av Pia Nilsson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommunal verksamhet för arbetslösa och personer med funktionshinder i begränsad skala bör stödjas.

2013/14:A316 av Annelie Karlsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lönestöd.

2013/14:A317 av Annelie Karlsson och Christer Adelsbo (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn för att möjliggöra för anställda att beviljas lönebidrag hos befintlig arbetsgivare.

2013/14:A319 av Jennie Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avveckling av fas 3.

2013/14:A327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
3. Riksdagen avslår förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (avsnitten 2.2 och 4.5.12 i propositionen).

2013/14:A329 av Désirée Pethrus (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om långtidsarbetslösa i åldersspannet 40–59 år.

2013/14:A330 av Staffan Danielsson och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöver bl.a. sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar se över nivån i lönebidragen för dem med funktionshinder.

2013/14:A331 av Josefin Brink m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att nedtrappningen av ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet ska slopas så att ersättningsnivån är 80 procent av den tidigare lönen under hela ersättningsperioden samt för tid med aktivitetsstöd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den högsta dagpenningen ska höjas till 960 kronor 2014 och därefter indexeras till löneutvecklingen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att grundbeloppet ska höjas till 410 kronor per dag 2014 och därefter indexeras till löneutvecklingen.
4. Riksdagen begär att regeringen snarast återkommer med förslag om borttagande av 75-dagarsregeln vid deltidsarbetslöshet.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att karensdagarna i arbetslöshetsförsäkringen ska minskas med två per år under 2014–2016.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla som uppfyller grundvillkoret i 9 § lagen om arbetslöshetsförsäkring och har varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen i tre månader utan att få arbete ska få rätt till ersättning med grundbeloppet.

2013/14:A334 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkt åldersgräns för starta-eget-bidrag.

2013/14:A335 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att konkurrensutsätta Arbetsförmedlingen.

2013/14:A340 av Kurt Kvarnström och Peter Hultqvist (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kollektivavtal för att betala ut samhällsstöd vid anställningar.

2013/14:A342 av Gunnar Sandberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lönebidragets betydelse.

2013/14:A343 av Christer Adelsbo m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se till att skapa bättre möjligheter och förutsättningar för långtidsarbetslösa, långtidssjukskrivna och de med ekonomiskt bistånd att bli företagare.

2013/14:A344 av Christer Adelsbo m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att använda sociala företag vid matchning till jobb vid tillväxtsatsningar.

2013/14:A352 av Thomas Strand och Louise Malmström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om folkhögskolors och studieförbunds möjligheter att bekämpa den alltför höga arbetslösheten.

2013/14:A354 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se möjligheterna med privata arbetsförmedlingar i Sverige.

2013/14:A355 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden.

2013/14:A356 av Edward Riedl (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka arbetsmarknaden för människor med funktionsnedsättning

2013/14:A360 av Mattias Karlsson m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2013/14:A362 av Johan Hultberg (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över förutsättningarna för att konkurrensutsätta Arbetsförmedlingens verksamhet genom ett system med en mångfald av aktörer som ersätts genom ett prestationsbaserat system.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över förutsättningarna för att titta på de möjligheter som beskrivs i denna motion i utredningsdirektiven till den kommande breda översynen av Arbetsförmedlingens verksamhet.

2013/14:A365 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen för 2013 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt denna motion.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till kommunerna så att unga mellan 15 och 17 år kan erbjudas ett sommarjobb.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa startcentraler.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till yrkesintroduktion.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram en flexjobsmodell.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till branschriktade arbetsmarknadsutbildningar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till Arbetsmiljöverket för ett mer aktivt tillsynsarbete.

2013/14:A366 av Thomas Strand m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvalificerad praktik eller traineeplatser för nyexaminerade akademiker.

2013/14:A370 av Meeri Wasberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgång till relevanta och anpassade arbetshjälpmedel för personer med funktionsnedsättning.

2013/14:A371 av Meeri Wasberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av åtgärder för förbättrade möjligheter till jobb för personer med funktionsnedsättning.

2013/14:A372 av Meeri Wasberg och Helén Pettersson i Umeå (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett närmare samarbete mellan Arbetsförmedlingen och universitet eller högskolor.

2013/14:A373 av Jan-Olof Larsson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av insatser för att skapa fler jobb i Västsverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra villkoren för alla som arbetar.

2013/14:A374 av Lennart Axelsson och Matilda Ernkrans (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingen bör samverka med kommunerna.

2013/14:A375 av Finn Bengtsson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om folkbildning i folkhögskolornas roll för en bättre fungerande arbetsmarknad.

2013/14:A378 av Finn Bengtsson och Jan R Andersson (båda M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av regelverket för att underlätta för funktionsnedsatta och nyanlända invandrare att få anställning i företag.

2013/14:A382 av Lena Sommestad m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa att ungdomar får arbetsmarknadsutbildning av hög kvalitet som matchar arbetsmarknadens behov av arbetskraft.

2013/14:A384 av Christina Oskarsson och Jörgen Hellman (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa fas 3.

2013/14:A390 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om unga människors behov av fler jobb och bättre villkor på arbetsmarknaden.

2013/14:A392 av Catharina Bråkenhielm m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att taket för lönebidrag, utvecklingsanställning, trygghetsanställning och skyddad anställning hos offentlig arbetsgivare anpassas till de lönerörelser det föreskriver att man ska följa.

2013/14:A396 av Tina Ehn m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning som undersöker möjligheter till riktad arbetsanpassad rehabilitering för personer med funktionsnedsättning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmärksamhet riktas speciellt mot personer med psykiska funktionshinder och med Aspergers syndrom och deras arbetssituation.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Arbetsinriktad Daglig verksamhet och hur denna verksamhet ska kunna finnas i hela landet.

2013/14:A398 av Gustav Fridolin m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta lokala arbetsförmedlingar för unga, s.k. startcentraler.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge kommunerna aktivitetsansvar för unga arbetslösa utan gymnasiekompetens upp till 25 år.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka åldersgränsen för starta-eget-bidrag.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa kravet på att vara arbetslös eller riskera arbetslöshet för att erhålla starta-eget-bidrag.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fler platser vid branschriktade jobbutbildningar.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till kommunerna så att unga mellan 15 och 17 år kan erbjudas ett sommarjobb.

2013/14:A399 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka Arbetsmiljöverkets resurser.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återställa det statliga stödet till fortbildning av skyddsombud.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt kunskapscenter för arbetsmiljöforskning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stärka och reformera den svenska arbetslöshetskassan.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om starta-eget-bidraget.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om föreningsjobb.

2013/14:A403 av Mattias Karlsson och Sven-Olof Sällström (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stoppa den etniska diskrimineringen på arbetsmarknaden genom slopade instegsjobb.

2013/14:A404 av Mattias Karlsson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lagstadgat krav på systematisk dokumentation vid kommunala arbetsmarknadsinsatser.

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt uppställningen i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen på arbetsmarknadspolitiken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett sysselsättningspolitiskt ramverk.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om styrning och utveckling av Arbetsförmedlingen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lösa upp vattentäta skott mellan reguljär utbildning och arbetsmarknadsutbildning.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka antalet platser inom den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen med inriktning mot bristyrken.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om 90-dagarsgaranti för ungdomar.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa utbildningskontrakt för unga utan gymnasieutbildning.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om yrkesintroduktionsjobb för arbetslösa unga.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om praktikplatser för unga.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om aktiv och effektiv arbetsförmedling för unga.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en erfarenhetsdelegation.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om personer med funktionsnedsättning.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samlade resurser för personer med komplexa behov.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om extratjänster.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa fas 3.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att studera med bibehållen ersättning för dem som befinner sig i fas 3.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjt tak och höjd ersättningsnivå i arbetslöshetsförsäkringen.

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka resurserna till Arbetsmiljöverket.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regionala skyddsombud.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

**Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om
behandling av personuppgifter i den
arbetsmarknadspolitiska verksamheten**

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716) får *inte behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas.*

Uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716) får *behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende.*

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2014.

---

¹ Senaste lydelse 2011:545.

BILAGA 3

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	MP	SD	V
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 110 650				+300 000
1:2 Bidrag till arbetslöshets- ersättning och aktivitetsstöd	32 134 598	+3 600 000	+2 500 000	+1 815 300	+9 230 000
1:3 Kostnader för arbets- marknadspolitiska program och insatser	9 224 345	+9 466 000	+2 860 000	-7 200	+193 000
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	17 831 288			-14 000	+1 415 000
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	112 969				
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014– 2020	50 000				
1:7 Institutet för arbetsmark- nads- och utbildningspoli- tisk utvärdering	38 623				
1:8 Inspektionen för arbets- löshetsförsäkringen	60 603				
1:9 Bidrag till administra- tion av grundbeloppet	54 302				
1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303				
1:11 Bidrag till lönegaranti- ersättning	2 000 000			-900	
1:12 Europeiska socialfon- den m.m. för perioden 2007–2013	1 009 200				
2:1 Arbetsmiljöverket	622 352	+100 000	+40 000	+100 000	+115 000
2:2 Arbetsdomstolen	29 194				
2:3 Internationella arbetsor- ganisationen (ILO)	32 622				
2:4 Medlingsinstitutet	55 846				

Nya anslag

99:1 Statligt stöd till fackförbund				+75 000	
99:2 Statligt stöd till föreningsjobb				+250 000	
99:3 Kunskapscenter för förbättrad arbetsmiljö				+75 000	
Summa för utgiftsområdet	70 374 895	+13 166 000	+5 400 000	+2 293 200	+11 253 000

BILAGA 4

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2014 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	±0	7 110 650
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	±0	32 134 598
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	±0	9 224 345
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	±0	17 831 288
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	±0	112 969
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	±0	50 000
1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	±0	38 623
1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	±0	60 603
1:9 Bidrag till administration av grundbeloppet	±0	54 302
1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	±0	8 303
1:11 Bidrag till lönegarantiersättning	±0	2 000 000
1:12 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	±0	1 009 200
2:1 Arbetsmiljöverket	±0	622 352
2:2 Arbetsdomstolen	±0	29 194
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	±0	32 622
2:4 Medlingsinstitutet	±0	55 846
Summa för utgiftsområdet	±0	70 374 895